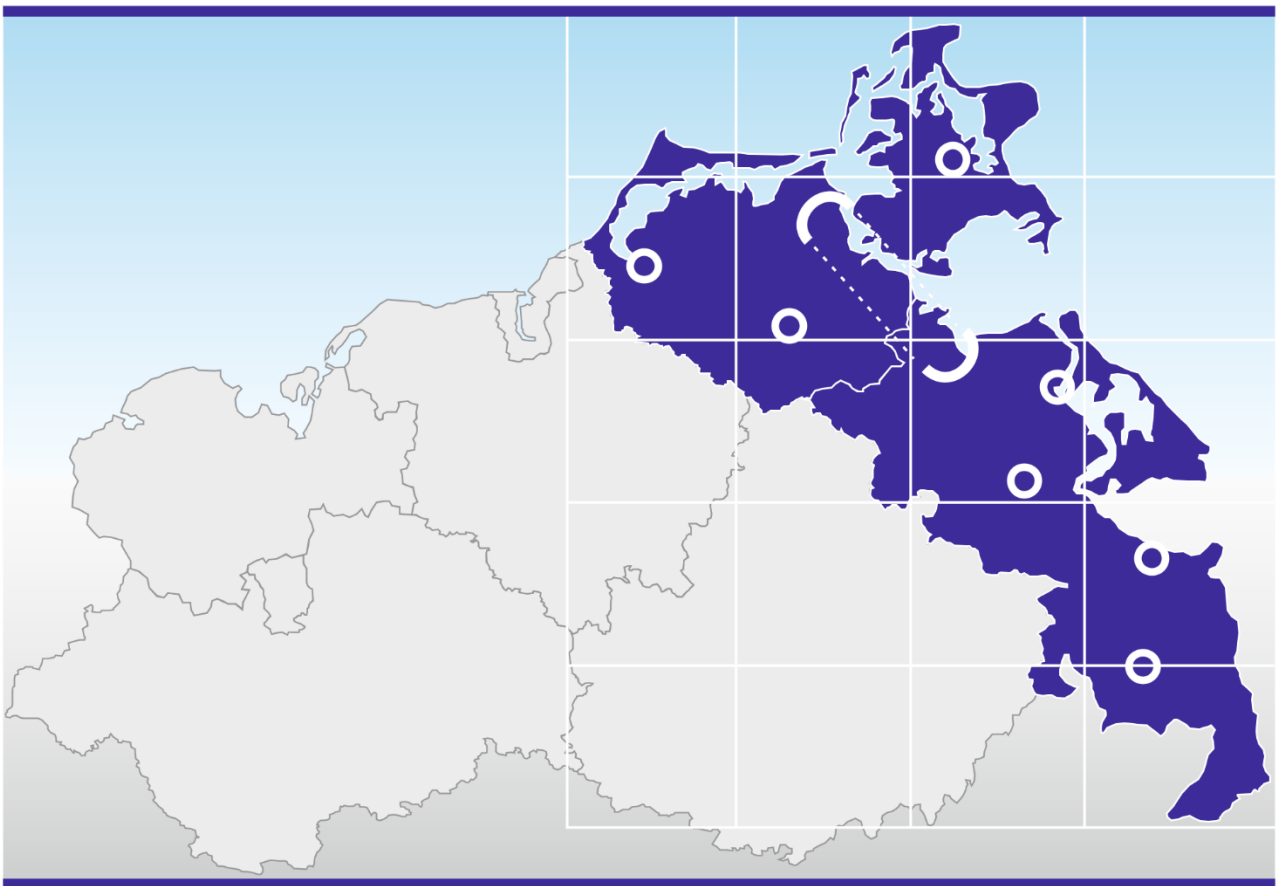

Regionalny Plan Zagospodarowania Przestrzennego Pomorza Przedniego

Pierwszy projekt 2024 do ogólnej aktualizacji

Stowarzyszenie Planowania Regionalnego
Pomorza Przedniego

Pierwszy projekt na rok 2024

do ogólnej aktualizacji

**Regionalnego Programu Rozwoju
Przestrzennego
Pomorza Przedniego
(RREP Vorpommern)**

Stan na: lipiec 2024 r.

Wydawca: Stowarzyszenie Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego
(Regionaler Planungsverband Vorpommern)
Biuro
c/o Urząd Planowania Przestrzennego i Regionalnego Pomorza Przedniego
(Amt für Raumordnung und Landesplanung Vorpommern)
Schuhhagen 3
17489 Greifswald

Telefon: 0385 / 588-89200
Mail: poststelle@afrlvp.mv-regierung.de

Opracowanie: Urząd Planowania Przestrzennego i Regionalnego Pomorza Przedniego

Druk: Dokuservice Knoll GmbH

Niniejsza broszura została opublikowana przez Stowarzyszenie Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego w ramach działań publicznych. Nie może być ona wykorzystywana przez partie polityczne, ich kandydatów lub zwolenników podczas kampanii wyborczej na potrzeby reklamy wyborczej. Dotyczy to wszystkich wyborów. W szczególności nadużyciem będzie dystrybucja na imprezach kampanii wyborczej, na stoiskach informacyjnych partii oraz umieszczanie, drukowanie lub umieszczanie informacji politycznych partii lub materiałów reklamowych. Zabronione jest również przekazywanie osobom trzecim w celu reklamy wyborczej. Niniejsza publikacja nie może być wykorzystywana w sposób, który mógłby zostać zinterpretowany jako opowiedzenie się wydawcy po stronie poszczególnych ugrupowań politycznych, nawet bez odniesienia do trwających wyborów. Ograniczenia te obowiązują niezależnie od kanału dystrybucji, tj. niezależnie od sposobu i liczby egzemplarzy niniejszej broszury informacyjnej otrzymanych przez odbiorcę.

Uwaga wstępna

Niniejszy dokument stanowi wstępny projekt roboczy Regionalnego Programu Rozwoju Przestrzennego Pomorza Przedniego (RREP VP). Został on przedyskutowany przez komisję Stowarzyszenia Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego i stanowi podstawę do wczesnego informowania i udziału społeczeństwa oraz organów publicznych, których to dotyczy w ich interesie (por. § 9 ust. 1 niemieckiej ustawy o planowaniu przestrzennym / Raumordnungsgesetz). Poczynione dotychczas ustalenia nie są wyczerpujące. Zakłada się również, że wszelkie zawarte w publikacji plany zmian w przepisach zostaną ponownie poddane pod dyskusję i zmienione w ramach procedur partycypacyjnych.

Pierwszy etap procedury uczestnictwa zainicjowany publikacją niniejszego dokumentu ma na celu umożliwienie opinii publicznej i organom publicznym, których interesu to dotyczy, wczesnego przedstawienia uwag na temat ustaleń i uzasadnień. Uwagi te zostaną następnie przeanalizowane. W rezultacie projekt zostanie poprawiony i udostępniony społeczeństwu i organom publicznym w celu przeprowadzenia drugiej procedury uczestnictwa (por. art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu przestrzennym). Nowy plan RREP VP ma stać się wiążący najpóźniej do końca 2027 r. w drodze odpowiedniego rozporządzenia wydanego przez rząd kraju związkowego.

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	3
2.	WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU REGIONALNEGO ...	5
3.	STRUKTURA PRZESTRZENNA I ROZWÓJ PRZESTRZENNY.....	7
3.1	Zmiany demograficzne i usługi świadczone w interesie publicznym	7
3.2	Miejscowości centralne	8
3.2.1	Duże i średnie ośrodki	8
3.2.2	Ośrodki podstawowe	9
3.3	Kategorie obszarów.....	17
3.3.1	Obszary wiejskie.....	17
3.3.2	Wiejskie przestrzenie projektowe	19
3.3.3	Obszary miejsko-wiejskie	25
3.4	Integracja z sieciami europejskimi, ponadregionalnymi i regionalnymi	26
4.	ROZWÓJ OSADNICTWA I GOSPODARKI	28
4.1	Rozwój osadnictwa	28
4.2	Rozwój obszarów mieszkalnych.....	29
4.3	Wymagania i zapewnienia w zakresie lokalizacji i rozwoju gospodarczego.....	30
4.3.1	Zapewnienie gruntów dla osiedli przemysłowych i handlowych o znaczeniu regionalnym.....	30
4.3.2	Projekty handlu detalicznego na dużą skalę	32
4.4	Sieci technologiczne i biznesowe	36
4.5	Rolnictwo, leśnictwo oraz rybołówstwo śródlądowe i przybrzeżne.....	38
4.6	Rozwój turystyki i obszary turystyczne	42
4.7	Kultura i krajobrazy kulturowe	46
5.	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY.....	51
5.1	Ruch drogowy.....	51
5.1.1	Mobilność i dostępność	51
5.1.2	Infrastruktura i środki transportu	52
5.2	Infrastruktura komunikacyjna.....	57
5.3	Energia	58
5.4	Oświata i infrastruktura społeczna	73
5.4.1	Oświata	73
5.4.2	Zdrowie	73
5.4.3	Kwestie społeczne	74
5.4.4	Sport.....	75

6.	ROZWÓJ PRZESTRZENI NATURALNEJ.....	76
6.1	Ochrona środowiska i przyrody	76
6.1.1	Krajobraz	78
6.1.2	Wody	80
6.1.3	Gleba, tereny, klimat i powietrze	82
6.2	Ochrona wybrzeża i ochrona przeciwpowodziowa	84
7.	PLANOWANIE POD POZIOMEM GRUNTU	89
7.1	Podziemne planowanie przestrzenne	89
7.2	Ochrona zasobów wody pitnej	89
7.3	Zabezpieczanie surowców znajdujących się blisko powierzchni ziemi.....	91

Spis ilustracji i tabel

Rysunek 1: Przepisy dotyczące wyznaczania ośrodków podstawowych	9
Rysunek 2: Miejscowości centralne	16
Rysunek 3: Obszary wiejskie	18
Rysunek 4: Regionalne wiejskie przestrzenie projektowe	21
Rysunek 5: Obszary miejsko-wiejskie	25
Rysunek 6: Kryteria wyznaczania obszarów rolniczych	40
Rysunek 7: Wyjątki od punktu programu (3), wartość ≥ 50	41
Rysunek 8: Kryteria wyznaczania obszarów turystycznych	45
Rysunek 9: Znaczące krajobrazy majątków dworskich (BGL)	50
Rysunek 10: Skutki wzrostu poziomu morza o 50 cm w regionie planowania	87
Rysunek 11: Kryteria wyznaczania obszarów zarezerwowanych dla wody pitnej	90
Rysunek 12: Mapa konfliktów w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną	90
Rysunek 13: Kryteria wyznaczania obszarów priorytetowych dla zabezpieczenia surowców zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego landu Meklemburgia - Pomorze Przednie (2016)	93
Rysunek 14: Kryteria wyznaczania obszarów zarezerwowanych dla zabezpieczenia surowców zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego landu Meklemburgia - Pomorze Przednie (2016)	94
Tabela 1: Lokalizacje centralne i ich obszary integracji.....	10
Tabela 2: Kryteria wyznaczania regionalnych wiejskich przestrzeni projektowych	22

1. Wprowadzenie

Regionalne Programy Rozwoju Przestrzennego (RREP) są wiążącymi instrumentami planowania, które regulują i koordynują rozwój przestrzenny na poziomie regionalnym. W RREP deklaracje programowe są formułowane uporządkowane według tematów, w których rozróżnia się cele i zasady. Mają one wiążący wpływ na plany i działania istotne z punktu widzenia przestrzennego, podejmowane przez organy publiczne i podmioty prawa cywilnego.

- **Cele planowania przestrzennego** są określane przestrzennie i merytorycznie, a następnie rozważane, a zatem muszą być brane pod uwagę przez wszystkich adresatów. Są one oznaczone literą **(Z)**.
- **Zasady planowania przestrzennego** mogą być rozważane, ale należy im nadać szczególną wagę.

Specyfikacje graficzne na mapie zasadniczej w skali 1:100 000 są również prawnie wiążące, o ile zawierają cele i zasady planowania przestrzennego:

- w **obszarach priorytetowych** planowane są pewne funkcje lub sposoby użytkowania o znaczeniu przestrzennym. Jednakże inne funkcje lub zastosowania istotne przestrzennie są wykluczone, jeśli są niezgodne z priorytetowymi funkcjami lub użytkowaniem. Obszary priorytetowe mają charakter prawny celów planowania przestrzennego.
- W **obszarach zastrzeżonych** szczególną wagę należy nadać niektórym funkcjom lub zastosowaniom o znaczeniu przestrzennym, porównując je z konkurencyjnymi funkcjami lub zastosowaniami o znaczeniu przestrzennym. Obszary zastrzeżone mają charakter prawny zasad planowania przestrzennego.

Tekstowe deklaracje programowe oraz specyfikacje zdefiniowane przestrzennie na mapie mają na celu uregulowanie rozwoju, organizacji i ochrony obszaru w okresie średnioterminowym. Uzasadnienia i mapy objaśniające nie są bezpośrednio prawnie wiążące, ale pomagają zrozumieć intencje planisty przy opracowywaniu celów i zasad oraz prawidłowo interpretować definicje.

Podstawę prawną opracowania i aktualizacji Regionalnego Programu Zagospodarowania Przestrzennego stanowią:

- Ustawa o planowaniu przestrzennym (ROG) z dnia 22 grudnia 2008 r. (Federalny Dziennik Ustaw / BGBl. I str. 2986), ostatnio zmieniona art. 1 ustawy z dnia 22 marca 2023 r. (BGBl. 2023 I nr 88)
- Ustawa o planowaniu regionalnym Meklemburgii-Pomorza Przedniego (Landesplanungsgesetz - LPIG) z dnia 5 maja 1998 r., ostatnio zmieniona ustawą z dnia 13 maja 2024 r. (Dziennik Rozporządzeń i Ustaw Meklemburgii-Pomorza Przedniego /GVOBl. M-V, str. 149)
- Program zagospodarowania przestrzennego kraju związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie z dnia 27 maja 2016 r.

Kraj związkowy Meklemburgia - Pomorze Przednie powierzył przygotowanie planu RREP regionalnym stowarzyszeniom planistycznym. W przypadku regionu planowania Pomorze Przednie, składającego się z powiatów Pomorze Przednie-Greifswald (Vorpommern-Greifswald) i Pomorze Przednie-Rugia (Vorpommern-Rügen), za to zadanie odpowiada Regionalne Stowarzyszenie Planowania Pomorze Przednie.

Regionalny Program Rozwoju Przestrzennego dla Pomorza Przedniego (RREP VP) został ostatnio zaktualizowany w 2010 roku. Wraz z prawnie wiążącą drugą zmianą RREP VP w 2023 r. dostosowano specyfikacje tekstowe i kartograficzne dla obszarów odpowiednich dla energetyki wiatrowej. Pozostałe postanowienia RREP VP 2010 pozostają w mocy do dnia dzisiejszego. Wymóg aktualizacji wynika z jednej strony z obowiązku przeglądu treści planów zagospodarowania przestrzennego co dziesięć lat, a z drugiej strony z wymogów ustawy o wymaganiach dotyczących obszarów energii wiatrowej, która weszła w życie w 2023 roku. W związku z tym Regionalne Stowarzyszenie Planistyczne jest zobowiązane do przeglądu specyfikacji z Drugich Zmian dotyczącej obszarów przydatnych dla energetyki wiatrowej i wyznaczenia nowych obszarów priorytetowych dla energetyki wiatrowej w sposób prawnie wiążący do 2027 roku.

Od czasu reformy powiatowej w roku 2011 częścią regionu planowania Pomorza Przedniego są również powiaty Jarmen-Tutow i Peenetal/Loitz. Z wyjątkiem postanowień z Drugich Zmian RREP VP w zakresie energetyki wiatrowej, pozostałe postanowienia z planu RREP dla Pojezierza Meklemburskiego z roku 2011 nadal mają zastosowanie do obu organów. W trakcie całościowych aktualizacji zrezygnowano z oddzielnego rozpatrywania.

2. Wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju regionalnego

Rozwój regionu planowania Pomorze Przednie opiera się na poniższych wytycznych.

1. Stworzenie równoważnych warunków życia we wszystkich częściach regionów stanowi podstawowy cel planowania regionalnego.
2. Region Pomorza Przedniego dostosuje się do zmian klimatu. Robi wszystko, aby aktywnie przeciwdziałać zmianom klimatu.
3. Zachowana i rozwijana jest naturalna różnorodność, wyjątkowość i piękno regionu.
4. Należy promować wytwarzanie i wykorzystanie energii, w szczególności ze źródeł odnawialnych, tak aby region objęty planowaniem mógł z tego skorzystać w przyszłości. Transformacja energetyczna będzie zorganizowana w sposób odpowiedzialny środowiskowo i społecznie.
5. Pomorze Przednie dąży do aktywnego rozwoju osadnictwa. Zarówno rozwój obszarów wiejskich, jak i miejskich musi być zorganizowany w taki sposób, aby utrzymać i poprawić jakość życia oraz zapewnić i stworzyć miejsca pracy.

Hanzeatyckie miasta Greifswald i Stralsund rozwijają się jako wspólny ośrodek regionalny, którego obszar oddziaływania opiera się na liczbie ludności powiatów Vorpommern-Greifswald i Vorpommern-Rügen. Podstawowe i średnie ośrodki na Pomorzu Przednim będą nadal istnieć i będą dalej wzmacniane.

6. Warunki ramowe są zaprojektowane w taki sposób, aby firmy mogły się tu osiedlać i rozwijać swoją działalność gospodarczą. Rozwój Pomorza Przedniego jako regionu zaawansowanych technologii zostanie przyspieszony poprzez połączenie potencjału gospodarczego i naukowego.
Rolnictwo potrzebuje ziemi. Jest to centralny element przemysłu spożywczego. Musi rozwijać się w sposób przyjazny dla klimatu, zorientowany na cykle i dostosowany strukturalnie.
7. Rozwój współpracy w regionie południowego Bałtyku jest wspierany przez rozwój transgranicznego regionu metropolitalnego Szczecina. Kontynuowana będzie współpraca z metropoliami Berlina i Hamburga.
8. Region Pomorza Przedniego jest nadal rozwijany jako zrównoważony region turystyczny. Nacisk kładziony jest na rozwój jakościowy. Dalszy potencjał turystyczny będzie rozwijany na obszarach wiejskich Pomorza Przedniego oraz w miastach.
9. Połączenia transportowe w regionie i do regionu są rozbudowywane i dalej rozwijane w wydajne, funkcjonalne i przyjazne dla środowiska systemy transportowe. Wspierane są alternatywne formy mobilności.
10. W regionie planowania Pomorze Przednie tworzona jest wydajna infrastruktura danych. Możliwości cyfryzacji są szeroko wykorzystywane we wszystkich obszarach.

11. Zabezpieczona i dalej rozwijana będzie infrastruktura społeczna, kulturalna i techniczna usług użyteczności publicznej. W regionie rozwijana będzie nowoczesna sieć placówek edukacyjnych w celu zapewnienia wysokiej jakości edukacji i szkoleń w pobliżu miejsca zamieszkania, przy jednoczesnym utrzymaniu i rozszerzaniu programów i lokalizacji edukacyjnych. Ludność otrzyma kompleksowy dostęp do obiektów infrastrukturalnych.
12. Zróżnicowany krajobraz kulturowy regionu z jego charakterystycznymi cechami zostanie zabezpieczony i dalej rozwijany w perspektywie długoterminowej.

3. Struktura przestrzenna i rozwój przestrzenny

3.1 Zmiany demograficzne i usługi świadczone w interesie publicznym

- (1) Plany i działania o znaczeniu przestrzennym powinny odpowiednio uwzględniać skutki zmian demograficznych. Powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko zmian demograficznych i wykorzystywać ich możliwości.
- (2) Równy i niedyskryminujący udział w życiu społecznym powinien być możliwy dla wszystkich we wszystkich podobszarach. W tym celu należy zagwarantować wszystkim udogodnienia i usługi użyteczności publicznej na miarę potrzeb.

Uzasadnienie

Zmiany demograficzne pozostają kluczowym wyzwaniem dla rozwoju regionu planowania Pomorze Przednie. Zmiany demograficzne na Pomorzu Przednim nie są niczym niezwykłym. Są one wpisana w rozwój, który ma miejsce wszędzie w nowych krajach związkowych i w całych Niemczech. 5. Prognoza demograficzna dla Meklemburgii-Pomorza Przedniego do roku 2040 przedstawia perspektywę przyszłego rozwoju populacji. Przewiduje się spadek liczby ludności w powiatach Pomorza Przedniego, który może wynieść około 6% dla powiatu Vorpommern-Rügen i około 12% dla powiatu Vorpommern-Greifswald. Spadek liczby ludności wynika głównie z większej liczby zgonów. Jest to tylko częściowo kompensowane przez imigrację. Jeśli obecny rozwój sytuacji będzie oznaczał, że migracja netto będzie silniej dodatnia niż zakładano w prognozie, może to zmniejszyć spadek liczby ludności. Struktura wiekowa populacji ulegnie znacznej zmianie. Przy spadku liczby ludności w wieku od 18 do 65 lat nastąpi znaczny wzrostem liczby osób powyżej 65 roku życia. Spowoduje to zmniejszenie potencjału siły roboczej.

Spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa w wyniku zmian demograficznych doprowadzi do konieczności opracowania indywidualnych rozwiązań dla poszczególnych podregionów w obszarze konfliktu między kosztami, wykorzystaniem zdolności i dostępnością obiektów. Ze względu na konieczną konsolidację budżetów publicznych na wszystkich poziomach, coraz większym wyzwaniem staje się zagwarantowanie podstawowej podaży usług publicznych nawet na obszarach wiejskich o niskiej populacji i terenach rozwoju obszarów wiejskich. Aby zapewnić świadczenie podstawowych usług w perspektywie długoterminowej, usługi powinny być przede wszystkim łączone w centralnych miejscowościach. Zapewni to również długoterminową możliwość funkcjonowania centralnych miejscowości. Ponadto świadczenie usług na danym obszarze mogą wspierać oferty i usługi mobilne. Świadczenie usług mobilności jest ważne, aby umożliwić uczestnictwo społeczne we wszystkich obszarach.

Szczegółowe informacje na temat rozwoju w obszarach usług świadczonych w interesie publicznym przedstawiono w odpowiednich rozdziałach poświęconych edukacji, infrastrukturze społecznej, infrastrukturze technicznej i transportowi.

3.2 Miejscowości centralne

3.2.1 Duże i średnie ośrodki

- (1) Stralsund i Greifswald razem stanowią regionalne centrum regionu planowania Pomorze Przednie. **(Z)**
- (2) Główny ośrodek Stralsund - Greifswald ma zostać wzmocniony i dalej rozwijany jako lokalizacja gospodarcza i infrastrukturalna o znaczeniu ponadregionalnym. Zapewnia on mieszkańcom swojego nadrzędnego obszaru usługi dla wyspecjalizowanych, wyższych potrzeb. Jego funkcja jako centrum badań, edukacji i kultury ma zostać rozszerzona. Regionalne centrum powinno promieniować impulsami rozwojowymi na cały region.
- (3) Miasta Anklam, Bergen auf Rügen, Grimmen, Pasewalk, Ribnitz-Damgarten, Ueckermünde i Wolgast są ośrodkami średniej wielkości. **(Z)**
- (4) Ośrodki średniej wielkości zapewniają mieszkańcom swojego obszaru centralnego towary i usługi na wyższym poziomie potrzeb. Mają one być zabezpieczone i dalej rozwijane jako ważne regionalne lokalizacje infrastruktury.
- (5) Średniej wielkości ośrodki powinny być wzmocniane i dalej rozwijane jako ważne regionalne lokalizacje gospodarcze. Należy zapewnić i rozszerzyć szeroką ofertę edukacyjną i kulturalną w ośrodkach średniej wielkości.

Uzasadnienie

Ośrodki regionalne zostały zdefiniowane w programie rozwoju regionalnego Meklemburgii-Pomorza Przedniego.

Obszary nadrzędne są przypisane do centrów regionalnych jako obszary współzależności. Obszar nadrzędny wspólnego ośrodka regionalnego Stralsund - Greifswald nie jest tożsamy z granicami regionu planowania Pomorze Przednie. Obszary średniej wielkości Ueckermünde i Pasewalk znajdują się w regionie planowania, ale są przypisane do ośrodka regionalnego Neubrandenburg. Ponadto średniej wielkości obszar Ribnitz-Damgarten znajduje się w regionie planowania Pomorze Przednie, ale jest przypisany do obszaru nadrzędnego Rostock.

Ośrodki średniej wielkości zostały zdefiniowane w programie rozwoju regionalnego Meklemburgii-Pomorza Przedniego. Oprócz ośrodków regionalnych, ośrodki średniej wielkości są ważnymi lokalizacjami dla biznesu, handlu i usług. Ponadto duże znaczenie ma zaplecze edukacyjne, kulturalne i społeczne. Ośrodki średniej wielkości przyczyniają się w znacznym stopniu do stabilizacji obszarów i terenów wiejskich.

Stowarzyszenie Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego opowiada się za tym, aby dwa lokalne obszary Jarmen i Loitz zostały przypisane do obszaru średniej wielkości Greifswald. W wyniku reformy powiatowej przeprowadzonej w 2011 r. dwa obszary samorządowe Jarmen-Tutow i Peenetal/Loitz należą do powiatu Vorpommern-Greifswald z miastem powiatowym Greifswald. Od tego czasu stosunki między gminami a Greifswaldem uległy dalszemu rozwojowi.

3.2.2 Ośrodki podstawowe

- (1) Bad Sülze, Barth, Binz, Ducherow, Eggesin, Ferdinandshof, Franzburg / Richtenberg, Garz/Rügen, Gützkow, Heringsdorf, Jarmen, Löcknitz, Loitz, Lubmin, Marlow, Penkun, Putbus, Sagard, Samtens, Sassnitz, Sellin / Baabe, Strasburg (Uckermark), Torgelow, Tribsees, Zingst i Zinnowitz są ośrodkami podstawowymi (zdefiniowanymi zgodnie z przepisami na Rysunek 1). **(Z)**
- (2) Dla ośrodków podstawowych zdefiniowane są obszary lokalne (por. Tabela 1). Ośrodki podstawowe zapewniają ludności swojego obszaru lokalnego podstawowe usługi. **(Z)**
Jako priorytetowe lokalizacje obiektów użyteczności publicznej, mają one być rozwijane i zabezpieczane w perspektywie długoterminowej.
- (3) Ośrodki podstawowe powinny zostać wzmocnione jako lokalizacje biznesowe o znaczeniu ponadlokalnym. Należy zapewnić adekwatną dostępność.

Uzasadnienie

Lokalizacje centralne służą do łączenia usług publicznych i prywatnych, obiektów zaopatrzenia oraz obiektów infrastruktury technicznej, społecznej i kulturalnej, funkcji mieszkaniowych i obiektów administracyjnych. Jednocześnie są one ważnymi ośrodkami gospodarczymi.

Lokalizacje centralne pełnią funkcje organizacyjne, zaopatrzeniowe i rozwojowe. Wyposażenie lokalizacji centralnych jest zorientowane na zrównoważony rozwój danego obszaru integracji.

Centralne funkcje lokalnych są zazwyczaj zlokalizowane w głównej miejscowości gminy. Listę głównych miejscowości w Tabeli 1 poszczególnych gminach zawiera.

Zgodnie z programem rozwoju przestrzennego kraju związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie, do wyznaczania ośrodków podstawowych mają zastosowanie następujące przepisy:

Rysunek 1: Przepisy dotyczące wyznaczania ośrodków podstawowych

- większe, samodzielne centrum osadnicze z rozbudowanymi udogodnieniami w zakresie podstawowych potrzeb
- Populacja ok. 2000 lub więcej mieszkańców w gminie
- na obszarach miejskich i podmiejskich: 5000 mieszkańców w gminie
- obszar lokalny od ok. 5000 mieszkańców

Ośrodki podstawowe mają przede wszystkim spełniać zadania zaopatrzeniowe dla obszarów, na których się znajdują. Obok ośrodków średniej wielkości, są one centrami gospodarczymi i społecznymi na wiejskich obszarach objętych projektowaniem. Każdy ośrodek podstawowy ma przypisany obszar lokalny w ramach każdej gminy.

Ze względu na swoje peryferyjne położenie geograficzne, szczególną pozycję w centralnym systemie planowania regionu Pomorza Przedniego zajmuje ośrodek podstawowy Penkun. Obszar gminy graniczy od wschodu, południa i zachodu z Brandenburgią. Obszar pokazany w Tabeli 1 stanowi zatem jedynie ułamek rzeczywistego obszaru oddziaływania. Sąsiednie brandenburskie gminy Casekow, Brüssow, Tantow, Mescherin i Randowtal, liczące ok. 6200 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.) nie zostały uwzględnione w analizie statystycznej. Rzeczywista funkcja zaopatrzeniowa miasta Penkun w

obszarach takich jak medycyna (lekarze ogólni, fizjoterapeuci, apteki, weterynarze) i towary codziennego użytku wykracza jednak poza granice Meklemburgii-Pomorza Przedniego. Centralna funkcja dla całego regionu jest widoczna w transgranicznym kształceniu w miejskich placówkach oświatowych, które jest również regulowane na poziomie prawnym poprzez wyrównanie kosztów szkolnych.

Tabela 1: Lokalizacje centralne i ich obszary integracji

Liczba mieszkańców: stan na dzień 31.12.2022 r.; status terytorialny na dzień 31.12.2022 r.

(GHO = stolica gminy)

Ośrodek nadrzędny	Ośrodek średniej wielkości	Ośrodek podstawowy	Mieszkańcy w obszarze średniej wielkości	Mieszkańcy w obszarze lokalnym	Gminy obszaru lokalnego	Ludność gmin
Obszar nadrzędny Stralsund - Greifswald 366 215 mieszkańców						
Stralsund			108.143	83.452	Stralsund (GHO)	59.363
					Altefähr	1.290
					Altenpleen	1.006
					Elmenhorst	717
					Groß Kordshagen	320
					Groß Mohrdorf	755
					Klausdorf	690
					Kramerhof	1.905
					Lüssow	794
					Niepars	2.511
					Pantelitz	919
					Preetz	1.031
					Prohn	2.141
					Steinhagen	2.691
					Sundhagen	5.339
Wendorf	859					
Zarrendorf	1.121					
		Franzburg / Richtenberg		5.436	Franzburg (GHO)	1.367
					Richtenberg	1.351
					Jakobsdorf	469
					Millienhagen-Oebelitz	327
					Velgast	1.697
					Weitenhagen	225
		Barth		12.720	Barth (GHO)	8.777
					Divitz-Spoldershagen	468
					Fuhlendorf	820
					Karnin	216
					Kenz-Küstrow	536
					Löbnitz	598
					Lüdershagen	572
					Pruchten	733
		Zingst		6.535	Zingst (GHO)	3.173
					Born a. Darß	1.130
					Prerow	1.492
					Wieck a. Darß	740
	Bergen auf Rügen		63.667	20.066	Bergen a. Rügen (GHO)	13.689
					Buschvitz	236
					Insel Hiddensee	1.010
					Kluis	408
					Neuenkirchen	279

Ośrodek nadrzędny	Ośrodek średniej wielkości	Ośrodek podstawowy	Mieszkańcy w obszarze średniej wielkości	Mieszkańcy w obszarze lokalnym	Gminy obszaru lokalnego	Ludność gmin
					Parchtitz	748
					Patzig	442
					Ralswiek	255
					Rappin	311
					Schaprode	432
					Sehlen	895
					Trent	656
					Zirkow	705
		Sassnitz		9.664	Sassnitz (GHO)	9.199
					Lohme	465
		Binz		5.545	Binz (GHO)	5.545
		Putbus		4.531	Putbus (GHO)	4.531
		Sagard		7.527	Sagard (GHO)	2.460
					Altenkirchen	931
					Breege	575
					Dranske	1.155
					Glowe	971
					Lietzow	240
					Putgarten	188
					Wiek	1.007
		Sellin / Baabe		6.947	Sellin (GHO)	2.710
					Baabe (GHO)	914
					Göhren	1.458
					Lancken-Granitz	491
					Mönchgut	1.374
		Samtens		5.516	Samtens (GHO)	1.985
					Gingst	1.250
					Dreschwitz	760
					Rambin	949
					Ummanz	572
		Garz/Rügen		3.871	Garz/Rügen (GHO)	2.264
					Gustow	634
					Poseritz	973
Greifswald			86.196 (bez lokalnego obszaru Jarmen i Loitz)	77.288	Greifswald (GHO)	59.691
					Behrenhoff	816
					Dargelin	356
					Dersekow	1.149
					Groß Kiesow	1.279
					Hanshagen	908
			98.869 (z lokalnym obszarem Jarmen i Loitz)		Hinrichshagen	959
					Karlsburg	1.874
					Kemnitz	1.155
					Levenhagen	414
					Loissin	798
					Mesekehagen	1.059
					Neu Boltenhagen	567
					Neuenkirchen	2.418
					Wackerow	1.547
					Weitenhagen	2.048
					Wrangelsburg	250

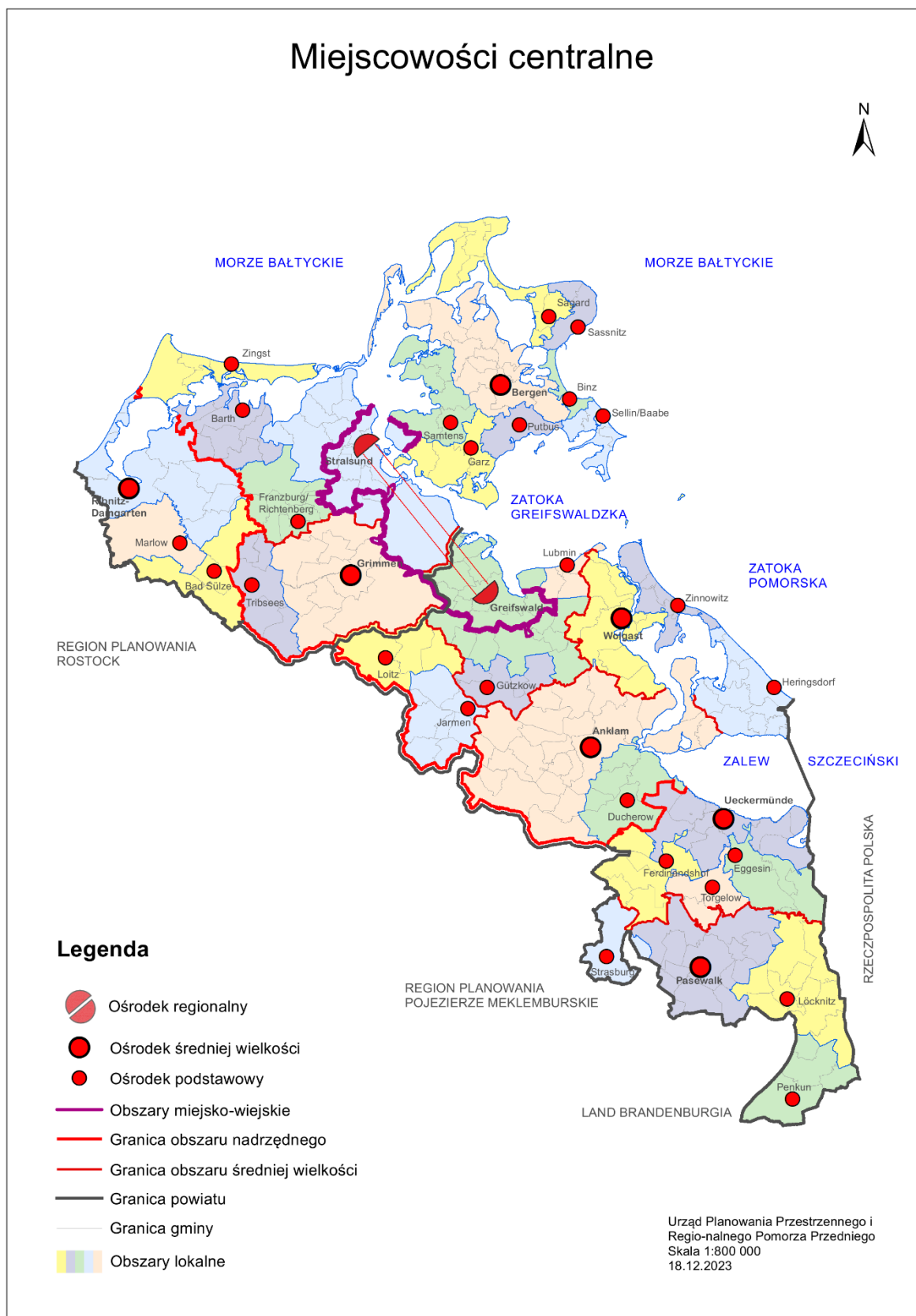
Ośrodek nadrzędny	Ośrodek średniej wielkości	Ośrodek podstawowy	Mieszkańcy w obszarze średniej wielkości	Mieszkańcy w obszarze lokalnym	Gminy obszaru lokalnego	Ludność gmin
		Gützkow		4.965	Gützkow (GHO) Bandelin Gribow Züssow	2.974 539 138 1.314
		Lubmin		3.943	Lubmin (GHO) Brünzow Wusterhusen	2.176 673 1.094
		Jarmen		6.675	Jarmen (GHO) Alt Tellin Bentzin Daberkow Kruckow Tutow Völschow	2.914 404 869 335 644 995 514
		Loitz		5.998	Loitz (GHO) Görmin Sassen-Trantow	4.262 900 836
	Anklam		27.834	24.325	Anklam (GHO) Blesewitz Boldekow Buggenhagen Butzow Groß Polzin Iven Klein Bünzow Krien Krusenfelde Medow Murchin Neetzow-Liepen Neuenkirchen Postlow Rankwitz Rubkow Sarnow Schmatzin Spantekow Stolpe an der Peene Stolpe auf Usedom Usedom Ziethen	12.312 239 644 216 430 404 175 679 679 152 502 785 838 226 297 546 616 366 295 1.112 275 373 1.725 439
		Ducherow		3.509	Ducherow (GHO) Bargischow Bugewitz Neu Kosenow Rossin	2.346 289 235 469 170
	Wolgast		45.501	18.030	Wolgast (GHO) Katzow Kröslin Krummin	12.055 609 1.743 228

Ośrodek nadrzędny	Ośrodek średniej wielkości	Ośrodek podstawowy	Mieszkańcy w obszarze średniej wielkości	Mieszkańcy w obszarze lokalnym	Gminy obszaru lokalnego	Ludność gmin
					Lassan Rubenow Sauzin Zemitz	1.491 762 426 716
		Heringsdorf		14.820	Heringsdorf (GHO) Benz Dargen Garz Kamminke Korswandt Loddin Mellenthin Pudagla Ückeritz Zirchow	8.425 1.131 586 280 244 592 960 469 480 1.006 647
		Zinnowitz		12.651	Zinnowitz (GHO) Karlshagen Koserow Lütow Mölschow Peenemünde Trassenheide Zempin	4.194 3.218 1.730 442 812 351 943 961
	Grimmen		22.201	18.172	Grimmen (GHO) Glewitz Gransebieth Gremersdorf-Buchholz Papenhagen Splietsdorf Süderholz Wendisch Baggendorf Wittenhagen	9.586 564 549 648 538 496 4.074 543 1.174
		Tribsees		4.029	Tribsees (GHO) Deyelsdorf Drechow Grammendorf Hugoldsdorf	2.669 478 216 533 133
Obszar nadrzędny Neubrandenburg (udział w regionie planowania: 65 151 mieszkańców)						
Neubrandenburg						
	Pasewalk		31.846	16.585	Pasewalk (GHO) Brietzig Fahrenwalde Jatznick Koblentz Krugsdorf Nieden Papendorf Polzow Rollwitz	9.811 185 277 2.208 222 483 162 208 261 887

Ośrodek nadrzędny	Ośrodek średniej wielkości	Ośrodek podstawowy	Mieszkańcy w obszarze średniej wielkości	Mieszkańcy w obszarze lokalnym	Gminy obszaru lokalnego	Ludność gmin
					Schönwalde	410
					Viereck	996
					Zerrenthin	475
		Strasburg (Uckermark)		4.651	Strasburg (Uckermark) (GHO)	4.451
					Groß Luckow	200
		Löcknitz		7.657	Löcknitz (GHO)	3.342
					Bergholz	315
					Blankensee	552
					Boock	581
					Plöwen	272
					Ramin	704
					Rosow	446
					Rothenklempenow	582
					Grambow	863
		Penkun		2.953	Penkun (GHO)	1.815
					Glasow	148
					Krackow	613
					Nadrensee	377
	Uecker- münde		33.305	13.331	Ueckermünde (GHO)	8.598
					Altwarpe	440
					Grambin	425
					Leopoldshagen	618
					Liepgarten	801
					Luckow	561
					Lübs	356
					Meiersberg	404
					Mönkebude	755
					Vogelsang-Warsin	373
		Torgelow		9.768	Torgelow (GHO)	9.307
					Hammer a. d. Uecker	461
		Eggesin		5.687	Eggesin (GHO)	4.748
					Ahlbeck	605
					Hintersee	334
		Ferdinands- hof		4.519	Ferdinandshof (GHO)	2.732
					Altwigshagen	389
					Heinrichswalde	385
					Rothemühl	289
					Wilhelmsburg	724
Obszar nadrzędny Rostock (udział w regionie planowania: 33 672 mieszkańców)						
Rostock						
	Ribnitz- Damgarten		33.672	24.758	Ribnitz-Damgarten (GHO)	15.721
					Ahrenshagen-Daskow	2.165
					Ahrenshoop	680
					Dierhagen	1.561
					Saal	1.411
					Schlemmin	301
					Semlow	689
					Trinwillershagen	1.159
					Wustrow	1.071

Ośrodek nadrzędny	Ośrodek średniej wielkości	Ośrodek podstawowy	Mieszkańcy w obszarze średniej wielkości	Mieszkańcy w obszarze lokalnym	Gminy obszaru lokalnego	Ludność gmin
		Marlow		4.694	Marlow (GHO)	4.694
		Bad Sütze		4.220	Bad Sütze (GHO)	1.796
					Dettmannsdorf	1.051
					Eixen	732
					Lindholz	641

Rysunek 2: Miejscowości centralne

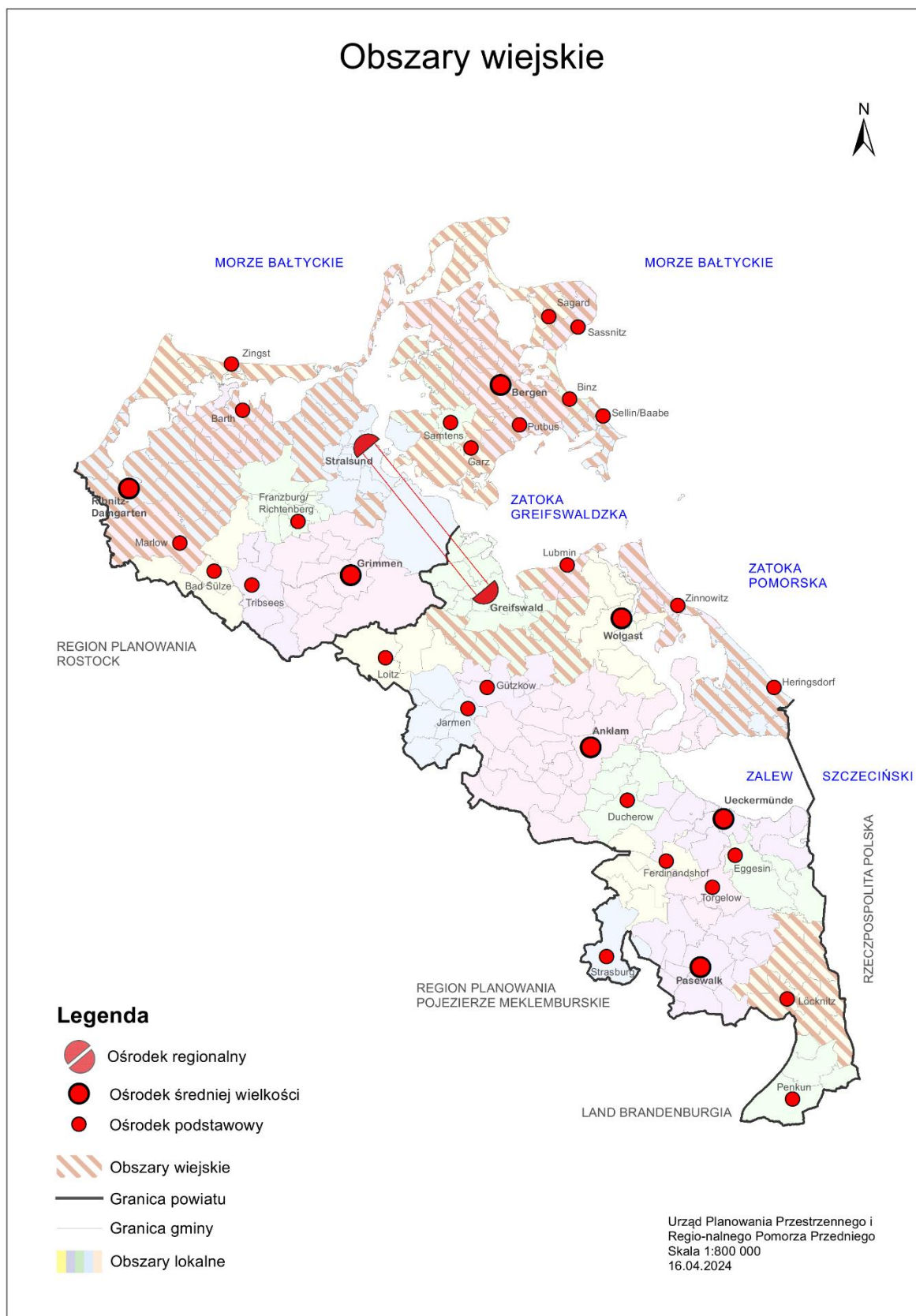

3.3 Kategorie obszarów

3.3.1 Obszary wiejskie

- (1) Obszary wiejskie tworzą określone na Rysunek 3 obszary Pomorza Przedniego. **(Z)**
- (2) Obszary wiejskie są obszarami gospodarczymi, społecznymi, kulturowymi i naturalnymi i jako takie powinny być chronione i rozwijane.
- (3) Na obszarach wiejskich należy stworzyć i zapewnić równoważne warunki życia. Wymaga to opartego na potrzebach dostępu do obiektów i usług użyteczności publicznej. Zasadniczo obiekty usług użyteczności publicznej powinny być skupione w lokalizacjach centralnych. Należy zapewnić dostępność obiektów i instytucji.
- (4) Rozwój gospodarczy na obszarach wiejskich powinien być promowany zgodnie z odpowiednimi warunkami przestrzennymi i potencjałem. Należy wspierać charakterystyczne sektory gospodarki, takie jak rolnictwo i leśnictwo, przemysł spożywczy i turystyka, a także nowe możliwości wynikające na przykład z cyfryzacji i transformacji energetycznej.

Rysunek 3: Obszary wiejskie

Uzasadnienie

Wraz z obszarami miejsko-wiejskimi, obszary wiejskie stanowią gospodarczy kręgosłup regionu. Na przykład większość ośrodków turystycznych na Pomorzu Przednim znajduje się właśnie tutaj. Oprócz tradycyjnych źródeł dochodu z rzemiosła, rolnictwa i leśnictwa, znaczącą rolę gospodarczą na obszarach wiejskich odgrywają również turystyka i produkcja energii. Transformacja energetyczna oferuje możliwość otwarcia nowych sektorów gospodarki na obszarach, gdzie w innym przypadku potencjał rozwoju gospodarczego jest niewielki.

Bogaty krajobraz kulturowy Pomorza Przedniego przyczynia się do jakości życia na obszarach wiejskich i działa jako miękki czynnik lokalizacji. Potencjał ten musi zostać zachowany i wzmocniony. Krajobraz kulturowy w regionie planowania Pomorza Przedniego charakteryzuje się w szczególności osiedlami i parkami oraz związanym z nimi kształtowaniem krajobrazu. Obiekty te są miejscami identyfikacji. Ich rozwój wnosi pozytywny wkład w ogólny rozwój obszarów wiejskich (patrz rozdział 4.7 Kultura i krajobrazy kulturowe, strona 47)

Istotne jest, aby ludność obszarów wiejskich miała dostęp do potrzebnych usług w rozsądnej odległości. System lokalizacji centralnych definiuje lokalizacje zaopatrywania na obszarach wiejskich. Ma to na celu zapewnienie, by co do zasady, można było dotrzeć do miejsca zaopatrzenia w maksymalnej odległości od 10 do 15 kilometrów od danego obszaru. Oprócz strategii lokalizacji centralnych, struktury zaopatrzenia mogą być utrzymywane lub rewitalizowane poprzez indywidualne inicjatywy i wolontariat w wioskach. Planowanie przestrzenne wspiera rozwój takich lokalnych inicjatyw.

Nowoczesna infrastruktura transportowa i komunikacyjna dostosowana do struktur przestrzennych ma szczególne znaczenie na obszarach wiejskich. Jeśli przerzedzenie infrastruktury jest nieuniknione na obszarach wiejskich ze względu na zmniejszenie nośności w wyniku zmian demograficznych, do zrekompensowania tego mogą być wykorzystane innowacyjne modele transportu i nowoczesna infrastruktura komunikacyjna. Konkretnie oznacza to, że jeśli ważny obiekt infrastruktury nie może być utrzymany lokalnie, to taki obiekt powinien być przynajmniej dostępny w najbliższej lokalizacji centralnej. Dotyczy to również terenów rozwoju obszarów wiejskich. Ponadto rozwój infrastruktury cyfrowej powinien stworzyć nowe możliwości zaopatrzenia dla obszarów wiejskich i wiejskich przestrzeni projektowych.

3.3.2 Wiejskie przestrzenie projektowe

- (1) Wiejskie przestrzenie projektowe tworzą określone na Rysunek 4 obszary Pomorza Przedniego. **(Z)**
- (2) Wiejskie przestrzenie projektowe w regionie planowania Pomorze Przednie obejmują lokalne obszary: Anklam, Bad Sülze, Ducherow, Eggesin, Ferdinandshof, Franzburg/Richtenberg, Grimmen, Gützkow, Jarmen, Loitz, Pasewalk, Penkun, Strasburg (Uckermark), Torgelow, Tribsees, Ueckermünde i Wolgast.
- (3) W wiejskich przestrzeniach projektowych mają być tworzone zachęty do wzmocnienia znaczenia wsi jako miejsc do pracy i życia.
- (4) W wiejskich przestrzeniach projektowych należy stworzyć i zapewnić równoważne warunki życia. Wymaga to opartego na potrzebach dostępu do obiektów i usług

użyteczności publicznej. Zasadniczo obiekty usług użyteczności publicznej powinny być skupione w lokalizacjach centralnych. Należy zapewnić dostępność obiektów i instytucji.

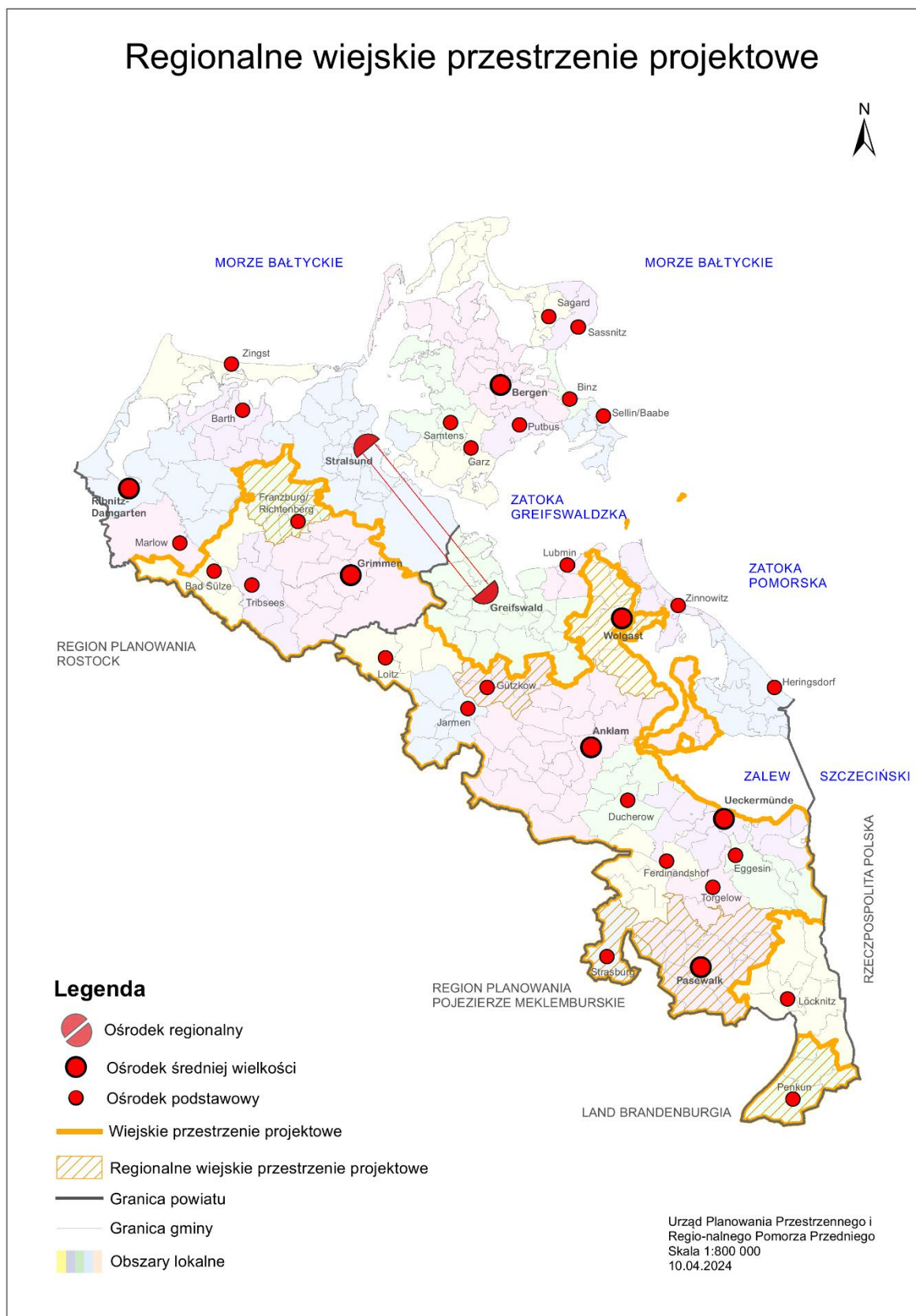
- (5) Szczególne wyzwania związane z rozwojem wiejskich przestrzeni projektowych wymagają specjalnych środków bezpieczeństwa i stabilizacji, zwłaszcza w celu zapewnienia trwałości usług świadczonych w interesie ogólnym.

Podstawowymi elementami tych środków ochronnych i stabilizujących dla wiejskich obszarów projektowych są:

- informacja,
- innowacje,
- cyfryzacja,
- współpraca,
- regionalizacja i
- wsparcie.

- (6) Na wszystkich szczeblach państwa powinno zostać zapewnione specjalne wsparcie dla projektów, odpowiadające na konkretne wyzwania związane z wiejskimi przestrzeniami projektowymi.

Rysunek 4: Regionalne wiejskie przestrzenie projektowe

Uzasadnienie

Przy wykorzystaniu zdefiniowanych na Rysunek 4 wiejskich przestrzeni projektowych, planowanie przestrzenne definiuje obszary, na których demografia, dobrobyt i rozwój gospodarczy są znacznie poniżej średniej krajowej i regionalnej. Przyczyny tego leżą przede wszystkim w specyficznej strukturze przestrzennej, która charakteryzuje się wyjątkowo niską gęstością zaludnienia, różnorodnymi zaburzeniami demograficznymi, tylko kilkoma większymi osadami, położeniem z dala od centrum oraz niską liczbą przedsiębiorstw w sektorach drugorzędym i trzeciorzędym. Obszary te powinny być zatem objęte szczególnym wsparciem.

Zgodnie z LEP M-V (2016), wiejskie przestrzenie projektowe są definiowane na poziomie dzielnic centralnych lokalizacji i przy użyciu metody rankingu¹. Celem jest określenie jednostek przestrzennych, których słabości strukturalne są szczególnie wyraźne w porównaniu ze średnią krajową i regionalną.

W LEP M-V (2016) jako wiejskie przestrzenie projektowe w regionie planowania Pomorza Przedniego zostało wyznaczonych jedenaście obszarów lokalnych na podstawie danych z lat 2009-2013: Ferdinandshof, Jarmen, Ducherow, Loitz, Ueckermünde, Tribsees, Anklam, Bad Sülze, Torgelow, Eggesin i Grimmen.

Na podstawie kryteriów przedstawionych w Tabeli 2, każdy region planowania może wyznaczyć jako specyficzne dla regionu wiejskie przestrzenie projektowe 25% obszarów lokalnych², które nie zostały jeszcze wyznaczone jako wiejskie przestrzenie projektowe. Na Pomorzu Przednim 24 obszary lokalne nie zostały jeszcze wyznaczone. Oznacza to, że sześć dodatkowych obszarów lokalnych może zostać wyznaczonych jako wiejskie przestrzenie projektowe. Aby uwzględnić aktualne trendy, w porównaniu z LEP M-V (2016) wykorzystano dane z nowszych okresów z lat 2018-2022.

W regionie planowania Pomorze Przednie, na podstawie tych danych, jako specyficzne dla regionu wiejskie przestrzenie projektowe zdefiniowano sześć następujących obszarów lokalnych: Strasburg (Uckermark), Franzburg/Richtenberg, Pasewalk, Penkun, Gützkow i Wolgast.

Tabela 2: Kryteria wyznaczania regionalnych wiejskich przestrzeni projektowych

Nr	Kryterium	Obliczenie	Wskaźnik
1	Gęstość zaludnienia	Mieszkańców/km ²	Limity infrastruktury
2	Rozwój zaludnienia	Rozwój zaludnienia od 1/2018 do 12/2022	Możliwości rozwoju
3	Deficyt kobiet	Kobiety w wieku 15-45 lat/mężczyźni w wieku 15-45 lat (%)	Potencjał urodzeń
4	Udział osób starszych	Ludność w wieku 65 lat i starsza (%)	Struktura wiekowa
5	Imigracja	Imigracja przez granicę państwową do Meklemburgii-Pomorza przedniego na 1000 mieszkańców	Atrakcyjność (zewnątrzna)
6	Siła nabywcza	Siła nabywcza na mieszkańca (EUR)	Dobrobyt
7	pracownicy	Pracownicy podlegający składkom na ubezpieczenie społeczne w miejscu zamieszkania/liczba mieszkańców (%)	Gospodarka / siła robocza

¹ Obszary lokalne są uszeregowane według każdego kryterium. Niska wartość oznacza pozytywny trend danego kryterium, natomiast wysoka bardziej negatywny. Wartości poszczególnych pozycji rankingowych wszystkich kryteriów są następnie sumowane dla każdego obszaru lokalnego, a sumy rankingowe są sortowane według wielkości. Jedna czwarta obszarów lokalnych, które nie zostały jeszcze wyznaczone jako wiejskie przestrzenie projektowe z najwyższymi sumami rankingowymi, tworzy kategorię przestrzenną wiejskich przestrzeni projektowych w skali regionalnej.

² Zgodnie z rozdziałem 3.2 Lokalizacje centralne, reprezentują one ich współzależności funkcjonalno-przestrzenne. Umożliwia to analizę relacji wykraczających poza granice gmin. Wykorzystywane są tylko kryteria, dla których dostępne są ogólnokrajowe dane na poziomie gminy.

Podobnie jak na obszarach wiejskich, cel stworzenia równych warunków życia dotyczy również rozwoju obszarów wiejskich. Ze względu na trudniejszą sytuację początkową, dla tych obszarów początkowo zakłada się strategię ochrony i stabilizacji. Zasadniczo będzie to wymagało osiągnięcia akceptowalnej równowagi między zrównoważonym rozwojem, dostępnością i kosztami infrastruktury.

W tym kontekście definicja wiejskich przestrzeni projektowych powinna być postrzegana jako zaproszenie dla gmin, okręgów wiejskich i wyspecjalizowanych resortów rządu federalnego, ale także dla wszystkich innych zaangażowanych w projektowanie tych przestrzeni, do przeglądu istniejących planów i środków oraz, w razie potrzeby, do zastąpienia ich zmodyfikowanymi rozwiązaniami dostosowanymi do wyzwań tych przestrzeni.

Podstawowymi elementami strategii ochrony i stabilizacji na obszarach rozwoju obszarów wiejskich są:

Informacja

Aby opracować odpowiednie plany i środki, potrzebne są kompleksowe informacje. Tylko realistyczna analiza rozwoju sytuacji w przeszłości pozwala na wyciągnięcie wniosków na temat prawdopodobnego rozwoju sytuacji w przyszłości: rozwoju demograficznego, obciążeń finansowych i przyszłych dochodów, istniejącej infrastruktury i jej przyszłych limitów, potencjału gospodarczego, rozwoju społecznego i kulturowego do tej pory oraz tych, które można przewidzieć w przyszłości. Wszystko to musi zostać przeanalizowane w celu udzielenia odpowiedzi na pytania: Gdzie jesteśmy i dokąd chcemy zmierzać? Jakie istnieją problemy? Jakie są podejścia do ich rozwiązania? Kto może pomóc? Czy można to sfinansować w perspektywie długoterminowej? Taki proces, przeprowadzony w przejrzysty sposób z udziałem wszystkich istotnych lokalnych grup społecznych, stanowi podstawę przyszłych strategii. Proces ten może odbywać się tylko na miejscu. Tym niemniej kraj związkowy, rząd federalny i UE mogą zapewnić pomoc.

Innowacje

Standaryzacja i normalizacja często służą realizacji zasady równego traktowania. Z reguły opierają się one na wartościach średnich, ale – po ustaleniu – mają również zastosowanie do tych, którzy są znacznie poniżej lub powyżej średniej. W indywidualnych przypadkach mogą one stanowić znaczną przeszkodę dla rozwoju, jeśli trzeba podjąć niepotrzebne i często kosztowne wysiłki w celu ich przestrzegania. Definicja wiejskich przestrzeni projektowych oferuje możliwość, w sensie przestrzeni eksperymentalnych, zbadania, czy i jakie istnieją przeszkody w rozwoju oraz w jaki sposób można na nie w innowacyjny sposób zareagować. Przydatne może być przyjrzenie się, jakie środki stosują na przykład kraje skandynawskie, aby chronić swoje usługi użyteczności publicznej. Tego rodzaju weryfikacje mogą być przeprowadzane przede wszystkim przez lokalne gminy i wyspecjalizowane resorty rządu federalnego. Rozwiązania w zakresie przekształcania infrastruktury, a być może także uelastyczniania standardów i norm, powinny być następnie opracowywane wspólnie przez zaangażowane strony, ewentualnie z udziałem innych partnerów (stowarzyszenia, rząd federalny, UE itp.).

Finansowanie jest zwykle zapewniane przede wszystkim zgodnie z „zasadą latarni morskiej” w celu osiągnięcia wysokiego poziomu efektywności wykorzystywanych funduszy lub zgodnie z „zasadą wyrównywania / konewki”, aby jak najwięcej osób mogło coś otrzymać. Jednak obie zasady są mało pomocne w przypadku wiejskich przestrzeni projektowych, ponieważ istnieje tylko kilka „latarni morskich”, a efekty „zasady konewki” są zbyt małe, aby móc przezwyciężyć słabości strukturalne. W związku z tym konieczne jest zbadanie, które instrumenty finansowe są odpowiednie, aby pomóc wiejskim przestrzeniom projektowym w przezwyciężeniu ich słabości strukturalnych. Instrumenty finansowe tego rodzaju zapewniają finansowanie początkowe, na przykład wspierają dekonstrukcję, promują integrację, wdrażają klauzule eksperymentalne, zmniejszają biurokrację finansowania lub wspierają wolontariat.

Jednym z kluczy do dobrych usług publicznych jest mobilność. W szczególności na obszarach wiejskich, gdzie przerzedzona infrastruktura jest praktycznie nieunikniona, ważne jest zapewnienie innowacyjnych i odpowiednich rozwiązań w zakresie mobilności, które umożliwią dotarcie do usług użyteczności publicznej. Nie jest to problem rozpoznania, ale wdrożenia. Głównym wyzwaniem są tutaj okręgi administracyjne jako organizatorzy lokalnego transportu publicznego, ale także gminy i właściwe ministerstwo w roli wspierającej.

Cyfryzacja

Wysokowydajne sieci komunikacyjne są niezbędnym warunkiem wstępnym dla lokalizacji biznesowych, a coraz częściej także wskaźnikiem jakości życia obywateli. Pod tym względem standard rozbudowy infrastruktury cyfrowej ma również ogromne znaczenie na obszarach wiejskich. Dotyczy to tym bardziej obszarów rozwoju obszarów wiejskich, ponieważ może to częściowo zrekompensować demontaż usług użyteczności publicznej, np. poprzez zakupy internetowe w handlu detalicznym czy korzystanie z czynności innych.

Współpraca

Aby móc utrzymać odpowiednią sieć infrastruktury na obszarach wiejskich w perspektywie długoterminowej, partnerzy projektu będą musieli ściślej współpracować. Dotyczy to zarówno kierunku poziomego, jak i pionowego.

Współpraca w kierunku poziomym obejmuje przede wszystkim zwiększoną koordynację i współpracę między wyspecjalizowanymi resortami administracji państwowej oraz między samymi gminami, w szczególności z centralną lokalizacją w danym obszarze lokalnym. To samo dotyczy sąsiadujących ze sobą ośrodków centralnych. Równie ważna jest ściślejsza współpraca z innymi lokalnymi organizacjami partnerskimi. Mogą to być w szczególności wolontariusze, lokalne kluby, stowarzyszenia, spółdzielnie i lokalne przedsiębiorstwa.

Współpraca w kierunku pionowym oznacza współpracę między rządem federalnym, rządem kraju związkowego, okręgami i gminami. Dobrymi przykładami są: strategia demograficzna rządu federalnego, utworzenie fundacji wolontariuszy Meklemburgii-Pomorza Przedniego, projekty wspierane przez rząd krajowy, takie jak Szkoła Rozwoju Obszarów Wiejskich, projekt DemographieCheck czy wiele modelowych projektów planowania przestrzennego (MORO) dotyczących zmian demograficznych, z których większość została przeprowadzona w ścisłej współpracy między rządami federacji i landu oraz na poziomie gminy. Pomocne dla wiejskich przestrzeni projektowych mogłoby być zebranie doświadczeń zdobytych w tych wspólnych projektach pilotażowych w ostatnich latach i wdrożenie ich we wszystkich obszarach.

Regionalizacja

Współpraca na poziomie regionalnym jest szczególnie odpowiednia do promowania cykli gospodarczych i materialnych w wiejskich przestrzeniach projektowych. Cykle te wyrażają się na przykład w regionalnym marketingu bezpośrednim żywności lub w wioskach energetycznych, które mogą samodzielnie zaopatrywać się w ciepło i energię elektryczną. Inicjatywy specyficzne dla regionu, które umożliwiają tworzenie wartości bezpośrednio w wiejskich przestrzeniach projektowych, powinny być promowane w sposób szczególny.

Wsparcie

Ponieważ ogólne rozwiązania prawne nie są pomocne, konieczne jest ukierunkowane i kompleksowe wsparcie dla wiejskich przestrzeni projektowych. Do celu prowadzą indywidualne rozwiązania opracowywane między zainteresowanymi gminami, ich partnerami w wiejskich przestrzeniach projektowych i odpowiedzialnymi ministerstwami.

3.3.3 Obszary miejsko-wiejskie

- (1) Hanzeatyckie miasta Greifswald i Stralsund wraz z otaczającymi je gminami tworzą obszar miejsko-wiejski. Gminy te zostały wskazane na Rysunek 5.
- (2) Obszary miejsko-wiejskie mają zostać wzmocnione w taki sposób, aby nadal wносиły znaczący wkład w rozwój gospodarczy regionu.
- (3) Gminy przypisane do obszarów miejsko-wiejskich podlegają specjalnemu wymogowi współpracy i koordynacji. **(Z)**

Wymóg współpracy i koordynacji ma zastosowanie do planowania, projektów i środków mających wpływ na gminy na obszarze miejsko-wiejskim, w szczególności w obszarach mieszkalnictwa, handlu, w tym handlu detalicznego, transportu, obiektów kulturalnych i rekreacyjnych oraz utrzymywania obiektów komunalnych.

- (4) Proces koordynacji między głównymi miastami rdzeniowymi a otaczającymi je gminami ma być kontynuowany. Koordynacja miejsko-wiejska stanowi podstawę ukierunkowanego wykorzystania instrumentów finansowania.

Uzasadnienie

Hanzeatyckie miasta Greifswald i Stralsund wraz z otaczającymi je gminami należą do centrów gospodarczych kraju związkowego. Obszary miejsko-wiejskie mają być dalej wspierane w ich rozwoju, aby mogły nadal zwiększać swoją rolę jako znaczące lokalizacje biznesowe i uniwersyteckie oraz wzmacniać swoją krajową i międzynarodową konkurencyjność.

Zgodnie z państwowym programem rozwoju przestrzennego Meklemburgii-Pomorza Przedniego na rok 2016, obszary miejsko-wiejskie składają się z odpowiedniego miasta rdzeniowego oraz bezpośrednio otaczających i pozostałych gmin.

Rysunek 5: Obszary miejsko-wiejskie

Obszar miejsko-wiejski Greifswald:
hanzeatyckie miasto Greifswald oraz gminy Hinrichshagen, Kemnitz, Levenhagen, Mesekenhagen, Neuenkirchen, Wackerow, Weitenhagen.

Obszar miejsko-wiejski Stralsund:
hanzeatyckie miasto Stralsund oraz gminy Altefähr, Kramerhof, Lüssow, Pantelitz, Sundhagen, Steinhagen, Wendorf

Istnieje szczególna potrzeba współpracy i koordynacji na obszarach miejsko-wiejskich. Główne miasta i otaczające je obszary są ściśle powiązane pod wieloma względami: z jednej strony mieszkańcy okolicznych obszarów korzystają z infrastruktury i możliwości zatrudnienia w głównych miastach, podczas gdy z drugiej strony okoliczne gminy zapewniają funkcje dla tych miast (np. lokalna rekreacja, niektóre obszary mieszkalne). Współpraca między głównymi miastami a okolicznymi gminami jest niezbędna dla pomyślnego rozwoju.

Rozwój mieszkalnictwa został opisany w punkcie programu 4.2 (3). W celu organizacji współpracy miejsko-wiejskiej w zakresie różnych innych tematów wymagana jest dalsza koordynacja. Oczekuje się, że przy przydzielaniu środków finansowych szczególna uwaga zostanie poświęcona wdrażaniu wyników koordynacji.

3.4 Integracja z sieciami europejskimi, ponadregionalnymi i regionalnymi

- (1) Korzystne położenie Pomorza Przedniego w dynamicznie rozwijającym się gospodarczo i kulturowo regionie Morza Bałtyckiego, bliskość metropolii berlińskiej oraz położenie w pobliżu transgranicznego regionu metropolitalnego Szczecina powinny być aktywnie wykorzystywane do rozwoju regionu.

Ponadnarodowe planowanie przestrzenne, współpraca gospodarcza i kulturalna w regionie Morza Bałtyckiego ma być dalej wzmacniana i rozszerzana.

Krajowe i międzynarodowe sieci transportowe mają być dalej rozwijane.

- (2) Wielostronna współpraca z sąsiednimi krajami nadbałtyckimi ma być dalej wzmacniana i rozszerzana na podstawie wyników pracy osiągniętych w ramach istniejących struktur i współpracy.

- (3) Intensyfikacja współpracy i pracy w sieciach kompetencji ma ogromne znaczenie.

Uzasadnienie

Region Morza Bałtyckiego jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się regionów w Europie. W szczególności sąsiedni region Öresund zapewnia silny impuls, na przykład przekształcenie Bornholmu w wyspę energetyczną. Na mniejszą skalę, duże nadzieje wiąże się ze współpracą z sąsiednim województwem zachodniopomorskim i obszarem rozwoju Świnoujście. Szczególne możliwości rozwoju wynikają z faktu, że wschodnie części regionu planowania są częścią szczecińskiego regionu metropolitalnego.

Region planowania Pomorze Przednie znajduje się na styku Europy Środkowej, Północnej i Wschodniej. Ta funkcja pośrednicząca stwarza możliwości, które powinny być wykorzystywane jeszcze lepiej niż dotychczas jako przewaga lokalizacyjna w konkurencji między regionami. W tym celu ważne jest, aby Pomorze Przednie aktywnie poszukiwało międzynarodowej wymiany doświadczeń i pozycjonowało się jako miejsce spotkań w regionie Morza Bałtyckiego. Jednocześnie należy promować tworzenie sieci istniejących centrów doskonałości w regionie i nawiązywać strategiczne partnerstwa ponad granicami regionalnymi. Stowarzyszenie Kommunalgemeinschaft Europaregion Pomerania e.V., którego członkami są wszystkie samorządy lokalne w regionie planowania Pomorze Przednie oraz biuro szczecińskiego regionu metropolitalnego, działające przy parlamentarnym sekretarzu stanu Pomorza Przedniego i Meklemburgii Wschodniej, mają szczególne znaczenie jako centra doradcze, informacyjne i komunikacyjne dla rozwoju regionów przygranicznych. "Wspólnej Koncepcji Przyszłości Polsko-Niemieckiego Obszaru Współzależności - Wizja 2030", która została przyjęta przez Komitet ds. Planowania Przestrzennego Polsko-Niemieckiej Komisji Rządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej oraz „Koncepcji Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina” opublikowanej przez Województwo Zachodniopomorskie oraz kraje związkowe Brandenburgia, Berlin i Meklemburgia - Pomorze Przednie. Programy finansowania UE na lata 2021-2027 mogą być wykorzystane do rozszerzenia współpracy transgranicznej.

Współpraca i tworzenie sieci tworzą warunki do lepszego wykorzystania zasobów na każdym poziomie przestrzennym i w każdym sektorze, a w rezultacie do poprawy zakresu oferowanych usług, ponieważ partnerzy mogą skoncentrować się na swoich mocnych stronach i wzajemnie się uzupełniać. Szczególne znaczenie dla rozwoju gospodarczego Pomorza Przedniego mają sieci i sojusze w dziedzinie przetwórstwa metali, w tym przemysłu stoczniowego, biotechnologii, technologii plazmowej, technologii medycznej, medycyny środowiskowej, technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz technologii energetycznych. Przestrzenie, dwie części wspólnego centrum regionalnego Stralsund – Greifswald tworzą ważne węzły w wielu sieciach i związkach kooperacyjnych; często stanowią one bazy komunikacyjne dla wymiany z sąsiednimi regionami. Kultywowanie licznych i różnorodnych partnerstw na szczeblu gminnym ma szczególne znaczenie dla rozwoju idei europejskiej i tworzenia sieci. Może to opierać się na tradycjach sięgających czasów hanzeatyckich. Wspólne dziedzictwo kulturowe w regionie Morza Bałtyckiego stanowi dobrą podstawę dla projektów Interreg i innych form współpracy.

4. Rozwój osadnictwa i gospodarki

4.1 Rozwój osadnictwa

- (1) Historyczna struktura osadnicza regionu powinna zostać zachowana w swoich podstawowych cechach. Powinna być dalej rozwijana zgodnie z gospodarczymi i społecznymi potrzebami ludności, dostosowana do wymogów zmian demograficznych i dostosowana do strategii adaptacji do klimatu i ochrony klimatu.
- (2) Rozwój osadnictwa powinien wspierać optymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej, kulturalnej, sportowej, gospodarczej i technicznej. Rozwój osadnictwa powinien promować integrację przestrzenną życia, pracy, zaopatrzenia, usług i kultury.
- (3) Rozwój osadnictwa powinien koncentrować się przede wszystkim w ośrodkach miejskich. Wyjątki od tej zasady są możliwe w przypadku zidentyfikowania ponadlokalnej potrzeby, z uwzględnieniem cech funkcjonalnych.
- (4) W gminach należy priorytetowo traktować wewnętrzny potencjał rozwojowy i możliwości redensyfikacji. Jeśli nie można tego zrealizować w sposób możliwy do wykazania, należy wyznaczyć nowe obszary osadnicze w powiązaniu z obszarem lokalnym. Wyjątki od tej zasady są możliwe tylko wtedy, gdy projekt w wyraźny sposób
 - jest dozwolony tylko poza centrum miasta na mocy przepisów dotyczących kontroli emisji lub
 - ze względu na specyficzne wymagania lokalizacyjne w zakresie infrastruktury, nie może być zrealizowany w centrum miasta lub na jego obrzeżach. **(Z)**
- (5) Należy unikać rozrastania się krajobrazu miejskiego, wstęgowego rozwoju struktury osiedli oraz umacniania się rozproszonych osiedli. **(Z)**
- (6) Miasta i wsie powinny rozwijać się roztropnie, zgodnie ze swoją funkcją, strukturą i formą. Rozwój urbanistyczny i architektura powinny uwzględniać formy osadnicze typowe dla krajobrazu, krajobrazu miejskiego, krajobrazu i warunków regionalnych.

Uzasadnienie

Struktura osadnicza regionu Pomorza Przedniego charakteryzuje się tylko kilkoma większymi ośrodkami i dużą liczbą małych osad. Jedyne dwa miasta, Greifswald i Stralsund, liczą ponad 20 000 mieszkańców.

Konsekwencje zmian klimatycznych wynikające z nasilających się ekstremalnych zjawisk pogodowych, w szczególności ryzyko powodzi i okresów upałów, powinny być uwzględniane poprzez odpowiednie środki rozwoju urbanistycznego w rozwoju osadnictwa. Struktury zabudowy i technologie budowlane oszczędzające zasoby powinny przyczyniać się do ochrony klimatu, szczególnie podczas realizacji nowych projektów mieszkaniowych.

Jeśli chodzi o koncentrację usług użyteczności publicznej, ważną kwestią jest zachowanie struktury osadniczej. Z tego powodu potencjał osadniczy powinien być wykorzystany przede wszystkim do wzmocnienia lokalizacji centralnych. Zapewnienie podstawowych udogodnień w podstawowych ośrodkach gwarantuje również świadczenie podstawowych usług użyteczności publicznej na słabo zaludnionych obszarach wiejskich.

Istnieją jednak również gminy, które ze względu na cechy funkcjonalne muszą podejmować się zadań znacznie wykraczających poza lokalne zapotrzebowanie. Mogą to być potrzeby związane z budownictwem mieszkaniowym, komercyjnym lub turystycznym, a także obiekty zapewniające lokalne zaopatrzenie lub placówki użyteczności publicznej. Niezbędnym warunkiem realizacji zadań ponadlokalnych jest koncepcja rozwoju skoordynowana pomiędzy gminami, uwzględniająca przestrzenne współzależności danych obszarów lokalnych. Funkcja danej lokalizacji centralnej nie może być znacząco zakłócona.

W trosce o oszczędność miejsca i zachowanie otwartej przestrzeni należy ograniczyć wyznaczanie nowych i uszczelnianie istniejących obszarów. Warunkiem zrównoważonego i przede wszystkim funkcjonalnego rozwoju infrastruktury technicznej jest zwartość struktury osadniczej. Z tego powodu istniejący potencjał gruntów, takich jak obszary konwersji, tereny poprzemysłowe, luki między budynkami i możliwości redensyfikacji powinny być wykorzystywane jako priorytet.

Należy unikać rozrastania się miast. Obejmuje to również tworzenie nowych osiedli podmiejskich, a także ich konsolidację i ekspansję.

Historycznie ukształtowane miasta i wsie są ważnymi nośnikami wizerunku regionu. Stanowią one znaczący potencjał dla turystyki kulturowej i miejskiej. Istniejące struktury oraz cenne kulturowo i historycznie obiekty muszą zatem zostać zachowane i uwzględnione w dalszym rozwoju osadnictwa w taki sposób, aby zachować miejski charakter i lokalny wygląd.

4.2 Rozwój obszarów mieszkalnych

- (1) Rozwój obszarów mieszkalnych powinien koncentrować się w centrach miast, z uwzględnieniem metod budowy na niewielkiej powierzchni. **(Z)**
- (2) W gminach bez funkcji miejscowości centralnej wyznaczanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej powinno być ograniczone do własnych wymagań gminy. **(Z)**

Popyt na mieszkania zajmowane przez właścicieli wynika z potrzeby lokalnej populacji do poprawy warunków życia, z potrzeby zastąpienia starych mieszkań, które są wyburzane, z powodu działań remontowych i modernizacyjnych oraz z popytu gospodarstw domowych. Nie obejmuje on imigracji ani ogólnego popytu.

Możliwe są wyjątki od przepisów dotyczących własnego użytkowania, biorąc pod uwagę specyfikę regionalną, lokalną i infrastrukturalną. Należy wziąć pod uwagę zapewnienie infrastruktury społecznej i technicznej.

- (3) W obszarach miejsko-wiejskich Greifswaldu i Stralsundu grunty pod budownictwo mieszkaniowe mogą być rozwijane w okolicznych gminach ponad ich własne potrzeby. Warunkiem tego jest skoordynowana pomiędzy gminami koncepcja rozwoju mieszkalnictwa dla danego obszaru miejsko-wiejskiego. **(Z)**

Uzasadnienie

Region planowania Pomorze Przednie charakteryzuje się silnie zróżnicowaną dynamiką rozwoju w poszczególnych podregionach. Gminy o rosnącej liczbie ludności znajdują się bezpośrednio obok gmin o malejącej liczbie ludności. Różne kierunki rozwoju wynikają na przykład z lokalizacji na obszarach turystycznych. Aby sprostać rozwojowi demograficznemu i wynikającym z niego zmianom popytu na mieszkania, centralne lokalizacje stają się coraz ważniejsze w swojej funkcji łączenia. Na podstawie zmian w popycie na mieszkania pod względem liczby, wielkości, rodzaju i udogodnień można założyć, że nastąpi demograficznie wywołane zwiększanie się liczby niezamieszkałych domów jednorodzinnych, szczególnie w małych miastach i na obszarach słabo zaludnionych. Budownictwo mieszkaniowe w lokalizacjach poza centrum powinno być zatem ograniczone do własnych wymagań lokalnej społeczności i przedstawione w formie koncepcyjnych scenariuszy rozwoju. Specyfikacje dotyczące jednostek mieszkaniowych, form mieszkalnictwa i wykorzystania gruntów są warunkami wstępnymi oceny własnych potrzeb w zakresie planowania przestrzennego.

Istnieją jednak również gminy zapewniające szczególne oferty mieszkaniowe, które ze względu na cechy funkcjonalne znacznie wykraczają poza potrzeby lokalne. Mogą to być potrzeby wynikające na przykład z wyzwań związanych z zapewnieniem mieszkań na obszarach turystycznych lub ze strefy współzależności metropolii szczecińskiej. Niezbędnym warunkiem realizacji zadań ponadlokalnych jest koncepcja rozwoju skoordynowana pomiędzy gminami, uwzględniająca przestrzenne współzależności danych obszarów lokalnych. Funkcja danej lokalizacji centralnej nie może być znacząco zakłócona.

Na obszarach otaczających miasta Greifswald i Stralsund, gminy, których lokalizacja, struktura i infrastruktura są odpowiednie, również mogą zapewnić mieszkania dla właściwego miasta. Warunkiem tego jest skoordynowana pomiędzy gminami koncepcja rozwoju mieszkalnictwa dla danego obszaru miejsko-wiejskiego.

4.3 Wymagania i zapewnienia w zakresie lokalizacji i rozwoju gospodarczego

4.3.1 Zapewnienie gruntów dla osiedli przemysłowych i handlowych o znaczeniu regionalnym

- (1) Na Pomorzu Przednim zidentyfikowano i zagospodarowano siedem głównych terenów komercyjnych i przemysłowych o znaczeniu ogólnokrajowym, na których powstaną intensywne przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe:
- zakład energetyczno-technologiczny Lubminer Heide,
 - obszar przemysłowy Sassnitz - Mukran - Lietzow,

- Park Przemysłowy Berlin-Szczecin,
- osiedle przemysłowe Pommerndreieck,
- osiedle przemysłowo-handlowe Borkenstrasse Torgelow,
- port morski w Stralsundzie oraz
- port w Vierow. **(Z)**

Obszary te pełnią funkcję obszarów priorytetowych. W tym przypadku użytkowanie komercyjne i przemysłowe ma pierwszeństwo przed innym. W zakresie, w jakim istotne przestrzennie plany, środki, projekty, funkcje i sposoby użytkowania naruszają interesy użytkowania komercyjnego i przemysłowego, należy je wykluczyć. **(Z)**

- (2) Nowe osiedla handlowe i przemysłowe lub relokacje powinny być priorytetowo traktowane na zagospodarowanych terenach w istniejących obszarach handlowych i przemysłowych regionu planowania.

W szczególności, wspólne centrum regionalne Stralsund-Greifswald, średniej wielkości centra Anklam, Bergen auf Rügen, Grimmen, Pasewalk, Ribnitz-Damgarten, Ueckermünde i Wolgast mają być rozwijane i utrzymywane jako regionalnie znaczące lokalizacje handlowe i przemysłowe.

- (3) Tworzenie dużych, przylegających do siebie terenów przemysłowych i handlowych oraz waloryzacja starych terenów, terenów poprzemysłowych i terenów konwersji w zintegrowanych lokalizacjach miejskich mają pierwszeństwo przed rozwojem nowych terenów. **(Z)**
- (4) Obszary przemysłowe i handlowe o znaczeniu krajowym i regionalnym powinny przede wszystkim służyć osiedlaniu się i rozwojowi dużych przedsiębiorstw. Użytkowanie komercyjne na małą skalę na obszarach przemysłowych i handlowych o znaczeniu krajowym i regionalnym jest dozwolone tylko jako grupa projektów lub jako dodatek do dużych przedsiębiorstw.
- (5) W Stralsundzie, Greifswaldzie, Sassnitz, Lubminie, Vierow i Ueckermünde należy rozwinąć potencjał portów dla rozwoju przedsiębiorstw związanych z portami. W tym celu należy zidentyfikować i udostępnić potencjalne tereny rozwojowe w pobliżu tych lokalizacji.
- (6) Zakładanie przedsiębiorstw handlu detalicznego na obszarach przemysłowych i handlowych o znaczeniu krajowym i regionalnym jest niedozwolone.

- (7) W obszarach przemysłowych i handlowych o znaczeniu krajowym i regionalnym produkcja energii na dużą skalę jest dozwolona tylko wtedy, gdy jest bezpośrednio związana z zaopatrzeniem obszaru. Wyjątkiem jest obszar energetyczno-technologiczny Lubminer Heide, który ma znaczenie krajowe.

Uzasadnienie

Uzasadnienie zostanie przedstawione później.

4.3.2 Projekty handlu detalicznego na dużą skalę

- (1) Wielkopowierzchniowe projekty handlowe i aglomeracje handlowe w rozumieniu § 11 ust. 3 niemieckiego rozporządzenia o użytkowaniu budynków (BauNVO) są dozwolone wyłącznie w miejscowościach centralnych. **(Z)**
- (2) Koncepcje handlu detalicznego mają być rozwijane w miejscowościach centralnych, w których centralne obszary usługowe są wyznaczane dla konkretnych nieruchomości i gdzie określana jest lista produktów specyficznych dla danej lokalizacji. **(Z)**

W podstawowych ośrodkach, w których identyfikacja centralnego obszaru usług nie jest celowa, należy opracować lokalną koncepcję zaopatrzenia jako alternatywę. **(Z)**

Lokalne struktury podaży w pobliżu centrów miast muszą być brane pod uwagę w koncepcjach handlu detalicznego.

- (3) Projekty wielkopowierzchniowego handlu detalicznego zgodnie z (1) są dozwolone tylko wtedy, gdy wielkość, rodzaj i cel projektu odpowiadają funkcji zaopatrzeniowej miejscowości centralnej, nie wykraczają znacząco poza jej obszar oddziaływania, a funkcje centralnych obszarów zaopatrzenia miejscowości centralnej i strefy jej oddziaływania nie są znacząco zakłócone. **(Z)**
- (4) Wielkopowierzchniowe projekty detaliczne z podstawowymi asortymentami produktów są dozwolone tylko w centrach miast i innych centralnych obszarach usługowych. **(Z)**

Podstawowe asortymenty produktów istotnych dla centrum to asortymenty produktów, które zostały zdefiniowane jako istotne dla lokalizacji centralnej przez gminę (lista asortymentów produktów specyficznych dla lokalizacji).

Zdanie 1 nie ma zastosowania do wielkopowierzchniowych projektów detalicznych z asortymentem produktów istotnych dla lokalnego handlu detalicznego w lokalizacjach zintegrowanych z zabudową miejską poza centralnymi obszarami usługowymi, pod warunkiem że asortyment produktów istotnych dla lokalnego handlu

detalicznego jest odpowiednio reprezentowany w centralnym obszarze usługowym i asortyment ten nie jest zagrożony przez zasiedlanie.

- (5) Projekty wielkopowierzchniowego handlu detalicznego z podstawowymi asortymentami produktów nieistotnymi dla lokalizacji centralnej są dozwolone poza centralnymi obszarami usługowymi w lokalizacjach zintegrowanych z zabudową miejską. W drodze wyjątku takie projekty mogą być również zlokalizowane w peryferyjnych lokalizacjach miejskich, jeśli istnieją dowody na to, że nie ma odpowiednich lokalizacji w zintegrowanych lokalizacjach i istnieje połączenie z siecią transportu publicznego i tras rowerowych. **(Z)**

W ramach wielkopowierzchniowych projektów detalicznych z podstawową gamą produktów nieistotnych dla centrum, dozwolona jest peryferyjna gama produktów istotnych dla centrum, jeśli nie ma ryzyka szkodliwego wpływu na centrum miasta / centrum lokalne i inne centralne obszary usługowe (wymagana ocena indywidualna). **(Z)**

- (6) Projekty wielkopowierzchniowego handlu detalicznego mogą być wyjątkowo lokalizowane i rozbudowywane w okolicznych gminach obszarów miejsko-wiejskich Stralsund i Greifswald, jeżeli istnieje skoordynowana pomiędzy gminami koncepcja handlu detalicznego dla danego obszaru miejsko-wiejskiego, a lokalizacja jest w niej określona. **(Z)**

Przy opracowywaniu koncepcji handlu detalicznego dla obszarów miejsko-wiejskich muszą być przestrzegane cele sformułowane w punktach (2), (3), (4) i (5). **(Z)**

- (7) Projekty handlu detalicznego powinny wspierać rozwój turystyki na Pomorzu Przednim. W centrach miast i miasteczek w centralnych lokalizacjach na obszarach turystycznych należy stworzyć warunki do robienia zakupów.

Uzasadnienie

Sektor handlu detalicznego podlega ciągłym procesom zmian, które prowadzą do koncentracji operatorów, zwiększenia powierzchni handlowej i intensyfikacji konkurencji. Prowadzi to do ostrej konkurencji, w której nowe, nowoczesne punkty sprzedaży wywierają ogromną presję na uznanych, zarządzanych przez właścicieli wyspecjalizowanych sprzedawców detalicznych o znacznie mniejszych powierzchniach sprzedaży. Modernizacje zazwyczaj wiążą się z rozszerzeniem powierzchni sprzedaży i asortymentu produktów. Większe firmy potrzebują więcej klientów, aby działać z zyskiem. Gdy wygasają umowy najmu dotychczas użytkowanych nieruchomości, a w istniejących lokalizacjach nie ma już miejsca na niezbędną modernizację, sieci handlowe planujące relokację i ekspansję masowo przenoszą się na obrzeża osiedli, do lokalizacji przyjaznych klientom zmotoryzowanym, gdzie nowoczesne obiekty handlowe w coraz większym stopniu rozwijają ponadlokalny potencjał podaży. Ze względu na brak lub znacznie zmniejszoną bliskość obszarów mieszkalnych, wynikający z tego brak dostępności pieszo i wynikającą z tego potrzebę korzystania z samochodu do robienia

zakupów, te obiekty handlowe zasadniczo nie są już w stanie wypełniać swojego lokalnego zadania podaźowego.

Tworzenie wielkopowierzchniowych projektów handlowych na peryferiach osłabia funkcję podaźową centrów miast i obszarów mieszkalnych/centrów lokalnych o mieszanych funkcjach małopowierzchniowych, obniżając jakość życia. Rozległe inwestycje publiczne i prywatne w centrach miast tracą swoją skuteczność. Handel detaliczny jest jedną z najważniejszych funkcji tworzenia miast i ośrodków. Dlatego też, oprócz ochrony funkcji podaźowej, kontrola planowania przestrzennego handlu detalicznego ma szczególne znaczenie dla funkcjonalności i witalności naszych miast, a w efekcie dla ich wizerunku w regionie.

Ponadto cały sektor handlu stacjonarnego konkuruje obecnie z handlem internetowym. Kontrola planowania przestrzennego ma na celu ochronę lokalizacji handlu detalicznego dla zapewnienia dostaw na całym terenie; nie polega ona na ochronie poszczególnych dostawców lub grup dostawców ani na faworyzowaniu form dostaw.

Biorąc pod uwagę fakt, że nawet „klasyczny” dyskont spożywczy ma dziś zwykle znacznie więcej niż 800 m² powierzchni handlowej, należy pamiętać, zwłaszcza w miejskich strukturach osadniczych, że oprócz wzmocnienia centrów konieczne jest też zapewnienie lokalnego zaopatrzenia blisko konsumentów, w miarę możliwości w odległości spaceru. Rozbudowa lokalnych obiektów handlowych w odpowiednich zintegrowanych lokalizacjach poza centralnym obszarem usługowym może mieć zatem sens, jeśli w centralnym obszarze usługowym istnieje już odpowiedni zakres lokalnych obiektów handlowych i nie jest to zagrożone.

Zgodnie z § 11 (3) niemieckiego rozporządzenia o użytkowaniu budynków (BauNVO) zakłada się, że od 1200 m² powierzchni użytkowej, a tym samym od 800 m² powierzchni sprzedaży, należy spodziewać się znaczącego wpływu na porządek urbanistyczny i rozwój, rozwijają też się skutki ponadlokalne, co skutkuje specjalnym mandatem do planowania na poziomie kraju związkowego i przeglądu rozwoju urbanistycznego. Placówki handlowe o powierzchni sprzedaży wynoszącej 800 metrów lub więcej są uważane za wielkopowierzchniowe, niezależnie od asortymentu. Nie ma znaczenia, czy są to placówki nowe, rozbudowy i przebudowy firm detalicznych ani czy są to pojedyncze firmy, centra handlowe czy aglomeracje handlowe. Aglomeracje to zbiory wielu niezależnych, nawet nie wielkopowierzchniowych, firm detalicznych w bliskim sąsiedztwie przestrzennym i funkcjonalnym, które są postrzegane przez klientów jako okazja do zakupów i które znajdują się w niewielkiej odległości od siebie.

Prawie wszystkie obecne projekty detaliczne przekraczają obecnie próg domniemania reguły zgodnie z §11 ust. 3 rozporządzenia BauNVO. Jedynie paru lokalnych dostawców lub sklepów specjalistycznych znajduje się samodzielnie poniżej tego progu. Ponieważ jednak często występują one w połączeniu z innymi sklepami specjalistycznymi lub spożywczymi, ponownie ma zastosowanie wielkoskalowy charakter aglomeracji.

Docelowy wymóg integracji miejskiej służy zapewnieniu zaopatrzenia ludności w dobra konsumpcyjne, utrzymaniu i dalszemu rozwojowi ustalonej struktury lokalnej, oszczędnemu wykorzystaniu gruntów oraz unikaniu zmotoryzowanego transportu prywatnego. Integracja urbanistyczna wielkopowierzchniowych projektów handlowych przyczynia się zatem również do zrównoważonego rozwoju osadnictwa. Jednocześnie promuje się w ten sposób różnorodność zastosowań, wzmacnia funkcję centrów miast/miejscowości, dzielnic i innych centralnych obszarów usługowych oraz efektywnie wykorzystuje infrastrukturę.

Lokalizacja handlowa jest zintegrowana pod względem rozwoju urbanistycznego, jeśli znajduje się w gęsto zabudowanym kontekście osadniczym ze znaczącym komponentem mieszkalnym, z którego można do niej dotrzeć pieszo bez barier urbanistycznych, np. tras komunikacyjnych lub torów kolejowych oddzielających lokalizację od zabudowy mieszkaniowej. Miejsce powinno być również

dostępne za pośrednictwem transportu publicznego odpowiedniego do lokalnych warunków i stanowić część ogólnej koncepcji planowania. Przy planowaniu przestrzennym musi być brana pod uwagę dostępność pieszo lub rowerem.

Instrument polityki planowania przestrzennego systemu lokalizacji centralnych jest wykorzystywany przy kontrolowaniu handlu detalicznego na danym obszarze, natomiast definicja centralnych obszarów usługowych jest decydująca dla kontroli na poziomie gmin.

Lokalizacje centralne są punktami koncentracji ponadlokalnych placówek prywatnej i publicznej działalności użyteczności publicznej. Handel detaliczny odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu świadczenia usług użyteczności publicznej ze względu na jego magnetyczny wpływ na inne usługi. Funkcja ta staje się jeszcze ważniejsza w kontekście zmian demograficznych. Lokalizacje centralne mają funkcjonalne obszary integracji, które są istotne również dla podaży. Zasadniczo należy dokonać rozróżnienia między niezbędnym lokalnym zaopatrzeniem w towary codziennego użytku, w szczególności artykuły spożywcze, a idącą dalej potrzebą dostarczania towarów na powtarzalne potrzeby. Im rzadsza potrzeba zakupu produktu, tym większy jest zakres przyciągania potencjalnego klienta wymagany przez dostawców i tym silniejsza koncentracja oferty. Oferta musi być dostosowana do odpowiedniego obszaru zasięgu.

Lokalne dostawy towarów codziennego użytku muszą znajdować się jak najbliżej miejsc zamieszkania, co stanowi szczególne wyzwanie z perspektywy biznesowej, zwłaszcza na słabo zaludnionych obszarach wiejskich, zatem wymagane jest inteligentne zarządzanie lokalizacjami handlowymi. Również w tym przypadku lokalizacje centralne wraz z odpowiednimi obszarami zintegrowanymi powinny stanowić podstawowe ramy sieci lokalizacji. Na obszarach wiejskich przydatnym uzupełnieniem może być wykorzystanie koncepcji małych obszarów lub połączenie handlu detalicznego z innymi dostawcami usług, co jest praktykowane w nowych centrach wsi lub projektach osiedli domów.

Przy sterowaniu wielkopowierzchniowymi projektami handlowymi w lokalizacjach centralnych kluczowe znaczenie ma wyznaczenie i ochrona centralnych obszarów zaopatrzenia.

Centralne obszary zaopatrzenia to odpowiednie, łatwo dostępne lokalizacje w gminie, w których są lub mają być dostępne zintegrowane usługi użyteczności publicznej. Usługi użyteczności publicznej obejmują przede wszystkim placówki dostarczające towary i usługi, niezależnie od tego, czy dostarcza je sektor publiczny czy prywatny. Duże znaczenie mają tu handel detaliczny i gastronomia. Centralne obszary zaopatrzenia pełnią funkcję podażową wykraczającą poza ich bezpośredni zasięg, stąd powinny być należycie chronione. Centralne obszary zaopatrzenia powinny być maksymalnie precyzyjnie zdefiniowane i uwzględniane przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z §1 ust. 6 nr 4 niemieckiego kodeksu budowlanego (BauGB).

Centralne obszary zaopatrzenia to zazwyczaj centra miast, ewentualnie inne centra lokalne. W zależności od lokalnej sytuacji w handlu detalicznym, reprezentowane są tutaj asortymenty produktów, które składają się na atrakcyjność ogólnie drobnego, często wciąż zarządzanego przez właścicieli i zorientowanego na indywidualność handlu detalicznego w centrum miasta, przyciągające odwiedzających do centrum. Takie tzw. „śródmiejskie” asortymenty produktów i usług nie powinny być zatem zabierane przez wielkopowierzchniowe punkty sprzedaży detalicznej w innych lokalizacjach.

Śródmiejski charakter asortymentu różni się w zależności od miejscowości. Tym niemniej istnieją asortymenty typowe. Są to zazwyczaj: odzież i bielizna, książki, artykuły papirnicze/biurowe/papeterie, obuwie i wyroby skórzanе, urządzenia elektryczne (z wyłączeniem dużych urządzeń elektrycznych, lamp i oświetlenia), elektronika użytkowa i telekomunikacyjna, produkty fotograficzne i optyczne, artykuły medyczne, ortopedyczne i farmaceutyczne, zegarki i biżuteria, wyroby perfumeryjne, artykuły gospodarstwa domowego, w tym szkło/porcelana i

ceramika, zabawki, odzież sportowa, obuwie sportowe i inne artykuły sportowe (z wyłączeniem dużego sprzętu sportowego), żywność i luksusowe artykuły spożywcze oraz produkty zdrowotne i do higieny osobistej. Asortymenty produktów „śródmiejskich” zajmują niewielką powierzchnię w stosunku do generowanej przez nie wartości dodanej, popyt na nie wiąże się często z korzystaniem z centrum miasta w związku z innymi potrzebami i przeważnie można transportować je bez korzystania z samochodu. Lokalne listy typowych dla lokalizacji i wartych ochrony ofert w danej gminie są definiowane jako element koncepcji handlu detalicznego.

Asortyment produktów w lokalizacjach centralnych obejmuje również asortyment produktów o znaczeniu lokalnym. Są to towary codziennego użytku, w szczególności podstawowe produkty spożywcze i drogerijne, które powinny być oferowane blisko konsumentów.

Wielkopowierzchniowe sklepy detaliczne z asortymentem niezwiązanym z centrum miasta, takie jak sklepy z meblami i wyposażeniem wnętrz, markety budowlane i centra ogrodnicze, zazwyczaj wymagają dużych powierzchni do realizacji swojej koncepcji biznesowej, a taka w centrach miast nie jest dostępna. Zanim powstaną nowe obiekty w peryferyjnych lokalizacjach miejskich, należy najpierw zbadać istniejące zintegrowane lokalizacje pod kątem ich potencjału ekspansji.

Oferta firm zajmujących się handlem detalicznym obejmuje zazwyczaj asortyment produktów do zaspokajania potrzeb codziennych i tych nieco rzadszych. Podstawowy asortyment sprzedawcy detalicznego, w odróżnieniu od oferty produktów niebędących artykułami pierwszej potrzeby, oznacza główną część oferty towarowej, jaką można przypisać do określonego zakresu asortymentu zgodnie z ogólnie przyjętym rozumieniem tego pojęcia. Tym samym podstawowy asortyment produktów określa również rodzaj działalności detalicznej. Pozostały asortyment obejmuje produkty uzupełniające, takie jak artykuły gospodarstwa domowego czy akcesoria do domu w sklepach meblowych. Jeśli asortyment pozostałych produktów należy do asortymentu produktów o charakterze „śródmiejskim”, należy upewnić się, że nie ma tu negatywnego oddziaływania na centralne obszary zaopatrzenia. Z tego względu dobrym pomysłem okazało się ograniczenie dopuszczalnego zakresu asortymentu peryferyjnego do 10% powierzchni sprzedaży.

Struktura centrum i asortymentu produktów w centralnej lokalizacji jest określana w koncepcjach handlu detalicznego. Minimalna zawartość koncepcji handlu detalicznego obejmuje: analizę obecnego stanu rzeczy i potencjału rozwojowego handlu detalicznego, wyznaczenie centralnych obszarów usługowych i określenie listy asortymentu produktów specyficznych dla danej lokalizacji, zdefiniowanie lokalnej podaży i lokalizacji specjalnych, zdefiniowanie wytycznych dotyczących osiedli oraz opracowanie zaleceń dotyczących planowania przestrzennego w mieście.

4.4 Sieci technologiczne i biznesowe

- (1) Należy wspierać tworzenie, rozwój i dalszy rozwój współpracy technologicznej i biznesowej oraz sieci przedsiębiorstw, uniwersytetów i instytucji badawczych w regionie planowania.
- (2) Współpraca i sieci mają być dalej rozwijane zarówno w ramach sektorów, jak i pomiędzy nimi.
- (3) Współpraca między sieciami w regionie planowania a sieciami w sąsiedniej metropolii berlińskiej, szczecińskim regionie metropolitalnym i regionie Morza Bałtyckiego ma zostać rozszerzona i wzmocniona.

- (4) Istniejące placówki rządu federalnego, organizacji międzynarodowych i stowarzyszeń badawczych w regionie mają zostać utrzymane. Wspierane będzie tworzenie nowych placówek.
- (5) Istniejące w regionie obiekty Bundeswehry powinny zostać zachowane. Interesy Bundeswehry muszą być brane pod uwagę w projektach o znaczeniu przestrzennym. W przypadku zamknięcia obiektów należy podjąć działania kompensacyjne w celu ustabilizowania i wzmocnienia regionalnej struktury gospodarczej.

Uzasadnienie

Ścisła i efektywna współpraca pomiędzy firmami, organizacjami okołobiznesowymi, uniwersytetami i instytucjami badawczymi stanowi ważną podstawę dla innowacyjności firm, a w rezultacie dla atrakcyjności, konkurencyjności i przyszłej rentowności Pomorza Przedniego jako lokalizacji dla biznesu. Rozwój funkcjonujących i wydajnych sieci i kooperacji jest ważnym czynnikiem lokalizacji dla gospodarki. Tworzone są wysokiej jakości, dobrze płatne miejsca pracy.

Centra technologii i innowacji w regionie planowania odgrywają szczególnie ważną rolę w transferze wiedzy między nauką, badaniami i przemysłem, ponieważ niewielkie odległości i bliskie kontakty z innymi firmami technologicznymi zapewniają szczególnie innowacyjny klimat. W szczególności start-upy i firmy zorientowane na technologię mogą otrzymać maksymalne możliwe wsparcie przez pewien czas w fazie rozruchu. Współpraca w i z centrami kompetencji pomaga wzmocnić i dalej rozwijać konkurencyjność regionalnych firm.

Jako instytucje badawcze szczególnie związane z biznesem na Pomorzu Przednim należy wymienić Hochschule Stralsund (Uniwersytet w Stralsundzie), Leibniz-Institut für Plasmaforschung und Technologie (Instytut Badań nad Plazmą im. Leibniza) e.V. oraz Max-Planck-Institut für Plasmaphysik (Instytut Fizyki Plazmy im. Maxa Plancka) w Greifswaldzie, a także Friedrich-Loeffler-Institut (Instytut im. Friedricha Loefflera) na wyspie Riems. W Stralsundzie i Greifswaldzie znajdują się centra technologii i innowacji: Stralsunder Innovations- und Gründerzentrum (Centrum Innowacji i Start-upów w Stralsundzie), Technologiezentrum Vorpommern (Centrum Technologiczne Pomorza Przedniego), BioTechnikum oraz Z4 - Zentrum für Life Science und Plasmatechnologie (Centrum Nauk Przyrodniczych i Technologii Plazmy Z4) w Greifswaldzie. Możliwości wynikające z rozwoju technologii informacyjnych i komunikacyjnych, wyzwań związanych z transformacją energetyczną, w szczególności w odniesieniu do magazynowania energii oraz rozwoju biotechnologii, biogospodarki, technologii medycznej i przemysłu spożywczego, spowodują konieczność dalszego ulepszania obiektów i, w razie potrzeby, rozbudowy istniejących lokalizacji.

Obecnie tworzone są nowe sieci sektorowe na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności technologii wodorowych i wykorzystania gleb torfowych. Współpraca międzybranżowa i sieci na rzecz rozwoju branży opieki zdrowotnej w połączeniu z przemysłem spożywczym i turystyką istnieją już znacznie dłużej.

Początkowo szczególne znaczenie dla rozwoju współpracy ma transgraniczne tworzenie sieci kontaktów w celu podniesienia świadomości na temat innowacyjnego krajobrazu w innym kraju. Celem długoterminowym jest wzmocnienie internacjonalizacji i poprawa możliwości marketingowych dla produktów i usług z regionu planowania Pomorze Przednie.

Dobrymi przykładami współpracy transgranicznej w Szczecińskim Regionie Metropolitalnym, która staje się coraz bardziej wyraźna, są współpraca w zakresie rozwoju i stosowania telemedycyny oraz współpraca w zakresie ochrony przed katastrofami.

Instytucje rządu federalnego, organizacje międzynarodowe i stowarzyszenia badawcze stanowią ważny czynnik gospodarczy i rynku pracy dla regionu Pomorza Przedniego, który należy ustabilizować i rozwinąć. Na Pomorzu Przednim mają swoje siedziby następujące instytucje federalne i organizacje badawcze: Deutsche Rentenversicherung Bund (Niemieckie Federalne Ubezpieczenie Emerytalne) w Stralsundzie, biura Bundesforst (Federalnej Służby Leśnej) w Hintersee i Ueckermünde, Policja Federalna w Pasewalku i Stralsundzie oraz Wasser- und Schifffahrtsverwaltung des Bundes (Federalna Administracja Dróg Wodnych i Żeglugi) w Stralsundzie. Federalny Urząd Ochrony Przyrody (Bundesamt für Naturschutz) prowadzi Międzynarodową Akademię Ochrony Przyrody (Internationale Naturschutzakademie) na wyspie Vilm, natomiast Federalne Ministerstwo Ochrony Konsumentów, Żywności i Rolnictwa (Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft) prowadzi na wyspie Riems Instytut im. Friedricha Loefflera (Friedrich-Loeffler-Institut) jako Federalny Instytut Badawczy Zdrowia Zwierząt (Bundesforschungsinstitut für Tiergesundheit). Instytut Fizyki Plazmy im. Maxa Plancka (Max-Planck-Institut für Plasmaphysik) w Greifswaldzie, Instytut Badań i Techno-logii Plazmy im Leibniza (Leibniz-Institut für Plasmaforschung und Technologie e.V.) w Greifswaldzie oraz placówka Breege/Juliusruh Instytutu Fizyki Atmosfery im Leibniza (Leibniz-Instituts für Atmosphärenphysik e.V.) na Uniwersytecie w Rostocku należą do rozmaitych krajowych i między-narodowych społeczności badawczych i naukowych.

Zdecydowanie najważniejszym pracodawcą wśród instytucji federalnych jest Bundeswehra. W regionie planowania znajduje się około 4000 stanowisk. Szkoła techniczna marynarki wojennej w Kramerhof/Parow ma znaczenie ogólnokrajowe. Poligon w Jägerbrück jest jednym z największych w Niemczech i zajmuje powierzchnię ok. 100 km². Zgodnie z koncepcją stacjonowania Bundeswehry (2011), w regionie planowania Pomorza Przedniego w perspektywie długoterminowej będą nadal istnieć następujące bazy Bundeswehry: Bad Sülze, Eggesin, Kramerhof/Parow, Marlow, Putgarten, Torgelow i Viereck.

4.5 Rolnictwo, leśnictwo oraz rybołówstwo śródlądowe i przybrzeżne

- (1) Regionalne rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo muszą przyczyniać się do bezpieczeństwa żywnościowego. Powinny pomagać w zachowaniu krajobrazu kulturowego Pomorza Przedniego i nadal stabilizować gospodarczo i społecznie obszary i tereny wiejskie. W związku z tym rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo powinny być wspierane w szczególności w produkcji wysokiej jakości żywności i gospodarce leśnej. Należy je również wspierać w zakresie ochrony krajobrazu.

Na obszarach zarezerwowanych dla rolnictwa (określonych na podstawie kryteriów przedstawionych na Rysunek 6) należy utrzymać użytkowanie rolnicze, w tym na obszarach położonych w górnym i dolnym biegu rzeki. Przekształcenie gruntów rolnych na rzecz innych planów, działań i projektów o znaczeniu przestrzennym jest dozwolone tylko w absolutnie niezbędnym zakresie. W tym celu należy przeprowadzić analizę alternatywnych lokalizacji.

- (2) Przekształcenie gruntów rolnych jest wyłączone dla gruntów klasy BWZ ≥ 50 . **(Z)**

Wyłączone z tego są zastosowania i środki wymienione na Rysunek 7.

Ponadto w miarę możliwości należy unikać zmniejszania powierzchni gruntów rolnych. Należy promować rekultywację gruntów rolnych.

Środki kompensacyjne w zakresie ochrony przyrody nie powinny prowadzić do przekształcania gruntów rolnych, ale powinny być wdrażane przede wszystkim w ramach prowadzonej produkcji rolnej.

- (3) Zrównoważone i chroniące zasoby rolnictwo ma zostać rozszerzone pod względem jakości i obszaru. To samo dotyczy form rolnictwa, które pełnią szczególną funkcję dla ekosystemu, ochrony krajobrazu i rekreacji.

Paludikultura ma na celu umożliwienie dalszego użytkowania gruntów rolnych na torfowiskach oraz przywrócenie i poprawę funkcji torfowisk jako rezerwarów węgla poprzez ponowne nawadnianie.

- (4) Uszlachetnianie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu regionalnych produktów rolnych ma być rozszerzane i promowane.

- (5) Regionalne rolnictwo i leśnictwo powinny przyczyniać się do produkcji biomasy rolnej i leśnej jako surowców odnawialnych w sektorze materiałowym i energetycznym.

Podczas produkcji biomasy rolniczej należy wziąć pod uwagę funkcje gleb, zbiorników wodnych, zasobów wód gruntowych, torfowisk i różnorodności biologicznej.

- (6) Systemy fotowoltaiczne, które nie są uprzywilejowane zgodnie z prawem budowlanym, są dozwolone tylko na gruntach rolnych klasy BWZ ≤ 30 . **(Z)**

Budowa systemów fotowoltaicznych na torfowiskach nie powinna stać na przeszkodzie podmokaniu gleb torfowych.

- (7) Lasy w regionie planowania powinny zostać zachowane i powiększone. Lasy nie powinny być wycinane na rozwój osadnictwa, szlaki transportowe i zaopatrzeniowe, jak również nie powinny być osłabiane ani zagrożone przez wydobywanie gleby, wprowadzanie zanieczyszczeń lub obniżanie poziomu wód gruntowych.

- (8) Region planowania Pomorze Przednie jest obszarem ekspansji lasów. Odpowiednie obszary mają zostać zalesione w celu zwiększenia powierzchni leśnej, biorąc pod uwagę interesy rolnictwa, lokalne warunki klimatyczne, rozwój osadnictwa, ochronę przyrody i utrzymanie krajobrazu, a także ochronę wody pitnej.

Na obszarach zarezerwowanych dla wody pitnej zalesianie należy przeprowadzać głównie drzewami liściastymi. (Z)

- (9) Należy promować zrównoważoną gospodarkę leśną dostosowaną do danego terenu i zbliżoną do naturalnej. Obejmuje to konwersję na bardziej stabilne klimatycznie lasy liściaste i mieszane. Przemysł drzewny powinien być zabezpieczany i dalej rozwijany na tej podstawie.
- (10) Rybołówstwo śródlądowe i przybrzeżne oraz przetwórstwo ryb powinny być zachowane i dalej rozwijane. Zasoby powinny być zarządzane w sposób zrównoważony, a zagrożone gatunki i tarliska powinny być chronione przed innymi zastosowaniami. Interesy rybołówstwa muszą być odpowiednio uwzględnione w działaniach związanych z wydobywaniem surowców, wykorzystaniem energii wiatrowej, rozbudową szlaków żeglugowych, rozwojem linii brzegowej, ruchem statków i turystyką.

Uzasadnienie

Wyznaczenie obszarów zarezerwowanych dla rolnictwa jako wymogów planowania przestrzennego pomaga wzmocnić rolnictwo jako sektor gospodarki o znaczeniu przestrzennym, który charakteryzuje krajobraz kulturowy i chroni jego funkcję społeczno-gospodarczą. Jako producent wysokiej jakości żywności i surowców odnawialnych, rolnictwo wnosi znaczący wkład w bezpieczeństwo żywnościowe oraz stabilizację gospodarczą i społeczną obszarów wiejskich i obszarów wiejskich.

Wyznaczanie obszarów rolniczych opiera się na następujących wskaźnikach:

Rysunek 6: Kryteria wyznaczania obszarów rolniczych

- Średnia zmierzona wydajność na podstawie wskaźnika żyzności gleby EMZ > 30
- Obszary zdrowe zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony produkcji sadzeniaków ziemniaka w kraju związkowym Meklemburgia - Pomorze Przednie
- Pogłowie zwierząt gospodarskich > 50 sztuk na 100 ha gruntów rolnych

Aby obszar został sklasyfikowany jako rolniczy, musi być spełniony jeden ze wskaźników badanych na poziomie gminy.

Obszary gmin wspólnego centrum regionalnego Stralsund - Greifswald są wyłączone z wyznaczenia jako obszary rolnicze.

W porównaniu z wartością progową zaproponowaną w Programie Rozwoju Przestrzennego Kraju Związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie (LEP M-V), wskaźnik jakości gleby został obniżony o 10 jednostek do minimalnego wskaźnika żyzności wynoszącego 30, ponieważ region planowania Pomorze Przednie ma gleby o średnio niższej jakości względem całego kraju związkowego. Niemniej jednak zachowanie i rozwój użytkowania gruntów przez przedsiębiorstwa rolne będzie nadal jednym z najważniejszych filarów gospodarczych w przyszłości, szczególnie na obszarach wiejskich i obszarach wiejskich. Gleby o niższej jakości mają również znaczny potencjał plonów dla surowców odnawialnych, w tym do produkcji energii z roślin. Oba aspekty sprawiają, że konieczne jest włączenie do obszarów rolniczych terenów, na których wskaźniki żyzności nie spełniają kryterium krajowego.

Kryterium obsady inwentarza żywego zostało zmniejszone o 10 jednostek w porównaniu ze wskaźnikiem LEP M-V do co najmniej 50 jednostek inwentarza żywego na 100 ha gruntów rolnych. Redukcja ta jest konieczna w celu uwzględnienia obszarów z gospodarstwami hodowlanymi, które nie spełniają kryterium ogólnokrajowego ze względu na specyficzne warunki lokalizacyjne, ale mimo to mają ogromne znaczenie dla zapewnienia obszarów wiejskich i obszarów wiejskich z przedsiębiorstwami rolnymi i miejscami pracy.

„Zdrowe tereny zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony produkcji sadzeniaków ziemniaka w kraju związkowym Meklemburgia - Pomorze Przednie” charakteryzują się szczególnie dobrymi terenami wartymi ochrony, spełniają specjalną funkcję zaopatrzeniową i dlatego są włączone do obszarów rolniczych.

Lasy o powierzchni 500 ha lub większej, jeziora oraz tereny wykorzystywane do celów wojskowych są wyłączone z wyznaczania jako obszary rolne.

Ze względu na ich funkcje jako ośrodków regionalnych, obszary hanzeatyckich miast Stralsund i Greifswald są również wyłączone z obszarów rolniczych. Ponadto, jako wyjątek od zdania programowego (2), niektóre obszary o średnim wskaźniku plonów ≥ 50 mogą być również przeznaczone do innych zastosowań:

Rysunek 7: Wyjątki od punktu programu (3), wartość ≥ 50

- Obszary < 5 hektarów na projekt
- Centralne lokalizacje z wykazaniem deficytu gruntów do samodzielnego zagospodarowania
- na obszarach pokazanych w planach zagospodarowania przestrzennego, które były prawnie obowiązujące w momencie wejścia w życie Regionalnego Programu Rozwoju Przestrzennego Pomorza Przedniego oraz na obszarach budowlanych określonych w planach zagospodarowania przestrzennego
- obiekty handlowe i przemysłowe o znaczeniu krajowym i regionalnym, w tym ich rozbudowa
- infrastruktura liniowa dla transportu i obiektów użyteczności publicznej
- środki ochrony przeciwpowodziowej i przybrzeżnej oraz ramowej dyrektywy wodnej UE
- określone obszary priorytetowe dla turbin wiatrowych

Wraz z przemysłem spożywczym rolnictwo jest istotnym czynnikiem gospodarczym i ważnym źródłem dochodu, szczególnie na obszarach wiejskich i obszarach rozwoju obszarów wiejskich. Jest ono potrzebne do produkcji żywności, surowców i biomasy. Ponadto zrównoważone i chroniące zasoby rolnictwo staje się coraz ważniejsze dla utrzymania funkcji ekosystemu. Paludikultura, taka jak uprawa trzciny, umożliwi ponowne nawodnienie zdegradowanych gleb torfowych, a jednocześnie dalsze rolnicze wykorzystanie gleb organicznych. Ta forma użytkowania przyczynia się do ochrony klimatu poprzez magazynowanie węgla.

Rolnictwo regionalne zachowuje i rozwija krajobraz kulturowy Pomorza Przedniego, a także regionalne cykle gospodarcze. Zwiększone przetwórstwo i profesjonalny marketing regionalnych produktów rolnych powinny prowadzić do zwiększenia tworzenia wartości w regionie i zapewnienia konkurencyjnego zatrudnienia. Marketing produktów pochodzących z produkcji przyjaznej dla środowiska i zwierząt będzie coraz bardziej promowany w celu poprawy ochrony konsumentów. Organizacje producentów mogą stworzyć powiązanie między produkcją a rynkiem i wspierać sprzedaż lokalnych produktów. Ma to pozytywny wpływ na branżę turystyczną, która może imponować gościom wysoką jakością produktów regionalnych.

Aby zachować cenne gleby dla rolnictwa, systemy fotowoltaiczne, które nie są uprzywilejowane na mocy prawa budowlanego, są dozwolone tylko na gruntach rolnych klasy BWZ ≤ 30 .

Zrównoważona i zbliżona do naturalnej gospodarka leśna zapewnia produkcję drewna, utrzymanie miejsc pracy w leśnictwie i przemyśle drzewnym, ochronę klimatu, czystość powietrza i wody, ochronę gleby, rekreację i doświadczanie przyrody, a także zachowanie siedlisk zwierząt i roślin. Lasy przybrzeżne w regionie planowania mają wyjątkowe znaczenie dla ochrony wybrzeża, ochrony przyrody i turystyki. Dzięki niemal naturalnej gospodarce leśnej i skoordynowanemu wzrostowi lesistości, leśnictwo wykorzystuje znaczący potencjał surowcowy i zatrudnienia. Rozmnażanie lasów wspiera funkcje ekosystemu i przyczynia się do produktywnego użytkowania gruntów. Ponieważ pod drzewami liściastymi tworzy się więcej wód gruntowych niż pod drzewami iglastymi, należy preferować zalesianie drzewami liściastymi. Dotyczy to w szczególności obszarów, na których zastrzeżona jest ochrona wody pitnej.

Podczas zalesiania nowych obszarów należy wziąć pod uwagę inne sposoby użytkowania gruntów, a także plany i środki, które mogą zostać zakłócone przez zalesianie lub mogą kolidować z zalesianiem.

Rybołówstwo, przetwórstwo rybne i hodowla ryb stanowią podstawę zaopatrzenia w żywność i mogą obsługiwać rynki regionalne i krajowe. Rybołówstwo przybrzeżne ma na Pomorzu Przednim długą tradycję. Dzięki portom rybackim, statkom rybackim i obiektom rybackim kształtuje ono wizerunek regionu w turystyce, a także zapewnia turystom produkty typowe dla obszarów nadmorskich.

Rybołówstwo zależy od zachowania naturalnych warunków przy jak najmniejszym ich zaburzeniu. Konieczne jest zatem zachowanie i rozwijanie naturalnych warunków dla rybołówstwa. Jednocześnie należy unikać pogorszenia jakości wody i zmniejszenia zasobów rybnych w wyniku połowów, przetwórstwa rybnego i hodowli ryb.

4.6 Rozwój turystyki i obszary turystyczne

- (1) Region planowania Pomorze Przednie jest regionem turystycznym. Ma on być rozwijany w sposób zrównoważony we wszystkich podregionach i przygotowany na przyszłość.
- (2) Na obszarach turystycznych szczególną wagę należy przywiązywać do ochrony ich przydatności i funkcji dla turystyki i rekreacji. Powinno to być brane pod uwagę przy rozważaniu innych istotnych przestrzennie planów, działań i projektów.
- (3) Na obszarach turystycznych planowanie infrastruktury turystycznej musi być skoordynowane między gminami. **(Z)**
- (4) Kluczowe obszary turystyczne to półwysep Fischland-Darß-Zingst, wyspa Hiddensee, gminy na północno-wschodnim zewnętrznym wybrzeżu wyspy Rugia od półwyspu Wittow do półwyspu Mönchgut oraz gminy na zewnętrznym wybrzeżu wyspy Uznam od Karlshagen do Heringsdorf.

Obszary zainteresowania turystyką zostały zdefiniowane na podstawie kryteriów przedstawionych na Rysunek 8 i przedstawione na mapie w skali 1 : 100 000.

- (5) Budowa i rozbudowa obiektów noclegowych i infrastruktury turystycznej o skutkach ponadlokalnych jest dozwolona na obszarach zainteresowania turystyką tylko wtedy,

gdy projekt jest częścią skoordynowanej pomiędzy gminami, zintegrowanej koncepcji rozwoju turystyki. (Z)

- (6) Obszary rozwoju turystyki w regionie planowania Pomorze Przednie to te obszary turystyczne w kraju związkowym, które nie są obszarami turystycznymi zdefiniowanymi w poz.

Obszary rozwoju turystyki powinny być rozwijane jako obszary uzupełniające dla obszarów koncentracji turystyki, z wykorzystaniem ich szczególnego potencjału. Budowa nowych obiektów noclegowych powinna być powiązana z tworzeniem lub istnieniem infrastruktury turystycznej lub atrakcyjnych rynkowo atrakcji i zabytków.

- (7) Potencjał naturalny i kulturowy regionu planowania powinien zostać wykorzystany do utrzymania i rozwoju szerokiej, atrakcyjnej i długoterminowej konkurencyjnej oferty turystycznej w różnych segmentach turystyki, z silnymi efektami tworzenia wartości dodanej i wysoką jakością pobytu dla miejscowych i gości.

Uzasadnienie

ad (1): Już w 2005 roku Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO) opracowała następujący model zrównoważonej turystyki: „Zrównoważona turystyka zaspokaja potrzeby zarówno turystów, jak i mieszkańców miejsca docelowego, jednocześnie chroniąc i zwiększając przyszłe możliwości rozwoju. Zasoby są wykorzystywane w sposób zaspokajający potrzeby gospodarcze, społeczne i estetyczne, przy jednoczesnym zachowaniu integralności kulturowej, podstawowych procesów ekologicznych, różnorodności biologicznej i ważnych dla życia systemów”. (Strasdas, 2019)

Region planowania Pomorze Przednie jest regionem turystycznym o dużym potencjale dla różnych form turystyki. Rozwój turystyki ma miejsce we wszystkich podregionach regionu planowania. W zależności od potencjału, poszczególne oferty turystyczne rozwinęły się w różnych formach turystyki (np. turystyka uzdrowiskowa, turystyka zdrowotna i wellness, turystyka miejska i kulturalna, turystyka morska, turystyka wiejska, turystyka rowerowa, turystyka piesza, turystyka golfowa, turystyka kempingowa) i różnych kierunkach przestrzennych. Formy turystyki mają różne wymagania dotyczące wykorzystania przestrzeni, które można tylko częściowo określić ilościowo, a tym samym porównać we wszystkich obszarach. W szczególności temat zrównoważonego rozwoju jest tak złożony, że nie można go rozgraniczyć przestrzennie.

Około 20% osób czynnych zawodowo w regionie planowania pracuje w turystyce lub przedsiębiorstwach związanych z turystyką; oni i ich rodziny żyją bezpośrednio lub pośrednio z turystyki. Istnieje również dochód z turystyki jako działalności ubocznej. Turystyka jest jednym z najważniejszych sektorów gospodarki w regionie planowania. Turystyka jest czynnikiem ekonomicznym, którego pozycja konkurencyjna musi być stale wzmacniana poprzez uznawaną wysoką jakość. Istnieje ścisły związek między ofertą turystyczną a jakością życia społeczności lokalnej. Aby turystyka nadal spełniała swoje znaczenie, musi zostać zachowana, a w niektórych przypadkach przywrócona równowaga między gospodarką, środowiskiem i aspektami społecznymi. Istnieje szczególnie duża potrzeba działań w tym zakresie w obszarach zainteresowania turystyką, ale rozważne działania są wymagane we wszystkich częściach regionu planowania.

ad (2): Tereny turystyczne są obszarami zastrzeżonymi. Turystyka ma już duże znaczenie na wyznaczonych obszarach i istnieje szczególny potencjał dla jej rozwoju. Wytyczenie zastrzeżonych obszarów ma na celu stworzenie warunków do wspierania branży turystycznej oraz do utrzymania lub przywrócenia niekolidowania turystyki z innymi sposobami użytkowania gruntów. Potencjał istniejący lub taki, który trzeba jeszcze rozwinąć, wynika w równym stopniu z naturalnych i kulturowych cech regionu planowania.

Obszary turystyczne pochodzą z programu rozwoju przestrzennego kraju związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie. Zostały one wyznaczone zgodnie z następującymi kryteriami: bardzo wysoka ocena krajobrazu, położenie na wybrzeżu i nad jeziorami o powierzchni > 10 km², położenie w rezerwach biosfery i parkach przyrody, wskaźnik noclegów, pojemność noclegowa, oferta kulturalna o znaczeniu ogólnokrajowym, uznane uzdrowiska i ośrodki rekreacyjne zgodnie z ustawą o uzdrowiskach Meklemburgii-Pomorza Przedniego. Około połowa całkowitej powierzchni regionu planowania Pomorza Przedniego jest regionem turystycznym. 80% wszystkich gmin spełnia co najmniej jedno z kryteriów klasyfikacji jako takie.

ad (3): Obszary turystyczne już teraz charakteryzują się wysoką intensywnością ruchu turystycznego, choć występują tam silne wahania sezonowe. Powoduje to problemy w ruchu drogowym, problemy z zaopatrzeniem w handel detaliczny, z opieką medyczną i zaopatrzeniem w wodę. Poważnym problemem jest postępujące wypieranie miejscowej ludności ze względu na zmiany na rynku nieruchomości, a w rezultacie wypieranie stałych mieszkańców przez domy wakacyjne. To z kolei pogłębia niedobór wykwalifikowanej siły roboczej wśród dostawców usług turystycznych, ponieważ lokalni pracownicy nie są w stanie znaleźć zakwaterowania w przystępnych cenach. Zakres i specyfika lokalnych problemów różni się w zależności od gminy i miejsca. Cechą wspólną wszystkich problemów jest to, że na ogół nie można ich już rozwiązać lokalnie, a jedynie w koordynacji z sąsiednimi gminami i we współpracy z różnymi zainteresowanymi stronami. W tym kontekście korzyści płynące z planowanych projektów i działań turystycznych muszą być analizowane dokładniej niż dotychczas.

Koordynacja między gminami obejmuje wzajemne informowanie i pozycjonowanie projektów w sąsiednich gminach. Dowodem na to może być przedłożenie wyników głosowania w sąsiednim obszarze wraz z wnioskiem o planowanie.

ad (4): Obszary turystyczne w regionie planowania Pomorza Przedniego mają różne poziomy intensywności turystyki i obciążenia obszaru, stąd ma sens zróżnicowanie przestrzenne. Obszary turystyczne mają wyjątkowe znaczenie dla turystyki w regionie planowania. Intensywność ruchu turystycznego jest szczególnie wysoka w obszarach koncentracji turystyki, a związane z tym oddziaływania są szczególnie poważne. Z tego powodu wymogi koordynacji między gminami muszą być szczególnie wysokie.

Zasadniczo do zdefiniowania obszarów zainteresowania turystyką w regionie planowania Pomorza Przedniego stosuje się te same kryteria, co w przypadku obszarów turystycznych zgodnie z programem rozwoju przestrzennego kraju związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie, niemniej do danych liczbowych stosuje się wyższe wartości progowe.

Obszary turystyczne obejmują gminy lub ich części, do których ma zastosowanie co najmniej jedno z poniższych kryteriów: położenie na obszarach sklasyfikowanych „bardzo wysoko” w ocenie krajobrazu zgodnie z programem specjalistycznej oceny krajobrazu, gminy graniczące z wybrzeżem i jeziorami o powierzchni > 10 km², położenie w rezerwach biosfery, położenie w parkach naturalnych, wskaźnik noclegów na gminę > 7000 noclegów / 1000 mieszkańców (z wyłączeniem pól kempingowych), liczba miejsc noclegowych na gminę > 100 (z wyłączeniem pól kempingowych), oferta kulturalna o znaczeniu ogólnokrajowym (zabytki, zabytki archeologiczne i muzea wybrane

przez ekspertów i istotne dla turystyki), cenione uzdrowiska i kurorty zgodnie z ustawą o uzdrowiskach Meklemburgii-Pomorza Przedniego.

Rysunek 8: Kryteria wyznaczania obszarów turystycznych

- Położenie w regionie turystycznym według obszaru rozwoju regionalnego Meklemburgii-Pomorza Przedniego
- Wskaźnik noclegów: > 100 000 noclegów / 1000 mieszkańców gminy
- Liczba miejsc noclegowych: > 1000 łóżek / gminę

Aby obszar został określony jako turystyczny, muszą być spełnione wszystkie trzy kryteria. W drodze wyjątku, do obszaru turystycznego również mogą zostać włączone sąsiednie gminy, które spełniają co najmniej jedno z dwóch kryteriów i znajdują się tuż poniżej wartości progowej dla drugiego kryterium, ale nadal znacznie powyżej średniej dla regionu objętego planowaniem. Ponadto można uwzględnić gminy pełniące funkcje turystyczne, które nie są odzwierciedlone w obliczeniach, ale które są istotne dla spójności obszarów turystycznych.

Z obszarów turystycznych wyłączone są duże tereny wojskowe, ważne obszary rozwoju przemysłu i handlu oraz wszystkie obszary priorytetowe (ochrona przyrody i utrzymanie krajobrazu, woda pitna, ochrona wybrzeża, zabezpieczenie surowców, elektrownie wiatrowe).

ad (5): Ze względu na wysoką intensywność turystyki oraz poważny wpływ na samą turystykę oraz na inne sposoby użytkowania gruntów, istnieje szczególnie duża potrzeba podjęcia działań na obszarach turystycznych i w gminach sąsiednich. Z tego powodu koordynacja między gminami musi być również bardziej złożona i spójna. Na podstawie zintegrowanych koncepcji rozwoju turystyki należy wykazać osiągnięcie strukturalnej i/lub jakościowej poprawy oferty. Ponadto należy przeprowadzić krytyczną analizę skutków i odpowiednio ją udokumentować.

Obiekty noclegowe oraz inne obiekty infrastruktury turystycznej mają znaczenie ponadlokalne, jeśli projekt faktycznie rozciąga się terytorialnie na co najmniej dwie gminy lub może mieć wpływ na określone w § 1 ust. 6 niemieckiego kodeksu budowlanego (BauGB) interesy najmniej dwóch gmin.

Zintegrowane koncepcje rozwoju turystyki muszą zawierać co najmniej następujące elementy: merytoryczne ukierunkowanie turystyki (główne tematy, grupy docelowe), powiązana infrastruktura, maksymalna planowana liczba miejsc noclegowych (z podziałem na hotele i obiekty wypoczynkowe), wykorzystanie gruntów pod infrastrukturę turystyczną, zużycie wody, zarządzanie ruchem drogowym od miejsca początkowego do docelowego, dostępność transportem publicznym, interakcje z innymi sektorami gospodarki, wpływ na przyrodę i krajobraz oraz wymagania dotyczące zatrudnienia i utrzymania personelu. W oparciu o istniejący stan należy przedstawić plany rozwoju na okres co najmniej 5 lat.

Odniesienie przestrzenne zintegrowanych koncepcji rozwoju turystyki, a tym samym obszar, dla którego musi nastąpić koordynacja między gminami, może się różnić w zależności od okoliczności i musi zostać uzasadnione. Minimalny wymóg to trzy sąsiadujące gminy.

ad (6): Obszary rozwoju turystyki to obszary turystyczne zgodnie z programem rozwoju przestrzennego Meklemburgii-Pomorza Przedniego, które nie zostały zidentyfikowane i wyznaczone jako obszary turystyczne w regionie planowania Pomorze Przednie. W regionie planowania Pomorze Przednie do tej kategorii należą 4 z 5 gmin. Ze względu na duży zasięg obszaru, obszary rozwoju turystyki nie są pokazane na mapie w skali 1 : 100 000. Zasadniczo są to: większa część Rugii, gminy na wyspie Uznam położone nad Zatoką Uznamską i Zalewem Szczecińskim, gminy na stałym lądzie wzdłuż wód zatokowych, Zatoki Uznamskiej, Zalewu Szczecińskiego, cieśniny Strelasund i Peenestrom, tereny wokół miast hanzeatyckich Stralsund i Greifswald, a także gminy w atrakcyjnych krajobrazowo obszarach śródlądowych, takich jak doliny rzek Trebel, Recknitz i Peene, góry Brohmer Berge, Puszcza Wkrzańska i pojezierze Penkun.

Intensywność turystyki w obszarach rozwoju turystyki jest nadal powyżej średniej w porównaniu z innymi podobszarami regionu planowania, ale znacznie niższa niż w obszarach turystycznych. Obszary te mają wyraźnie duży potencjał turystyczny. Dzięki konkretnym ofertom mogą one odciążać obszary turystyczne. Aby zapewnić, że istniejące możliwości rozwoju, np. w odniesieniu do tworzenia miejsc noclegowych, mogą być wykorzystane w sposób ukierunkowany, tu również istnieje potrzeba koordynacji międzygminnej.

ad (7): Główną atrakcją regionu turystycznego Pomorze Przednie jest jego różnorodność. Odwiedzający mogą tu uprawiać bardzo różne rodzaje turystyki, np. turystykę rekreacyjną i aktywną, turystykę zdrowotną i wellness, turystykę kąpieliskową, turystykę morską, turystykę rowerową i pieszą, turystykę golfową, turystykę kulturalną i miejską, turystykę festiwalową, agroturystykę oraz turystykę przyrodniczą. Zakwaterowanie obejmuje hotele we wszystkich kategoriach cenowych, pensjonaty, schroniska młodzieżowe, domki i kwatery wakacyjne, pola kempingowe oraz domki mobilne. Atrakcyjność polega tu właśnie na licznych możliwych kombinacjach. Potencjał turystyczny jest zróżnicowany: są tu długie odcinki wybrzeża z szerokimi piaszczystymi plażami i urokliwymi wysokimi brzegami, zróżnicowane krajobrazy, niemal dziewicze obszary naturalne, atrakcyjne tereny żeglarskie i niemal dziewicze krajobrazy rzeczne, dobrze rozwinięte mariny i małe naturalne porty, czyste powietrze i lecznicze lasy, światowe dziedzictwo UNESCO, ceglany gotyk i architektura uzdrowskowa, historyczne miasta z bogatym dziedzictwem kulturowym, zamki i dworki z parkami, różnorodne koncerty i festiwale, galerie, sztuka i rękodzieło, tereny wiejskie, dobrze rozwinięta sieć turystycznych szlaków rowerowych i pieszych, dostępne informacje na temat przyrody i ochrony środowiska, miejsca do obserwacji zwierząt.

Zapewnia to korzystne warunki wyjściowe dla ukierunkowanego rozwoju regionu i miejscowości oraz dalszego rozwoju turystyki jako czynnika gospodarczego.

4.7 Kultura i krajobrazy kulturowe

- (1) We wszystkich podobszarach regionu planowania projekty kulturalne powinny być na różne sposoby zapewnione, rozbudowywane i ściślej integrowane. Należy zwrócić odpowiednią uwagę na lokalizację oferty kulturalnej w planach i działaniach o znaczeniu przestrzennym.
- (2) Oferta kulturalna o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym powinna być chroniona i wspierana w sposób szczególny.

Placówki Theater Vorpommern i Vorpommersche Landesbühne powinny być zabezpieczone w swoich obiektach w perspektywie długoterminowej.

W perspektywie długoterminowej należy zapewnić utworzenie i funkcjonowanie federalnej i krajowej akademii edukacji artystycznej i kulturalnej z siedzibą w Ribnitz-Damgarten.

Powinna być nadal rozwijana współpraca kulturalna w i ze Szczecińskim Regionem Metropolitalnym.

- (3) Na obszarach wiejskich należy zapewnić, rozbudować i promować ofertę kulturalną oraz wiejskie punkty rozwoju kultury.
- (4) Wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO starówka w Stralsundzie powinna być chroniona przed niekorzystnymi czynnikami.
- (5) Zespoły miejskie i wiejskie, zespoły i budynki o wartości kulturowej, jak również ich otoczenie, powinny zostać zachowane i uwzględnione w planowaniu przestrzennym i prowadzonych działaniach. Ich otoczenie, odniesienia przestrzenne do krajobrazu kulturowego oraz relacje wizualne powinny być brane pod uwagę zgodnie z zasadami ochrony zabytków i względami kulturowo-historycznymi.
- (6) Krajobrazy kulturowe Pomorza Przedniego mają być dalej rozwijane przy jednoczesnym zachowaniu ich szczególnych cech i charakterystycznych elementów w połączeniu z innymi działaniami przestrzennymi i istotnymi dla przestrzeni. Poprzez aktywny rozwój krajobrazu kulturowego należy podkreślić różne walory wszystkich podobszarów oraz wykorzystywać i twórczo rozwinąć ich potencjał.

Użytkowanie terenów zewnętrznych powinno być zintegrowane z krajobrazami kulturowymi Pomorza Przedniego w sposób zharmonizowany z przestrzenią.
- (7) Krajobrazy kulturowe o dużym znaczeniu oraz ich cenne elementy powinny zostać zachowane i starannie kształtowane. Plany i środki o znaczeniu przestrzennym powinny przy tym uwzględniać istniejące cenne cechy i struktury.

W przypadku parków wpisanych na listę ochrony zabytków, interesy ochrony zabytków muszą mieć pierwszeństwo przed innymi wymogami. **(Z)**
- (8) Posiadłości wraz z dworami, budynkami gospodarczymi, parkami i ich otoczeniem powinny być zachowane i modernizowane poprzez ich użytkowanie i dalszy rozwój, najlepiej też włączone do programów finansowania.

Uzasadnienie

ad (1): Oferta kulturalna jest ważnym miękkim czynnikiem lokalizacji i ma szczególne znaczenie dla atrakcyjności Pomorza Przedniego jako miejsca do życia, regionu wypoczynkowego i rozwoju gospodarczego regionu objętego planowaniem. Dzięki żywej i kreatywnej scenie kulturalnej Pomorze Przednie ma zróżnicowaną ofertę kulturalną. Ofertę kulturalną zapewniają zarówno instytucje samorządowe, jak i liczne niezależne organizacje prywatne oraz wolontariusze.

ad (2): Centralne punkty kulturalne o znaczeniu regionalnym i szerszym obejmują na przykład:

- teatry Mehrspatentheater Vorpommern (ze scenami w Greifswaldzie, Stralsundzie i Putbus) i Vorpommersche Landesbühne (ze scenami w Anklam, Barth, Heringsdorf, Wolgast i Zinnowitz),
- regularnie odbywające się festiwale i tygodnie kultury, takie jak Störtebeker Festival w Ralswiek, M-V Music Festival, OPERNALE, Nordic Sound, Eldena Jazz Evenings, Usedom Music Festival, Greifswalder Bachwoche czy festiwal fotografii ekologicznej „horizonte zingst”,
- Pomorskie Muzeum Krajowe (Pommersches Landesmuseum) w Greifswaldzie, Oceanarium Fundacji Niemieckiego Muzeum Oceanograficznego (Ozeaneum der Stiftung Deutsches Meeresmuseum) w Stralsundzie, Muzeum Historyczno-Techniczne w Peenemünde (Historisch-Technisches Museum Peenemünde), Muzeum Lilienthala w Anklam oraz ponad 100 małych muzeów i placówek muzealnych, a także galerie i kilka znanych domów literackich i artystycznych, takich jak Atelier Otto Niemeyer-Holstein w Lüttenort, Centrum Caspera Davida Friedricha (Casper-David-Friedrich-Zentrum) w Greifswaldzie i Zamek Bröllin jako centrum sztuk performatywnych.

W kraju związkowym Meklemburgia - Pomorze Przednie i w regionie Pomorza Przedniego promowane jest utworzenie federalnej i krajowej akademii edukacji artystycznej i kulturalnej. Skupienie się akademii na regionie Morza Bałtyckiego i europejskich sąsiadach daje regionowi planowania wyjątkową pozycję. Ze względu na swój otwarty charakter, akademie na poziomie ogólnokrajowym i landu przyczyni się do tworzenia oferty kulturalnej dla ludności na obszarach wiejskich i daleko poza nimi, a także do promowania procesów demokratyzacji.

Transgraniczna sieć stowarzyszeń, instytucji i administracji w dziedzinie sztuki i kultury w Szczecińskim Regionie Metropolitalnym ma być wspierana i rozwijana.

ad (3): Kultura tworzy przestrzeń dla spotkań, tożsamości i wspólnoty oraz wnosi istotny wkład w demokrację i dobrobyt. Obszary wiejskie są ważnym obszarem zainteresowania, ponieważ potrzebna jest na nim pełna oferta kulturalna.

Podmioty społeczeństwa obywatelskiego, takie jak stowarzyszenia, fundacje, kościoły, wspólnoty religijne i przedsiębiorstwa, są szczególnie ważne dla ochrony i różnorodności sztuki i oferty kulturalnej – zwłaszcza na obszarach wiejskich.

ad (4): Starówka w Stralsundzie, wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO, jest szczególnie warte ochrony jako bogate dziedzictwo Hanzy. Należy unikać wszelkich środków, które znacząco wpływają na krajobraz wokół miejsca światowego dziedzictwa lub są niezgodne z ochroną tego miejsca. W celu ochrony statusu historycznego centrum Stralsundu jako miejsca światowego dziedzictwa UNESCO, osie wizualne i widoki na panoramę miasta powinny pozostać niezakłócone.

ad (5): Historycznie ukształtowane miasta i wsie z typowymi regionalnymi formami budynków, materiałami budowlanymi i technikami rzemieślniczymi sprawiają, że tożsamość jest namacalna w kontekście danego krajobrazu. Kulturowo i historycznie wartościowe obiekty przyczyniają się do jakości życia miejscowej ludności i są pozytywnym nośnikiem wizerunku regionu. Potencjał ten musi zostać zachowany i wykorzystany. Podczas integracji nowych struktur należy zachować istniejące cechy i wziąć pod uwagę otaczające środowisko.

ad (6): Zróżnicowane krajobrazy kulturowe Pomorza Przedniego powinny zostać zachowane w ich charakterystycznych cechach i z ich zabytkami kulturowymi oraz być dalej starannie rozwijane. Stowarzyszenie Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego opublikowało raport techniczny w celu określenia potencjału krajobrazu kulturowego w regionie planowania Pomorza Przedniego. W tych ramach wyznaczono 33 obszary krajobrazu kulturowego na Pomorzu Przednim. Dla

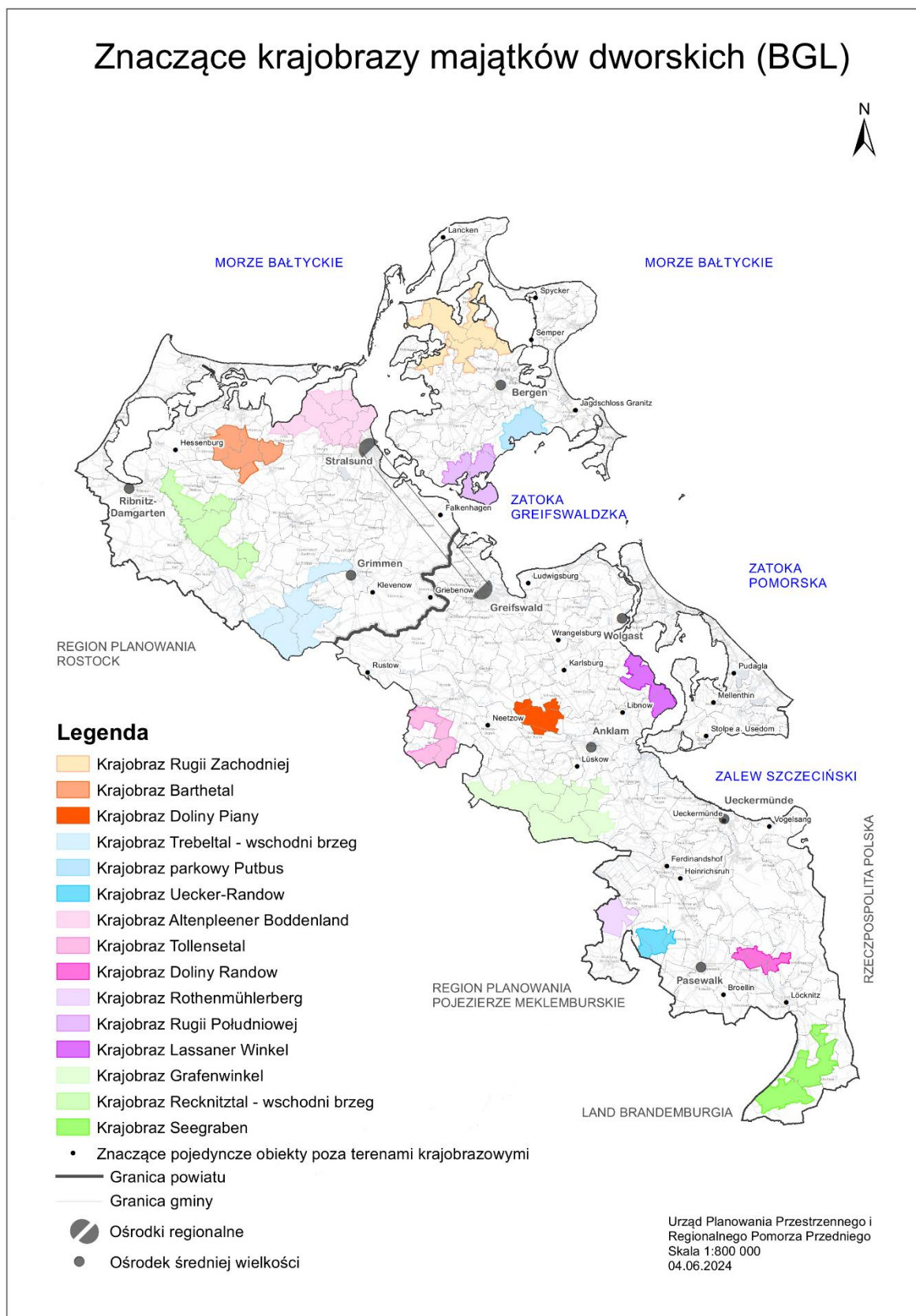
poszczególnych obszarów krajobrazu kulturowego stworzono arkusze informacyjne zawierające informacje na temat cech przyrodniczych i osadniczo-historycznych oraz typowych historycznych elementów i struktur ich krajobrazu kulturowego. Zawierają one przegląd cech strukturalnych i kulturowo-historycznych tych obszarów.

Należy poprawić postrzegalność odniesień do krajobrazu kulturowego (np. poprzez tworzenie żywopłotów, alejek i ścieżek). Historyczne aleje powinny zostać zachowane poprzez pielęgnację i dosadzanie drzew.

ad (7): Atrakcyjność krajobrazu ze znaczącymi krajobrazami kulturowymi stanowi ważny potencjał z punktu widzenia turystyki. Charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego Pomorza Przedniego są majątki ziemskie z dworami, zabudowaniami gospodarczymi, parkami i ich otoczeniem. Materialnie, ideowo, urbanistycznie i artystycznie stanowią one wartościowe obiekty na obszarach wiejskich i reprezentują specyfikę regionu. W regionie planowania zidentyfikowano 15 znaczących krajobrazów dworskich (Rysunek 9). Te obszary krajobrazowe do dziś charakteryzują się dużą liczbą elementów krajobrazu dworskiego. Znaczące krajobrazy dworskie i cechy ich wartości powinny być brane pod uwagę przy planowaniu i działaniach. W wielu przypadkach znaczące krajobrazy dworskie w regionie planowania nadal mają niewykorzystany potencjał tworzenia tożsamości i budowania wizerunku. Celem jest promowanie tych szczególnych cech typowych dla regionu oraz ich wykorzystanie i komunikowanie w ukierunkowany sposób.

ad (8): Restaurowanie dworów i parków, które charakteryzują ten obszar, wiąże się z wysokimi nakładami finansowymi. Zarówno właściciele publiczni, jak i prywatni powinni otrzymywać preferencyjne wsparcie finansowe – w formie dotacji lub grantów – na waloryzację strukturalną nieruchomości, które są typowe dla krajobrazu i mają architektoniczną wartość kulturową. Podczas przekształcania tych obiektów należy zadbać o zachowanie kulturowej i historycznej wartości budynków i parków w związku z ich integracją z krajobrazem.

Rysunek 9: Znaczące krajobrazy majątków dworskich (BGL)

5. Rozwój infrastruktury

5.1 Ruch drogowy

- (1) Wydajny i dobrze skomunikowany system transportu powinien zapewniać rozwój gospodarczy i konkurencyjność regionu, a także udział wszystkich grup ludności w życiu społecznym.

W tym celu należy jeszcze bardziej usprawnić połączenie i współdziałanie różnych rodzajów transportu w ruchu pasażerskim i towarowym.

- (2) Należy promować tworzenie sieci organizacyjnych - również obejmujących wiele rodzajów transportu - w celu zwiększenia atrakcyjności transportu pasażerskiego i Pomorza Przedniego jako lokalizacji logistycznej. Należy w większym stopniu wykorzystywać możliwości przeniesienia transportu towarowego z dróg na trasy kolejowe i wodne.

Uzasadnienie

Dzięki połączeniu różnych środków transportu i innowacyjnych rozwiązań, usługi publiczne mogą być realizowane lepiej niż dotychczas. Transport powinien być ukierunkowany na zrównoważony rozwój. Wymaga to dodatkowych działań w zakresie rozbudowy oraz obecności wydajnych węzłów transportowych. Wyzwaniom wynikającym z potrzeb słabo zaludnionych regionów wiejskich można sprostać poprzez integrację nowych i innowacyjnych sposobów realizacji dostaw i usług transportowych, a także przez wykorzystanie inteligentnych systemów transportu. Stowarzyszenie Planowania jest tu otwarte na projekty testowe w regionie planowania.

5.1.1 Mobilność i dostępność

- (1) Dostęp do regionu planowania Pomorze Przednie wszystkimi rodzajami transportu z Niemiec i zagranicy, zwłaszcza z regionów metropolitalnych Berlina i Szczecina, pomiędzy zarówno lokalizacjami centralnymi, jak odpowiednimi obszarami zintegrowanymi, a także podobszarami regionu planowania, zwłaszcza w kierunku wyróżniających się regionów turystycznych, musi być zapewniona i udoskonalona w zgodzie ze standardami ekonomicznymi i ekologicznymi.

Jeśli chodzi o połączenia drogowe i kolejowe, należy dokonać rozróżnienia pod względem czasu i jakości między połączeniami międzynarodowymi, dalekobieżnymi, ponadregionalnymi i regionalnymi. Sieci i poziomy połączeń przedstawiono na mapie w skali 1:100 000.

- (2) Na Pomorzu Przednim celem jest zapewnienie niezajmującej przestrzeni, energooszczędnej, niskoemisyjnej, zintegrowanej, elastycznej, pozbawionej barier, niezawodnej i niedrogiej mobilności dla wszystkich grup ludności.

Należy przy tym brać pod uwagę potrzeby ludzi w różnych obszarach życia i gospodarki, innowacje techniczne i cele związane z ograniczeniem wykorzystania gruntów.

- (3) Aby stworzyć atrakcyjne intermodalne sieci transportowe i zintegrowane usługi mobilności w regionie planowania, należy opracować, skoordynować i wdrożyć międzygminne i regionalne koncepcje mobilności i transportu. Tam, gdzie to możliwe, transport powinien zostać przeniesiony na środki transportu niezmotywowanego lub publicznego, zwłaszcza kolejowego.

Uzasadnienie

Mobilność przestrzenna charakteryzuje nasze codzienne życie. Wymagania dotyczące mobilności, a w szczególności wyboru środków transportu, zmieniają się w zależności od motywacji, celu i sytuacji osobistej. Warunki ramowe mobilności są zasadniczo tworzone na poziomie federacji i landu. Stowarzyszenie Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego wspiera rząd kraju związkowego w zakresie jego pożądanego potencjału transformacji transportu. Celem jest zapewnienie przyjaznych dla klimatu, bezpiecznych, wygodnych i niedrogich ofert mobilności dla wszystkich użytkowników. Szczególne, specyficzne wyzwania w zakresie atrakcyjnego projektowania i zauważalnej ekspansji usług mobilności publicznej istnieją na słabo zaludnionych obszarach wiejskich, obszarach miejsko-wiejskich oraz w ośrodkach turystycznych na wyspach Uznam i Rugia, a także na półwyspie Fischland-Darß-Zingst, gdzie do miejscowej ludności dołącza w sezonie znacznie więcej turystów. Dla każdego z tych obszarów należy znaleźć osobne rozwiązania. Stowarzyszenie Planowania Regionalnego wspiera władze lokalne i operatorów transportu publicznego w koncepcyjnym poszukiwaniu zintegrowanych i innowacyjnych rozwiązań.

5.1.2 Infrastruktura i środki transportu

- (1) W ramach sieci drogowej trasy międzynarodowe, dalekobieżne, międzyregionalne i regionalne mają zmierzać do przejęcia podstawowego obciążenia ruchem komercyjnym, zawodowym i rekreacyjnym. Z myślą o dalszym rozwoju tej sieci drogowej, kładziony jest nacisk na środki mające na celu utrzymanie jej substancji, zwiększenie bezpieczeństwa, kierowanie ruchem oraz poprawę płynności i łatwości ruchu, przy czym konieczne jest reagowanie na niekiedy bardzo silne sezonowe wahania natężenia ruchu.
- (2) Z myślą o poprawie dostępności regionu planowania Pomorze Przednie oraz wspólnego centrum regionalnego Stralsund-Greifswald, sieć kolejowa na międzynarodowych i głównych osiach transportowych ma zostać rozbudowana i zmodernizowana. Dotyczy to w szczególności tras i odcinków Stralsund - Rostock, Stralsund - Greifswald - Pasewalk - (Berlin), Stralsund - Neubrandenburg - Neustrelitz - (Berlin) oraz (Bützow - Neubrandenburg) - Pasewalk - (Szczecin).

W celu wznowienia ruchu kolejowego na połączeniach Ducherow - Karnin - Garz - (Świnoujście) oraz Barth - Zingst - Prerow, odpowiednie linie kolejowe muszą zostać zabezpieczone, a niezbędne obszary dla zmodyfikowanych i nowych odcinków linii muszą pozostać wolne od jakiegokolwiek zabudowy. **(Z)**

Należy zbadać możliwość przedłużenia połączenia kolejowego Darßbahn poza Prerow do Graal-Müritz lub Ribnitz-Damgarten.

Zbadana zostanie możliwość wznowienia kolejowego transportu pasażerskiego na trasie Greifswald - Lubmin.

- (3) Lokalny transport publiczny ma być rozwijany jako atrakcyjna, pozbawiona barier oraz ekonomicznie i ekologicznie uzasadniona usługa mobilności w całym regionie planowania. Skoordynowane, atrakcyjne i zorientowane na usługi ogólne koncepcje obejmujące kolej, autobusowe połączenia pospieszne i lokalne, a także elastyczne formy obsługi mają być wciąż rozwijane, przy kierowaniu się wysokim poziomem efektywności i na podstawie zintegrowanego rozkładu jazdy (ITF) dla lokalnego kolejowego transportu pasażerskiego.

W punktach węzłowych regionalnego systemu transportu publicznego mają powstać obiekty przesiadkowe dla rowerzystów i zmotoryzowanych (Bike+Ride i Park+Ride). Odpowiednie udogodnienia powinny przyczynić się do zmniejszenia natężenia ruchu w szczególności w Stralsundzie i Greifswaldzie, a także na obrzeżach regionów turystycznych Rugii, Uznamu i Fischland-Darß-Zingst.

- (4) Należy wspierać i wzmacniać wysiłki na rzecz utworzenia wspólnego obszaru lokalnego transportu publicznego w regionie planowania.
- (5) Infrastruktura portów, a także ich połączenia od strony morza i lądu powinny być zorganizowane w taki sposób, aby zapewnić i poprawić pozycję konkurencyjną portów.

Posiadające znaczenie na poziomie landu porty morskie Sassnitz i Stralsund mają zostać rozbudowane jako centra rozwoju gospodarczego kraju związkowego zgodnie z zapotrzebowaniem i w zrównoważony sposób. **(Z)**

Wspomniane dwa porty, jak również porty morskie Greifswald-Ladebow, Sassnitz (port miejski), Vierow, Wolgast, Ueckermünde-Berndshof, port przemysłowy Lubmin i port śródlądowy Jarmen mają być rozwijane jako intermodalne węzły transportowe i w przyszłości rozbudowywane.

- (6) Rzeki Peene (Piana), Ryck i Uecker (Wkra) mają być utrzymane w swojej funkcji federalnych dróg wodnych. (Z)
- (7) Porty rybackie i przystanie wykorzystywane wcześniej przez rybaków mają być utrzymane sposób odpowiedni do ich przeznaczenia.
- (8) Infrastruktura istniejących marin musi być rozbudowywana w sposób zrównoważony. Nowe mariny powinny być budowane jedynie wtedy, gdy wypełnia to luki w istniejącej sieci. Podczas reorganizacji istniejących przystani oraz w przypadku budowy nowych należy zapewnić zrównoważony stosunek miejsc dla jednostek cumujących na stałe i gościnnie.
- (9) Należy utrzymać istniejące połączenia promowe, transport w kurortach nadmorskich oraz transport wycieczkowy na wybrzeżu, jak również poprawić jakość niezbędnej infrastruktury. Transport nadmorski i pasażerski transport promowy powinny być lepiej zintegrowane z ogólnym systemem transportu publicznego.
- (10) Infrastruktura ruchu lotniczego dla istniejących portów lotniczych, lotnisk i lądowisk powinna być utrzymywana i dalej rozwijana.

Należy poprawić połączenie lotnisk z siecią drogową i kolejową.

Współpraca między portami lotniczymi, lotniskami i lądowiskami ma zostać wzmocniona w celu zwiększenia konkurencyjności.

- (11) Warunki ramowe dla ruchu rowerowego mają być konsekwentnie rozwijane i optymalizowane na podstawie niemieckiego Narodowego Planu Ruchu Rowerowego 3.0.

Istniejąca sieć przydrożnych ścieżek rowerowych, tras turystycznych i połączeń do ruchu codziennego powinna być utrzymywana i rozbudowywana do atrakcyjnej, bezpiecznej i kompleksowej sieci. Podstawę tej ogólnej sieci stanowią regionalne trasy rowerowe w regionie planowania. Ich przebieg musi uwzględniać interesy mieszkańców związane z pracą, dostawami i wypoczynkiem, a także turystyką rowerową. Należy uwzględnić wszystkie drogi i ścieżki, które mogą być wykorzystywane w ruchu codziennym i rekreacyjnym.

Sieć tras rowerowych o znaczeniu regionalnym w regionie planowania Pomorze Przednie ma być połączona z odpowiednimi sieciami w sąsiednich regionach oraz w województwie zachodniopomorskim.

- (12) Należy stworzyć niezbędną infrastrukturę ładowania i tankowania z myślą o wprowadzaniu napędów alternatywnych.

Uzasadnienie

Transport drogowy od dawna stanowi lwią część transportu pasażerskiego i towarowego. Pozwala on pokonywać duże odległości, a jednocześnie obsługiwać dany obszar. Transport drogowy jest niezwykle elastyczny z punktu widzenia miejsca i czasu. Jego niezbędnym warunkiem jest dobrze rozwinięta sieć dróg ze stopniowanymi funkcjami połączeń.

Będąc najważniejszymi centrami zaopatrzenia i gospodarki, lokalizacje centralne muszą być łatwo dostępne i wzajemnie połączone. Przy planowaniu sieci transportowej główne ośrodki są połączone siecią transportu wielkoskalowego, ośrodki średniej wielkości siecią ponadregionalną, a ośrodki podstawowe siecią regionalną. Aby zapewnić świadczenie podstawowych usług na obszarach wiejskich, szczególnie ważne jest, aby do podstawowych i średnich ośrodków można było szybko i łatwo dotrzeć z okolicznych obszarów. Definicja międzynarodowych, wielkoskalowych, ponadregionalnych i obszarowych sieci drogowych opiera się na Wytycznych dotyczących zintegrowanego projektowania sieci, wydanie 2008 (RIN 2008). Funkcjonalna organizacja tych sieci dla transportu pasażerskiego opiera się zasadniczo na klasyfikacji lokalizacji centralnych. Funkcja drogi określona zgodnie z RIN 2008 jest jednym z aspektów wyboru odpowiednich parametrów rozbudowy. Niemniej należy zauważyć, że w tzw. „wąskich gardłach”, w rozumieniu zarówno czasu, jak i przestrzeni, co rusz następują przeciążenia.

Usługi transportu kolejowego mają charakter regularny. Ich przewagą nad transportem drogowym jest wysoka efektywność przewozów, wysokie bezpieczeństwo transportu oraz ekologia. Niezbędna jest tu dobrze rozwinięta infrastruktura. Sieć kolejowa również ma stopniowaną strukturę opartą na wytycznych dotyczących zintegrowanego projektowania sieci (RIN). Ze względów transportowych, ekologicznych i ekonomicznych, w regionie Pomorza Przedniego powinien należy wzmocnić transport kolejowy. Ważnymi działaniami w tym zakresie są: poprawa infrastruktury kolejowej oraz stworzenie atrakcyjnych usług transportu kolejowego są.

Po przemianie politycznej w 1989 r., w regionie planowania Pomorze Przednie nastąpił również silny nacisk na rozwój motoryzacji. Zmotoryzowany transport prywatny (MIV) odebrał na tym obszarze lokalnemu transportowi publicznemu (ÖPNV) pasażerów, których trudno będzie odzyskać. Jednocześnie usługi lokalnego transportu publicznego zostały znacznie ograniczone ze względów ekonomicznych. W ostatnich latach, jeśli chodzi o mobilność, zachowania mieszkańców i gości uległy zasadniczej zmianie i ogólnie stały się bardziej złożone. Ponieważ lokalny transport publiczny jest decydującą alternatywą dla zmotoryzowanego transportu prywatnego ze względu na ochronę środowiska i bezpieczeństwo na drogach, należy dołożyć wszelkich starań, aby transport publiczny stał się bardziej atrakcyjny w dłuższej perspektywie.

W celu zapewnienia atrakcyjnego połączenia między miejską komunikacją autobusową, regionalnymi połączeniami autobusowymi oraz lokalnymi kolejowymi połączeniami pasażerskimi (SPNV), jak i dalekobieżnymi kolejowymi połączeniami pasażerskimi (SPFV) w niektórych węzłach przesiadkowych (stacjach kolejowych), istniejący integralny rozkład jazdy powinien zostać zoptymalizowany. Linie kolejowe i autobusowe łączą się w węzłach przesiadkowych regularnie, tak by istniały szybkie opcje przesiadek między wszystkimi połączeniami. Punkty przesiadkowe służą jako miejsca przyjazdów i odjazdów dla lokalnego publicznego transportu kolejowego. Czasy podróży w regionie są określane przez węzły przesiadkowe.

Zasadniczo należy promować korzystanie z alternatywnych form transportu zależnych od potrzeb. Te rodzaje transportu mają tę zaletę, że mogą być organizowane w regionalnych warunkach ramowych w sposób maksymalnie opłacalny i elastyczny, jak też mogą być łatwo łączone z innymi usługami.

Region planowania Pomorze Przednie jest regionem położonym blisko wody. Transport wodny ma długą tradycję. Niemniej jednak w ostatnich dziesięcioleciach również nastąpiło przeniesienie transportu z żeglugi na drogi. Dopiero w ostatnich latach obserwuje się tendencję do odwrócenia tego stanu. Należy to wspierać. Jednocześnie porty przekształcają się z miejsc przeładunku towarów w miejsca produkcji i logistyki.

Żegluga i porty, transport morski i przemysł portowy są w regionie planowania ważnymi czynnikami lokalizacji, których potencjał rozwojowy powinien być nadal wykorzystywany w ukierunkowany sposób. Porty handlowe Pomorza Przedniego muszą w przyszłości czerpać jeszcze większe korzyści ze swojego strategicznie korzystnego położenia. Oprócz regionu Morza Bałtyckiego, statki mają również dostęp do europejskiej sieci śródlądowych dróg wodnych poprzez Zalew Szczeciński. Towary mogą być przeładowywane w dowolnym miejscu pomiędzy środkami transportu morskiego, drogowego i kolejowego. Jednocześnie, będąc węzłami w logistycznym łańcuchu transportowym oraz lokalizacjami dla dostawców usług logistycznych i producentów z globalnymi połączeniami morskimi, porty są jednym z fundamentów gospodarki morskiej.

Woda, statki i porty są czynnikiem przyciągającym ludzi. Dlatego wszystkie porty, bezpośrednio lub pośrednio, pełnią ważną funkcję dla turystyki. W szczególności dotyczy to, rzecz jasna, jednostek wycieczkowych i turystycznych. Turystyka stała się również ważnym źródłem dochodu dla rybaków. W związku z tym priorytetem jest utrzymanie portów rybackich i miejsc wyładunku w sposób odpowiedni dla ich przeznaczenia. W stosownych przypadkach należy uatrakcyjnić to ofertami turystycznymi, a tym samym wzbogacić o dodatkowe funkcje.

Na wybrzeżu Pomorza Przedniego znajduje się ponad 180 przystani i miejsc do cumowania łodzi rekreacyjnych. Wiele z obiektów istniejących, tj. tych, które są obecnie w użyciu, oferuje możliwości rozbudowy lub zmiany przeznaczenia. W wielu portach, zwłaszcza tych mniejszych, warunki portowe i cumownicze wymagają dostosowania do nowoczesnych standardów. Porty handlowe, porty o specjalnych funkcjach i przystanie dla jednostek rekreacyjnych z ponad 70 miejscami do cumowania zostały uwzględnione na mapie w skali 1:100 000.

W regionie planowania Pomorze Przednie znajdują się dwa regionalne porty lotnicze i dodatkowo 8 lądowisk. Tym samym region jest bardzo dobrze wyposażony pod względem infrastruktury transportu lotniczego. Należy ją ukształtować w taki sposób, by spełniała obecne wymagania.

Ośrodki turystyczne na wyspach Rugia i Uznam oraz na półwyspie Fischland-Darß-Zingst mogą wykorzystać istniejące lotniska jako konkurencyjną przewagę lokalizacji. Lotnisko w Heringsdorf jest również ważne dla integracji z sąsiadującym regionem na terenie Polski. Rozbudowa dróg dojazdowych do autostrad (lotniska Barth i Rugia) oraz połączenia drogowe i kolejowe z lotniskiem Heringsdorf mają znaczenie dla połączeń lądowych.

Pozbawiony (emitującego spaliny) silnika, indywidualny środek transportu, jakim jest rower, ma ogromne znaczenie w szkole, pracy i transporcie dostawczym, a także w ruchu rekreacyjnym. Wraz z rozwojem rowerów typu pedelec i elektrycznych nastąpił znaczący wzrost popularności jazdy na rowerze. Jazda na rowerze jest ważnym czynnikiem ekonomicznym dla turystyki. Co do zasady, rowerem można jeździć niemal wszędzie. Jednak ze względu na rosnące natężenie ruchu na drogach, przydrożne ścieżki rowerowe są czynnikiem bezpieczeństwa ruchu, który przynosi korzyści zarówno mieszkańcom, jak i turystom.

W zależności od trasy, za planowanie, budowę i utrzymanie ścieżek rowerowych odpowiedzialne są różne władze. W związku z coraz bardziej ograniczonymi środkami publicznymi bardzo ważne jest koordynowanie prac nad siecią tras rowerowych wzdłuż dróg oraz turystycznych. Obie sieci muszą być połączone w taki sposób, aby wiele grup użytkowników mogło z nich korzystać w tym samym czasie.

Mapa w skali 1:100 000 przedstawia sieć tras rowerowych o znaczeniu regionalnym. Jest to podstawowa sieć połączeń i rozwoju regionu na dużą skalę dla potrzeb ruchu codziennego i rekreacyjnego. Podczas definiowania regionalnej sieci tras rowerowych wzięto pod uwagę aspekty połączeń (miejsca, zabytki, obszary), atrakcyjność turystyczną (krajobraz), bezpieczeństwo drogowe (trasy rowerowe przy ruchliwych drogach) oraz kształtowanie sieci. Długodystansowe, turystyczne, okrężne i wycieczkowe trasy rowerowe kraju związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie, jak też trasy rowerowe ważne w skali powiatu oraz prowadzące wzdłuż dróg zostały włączone do sieci tras rowerowych o znaczeniu regionalnym. Zaznaczono te odcinki tras, dla których istnieje pilna potrzeba budowy lub renowacji infrastruktury ruchu rowerowego.

Krajowy Plan Ruchu Rowerowego 3.0 (NRVP 3.0) jest strategią rządu federalnego mającą na celu promowanie ruchu rowerowego w Niemczech. Obejmuje on ogólnokrajowy katalog środków promujących jazdę na rowerze.

5.2 Infrastruktura komunikacyjna

- (1) W całym regionie planowania muszą zostać rozbudowane najnowocześniejsze obiekty i sieci komunikacyjne. (Z)
- (2) Obiekty infrastrukturalne, takie jak kable światłowodowe, maszty transmisyjne, słupy antenowe i systemy kanałów powinny być w miarę możliwości współdzielone przez różnych operatorów sieci.
- (3) W przestrzeniach zamkniętych obiekty infrastruktury powinny być przede wszystkim budowane w istniejącym budynku, na nim lub w jego sąsiedztwie. Na obszarach zewnętrznych infrastruktura powinna obejmować wszystkie szlaki komunikacyjne.
- (4) Podczas budowy tras i linii komunikacyjnych należy układać puste kanały, jeśli jeszcze ich nie ma.
- (5) Nie należy zakłócać funkcjonowania kierunkowych łącz radiowych.

Uzasadnienie

Informacja i komunikacja są strukturalnymi czynnikami rozwoju gospodarczego i społecznego. Do 2030 r. użytkownicy powinni mieć dostęp do najnowszych standardów komunikacji mobilnej wszędzie tam, gdzie mieszkają, pracują i podróżują. Do 2026 r. na całym świecie powinny zostać zlikwidowane ostatnie punkty bez zasięgu sieci telekomunikacyjnych. Nowoczesna **infrastruktura komunikacyjna** służy spełnianiu wielu podstawowych funkcji użyteczności publicznej. Urządzenia komunikacyjne powinny pomóc zrekompensować wady obszarów słabych strukturalnie i poprawić warunki lokalizacyjne peryferyjnych obszarów wiejskich.

Dalszy rozwój istniejącej ogólnokrajowej infrastruktury sieciowej i tworzenie nowych sieci są niezbędnym warunkiem cyfryzacji w całym regionie planowania. Obejmuje to również ciągłe dostarczanie konsumentom wysokowydajnych połączeń telefonii komórkowej oraz efektywne i niezakłócone korzystanie z dostępnych częstotliwości. Wysokowydajna, ogólnokrajowa sieć szerokopasmowa jest podstawowym i nieodzownym warunkiem edukacji i pracy, a tym samym

dobrobytu i wzrostu gospodarczego. Wnosi ona również decydujący wkład w tworzenie równych warunków życia na obszarach miejskich i wiejskich.

Dalekosiężne wymagania niemieckiej Federalnej Agencji Sieci w zakresie zasięgu sieci komórkowej przewidują, że operatorzy sieci komórkowych muszą do końca 2022 roku uruchomić łącznie 500 stacji bazowych o przepustowości co najmniej 100 Mb/s w miejscach, gdzie łączność jest utrudniona lub jej nie ma. Ponadto do 2025 r. wszystkie drogi federalne i krajowe, a także wszystkie linie kolejowe muszą być objęte łącznością mobilną o przepustowości co najmniej 50 Mb/s. Na mocy porozumienia na szczycie w sprawie komunikacji mobilnej istnieje również obowiązek utworzenia łącznie 1000 lokalizacji w „białych plamach”. Ponadto istnieją programy finansowania na poziomie federacji i kraju związkowego wspierające rozbudowę sieci komórkowej w regionach, które nie są objęte wyżej wymienionymi wymogami dotyczącymi zasięgu.

Przykładowo, rząd kraju związkowego zapewni komunikację mobilną na obszarach, na których nie przewiduje się ekspansji sektora prywatnego ani teraz, ani w nadchodzących latach. Meklemburgia - Pomorze Przednie położyła w tym celu niezbędne fundamenty w postaci państwowego programu rozbudowy pasywnej infrastruktury komunikacji mobilnej. W celu realizacji programu rozbudowy, w sierpniu 2020 r. została założona spółka Funkmasten-Infrastrukturgesellschaft M-V mbH (FMI). Jej zadaniem jest budowa masztów telekomunikacyjnych na obszarach nieobjętych wcześniej komunikacją mobilną i ich dzierżawa komercyjnym operatorom telefonii komórkowej (por. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Cyfryzacji Meklemburgii-Pomorza Przedniego, 2022).

Infrastruktura techniczna urządzeń komunikacyjnych, takich jak maszty transmisyjne i antenowe, nie powinna stanowić nadmiernego obciążenia dla krajobrazu i osiedli. Szkodliwe oddziaływania należy minimalizować.

Władze lokalne w regionie opracowały na poziomie powiatów koncepcje i strategie dotyczące zasięgu sieci szerokopasmowych i systemów telefonii komórkowej. Porozumienia te stanowią podstawę rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, w szczególności w odniesieniu do rozbudowy sieci 5G i kompleksowego zasięgu telefonii komórkowej. Koncepcje na poziomie okręgów służą łączeniu systemów różnych operatorów na jednym maszcie lub w skupisku lokalizacji. Jednocześnie zapewnia się kompleksowe pokrycie regionu. Aby uniknąć dużej liczby instalacji technicznych, celem jest również łączenie ich z obiektami innych służb, takich jak służby meteorologiczne, ratownictwo morskie i siły zbrojne. Włączenie do sieci szybkiej transmisji danych jest szczególnie istotne dla rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich.

5.3 Energia

- (1) We wszystkich częściach regionu objętego planowaniem należy zagwarantować zdolne sprostać potrzebom, niezawodne, ekonomiczne, przyjazne dla środowiska i zasobooszczędne dostawy energii.
- (2) Środki mające na celu oszczędzanie energii, zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii mają na celu zabezpieczenie długoterminowych dostaw energii. Celem jest osiągnięcie neutralnego pod względem emisji CO₂ ogólnego bilansu wytwarzania energii.

- (3) Budowa turbin wiatrowych o dużym znaczeniu przestrzennym powinna być skoncentrowana w wyznaczonych obszarach priorytetowych. Dotyczy to również zastępowania i wymiany istniejących turbin.
- (4) Na obszarach priorytetowych dla turbin wiatrowych budowa i eksploatacja turbin wiatrowych musi mieć pierwszeństwo przed innymi istotnymi przestrzennie planami i działaniami. W związku z tym na obszarach priorytetowych dla turbin wiatrowych nie mogą być dozwolone żadne zastosowania, które kolidują z wykorzystaniem energii wiatrowej. **(Z)**
- (5) Instalacje solarne powinny być wznoszone przede wszystkim na budynkach, wzdłuż infrastruktury, takiej jak autostrady federalne i główne linie kolejowe lub na zamkniętych terenach, takich jak obszary konwersji z użytku komercyjnego lub wojskowego.
- (6) W odpowiednich lokalizacjach należy stworzyć warunki do dalszej ekspansji odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystania do produkcji energii surowców odnawialnych i odpadów.
- (7) W szczególności energia wytwarzana w regionie powinna przyczyniać się do tworzenia regionalnej wartości dodanej.
- (8) Lokalnie dostępne zasoby geotermalne mają być wykorzystywane do wytwarzania energii i do celów balneologicznych.
- (9) Infrastruktura sieciowa powinna być dostosowana do rosnącego udziału energii ze źródeł odnawialnych i rozbudowywana zgodnie z zapotrzebowaniem. Celem powinno być równoległe prowadzenie linii i łączenie ich w miarę możliwości z istniejącą infrastrukturą.
- (10) Należy poprawić połączenie terenu Pomorza Przedniego z ogólnokrajową siecią bazową wodoru. Planowanie tras rurociągów musi przebiegać zgodnie z celami i zasadami planowania przestrzennego. Szczególną uwagę należy zwrócić na budowę nowego gazociągu do transportu wodoru między Rostockiem a Lubmin.
- (11) Podłączenie linii podmorskich na lądzie powinno odbywać się przede wszystkim za pośrednictwem punktu przyłączenia do sieci w Parku Energetyczno-Technologicznym Lubmin. Jednocześnie Park Energetyczno-Technologiczny Lubmin ma być dalej rozwijany jako miejsce łączenia sektorów.

- (12) Środki magazynowania energii ze źródeł odnawialnych, które są dojrzałe technologicznie lub mogą być realizowane jako przyszłe projekty pilotażowe i demonstracyjne, powinny być wspierane w odpowiedni sposób. Do przyspieszenia transformacji energetycznej powinien być również wykorzystywany potencjał podziemnego magazynowania energii.
- (13) Projekty łączenia sektorów w oparciu o odnawialne źródła energii muszą być wspierane w odpowiedni sposób.
- (14) Odnawialne źródła energii mają być traktowane priorytetowo przy wytwarzaniu ciepła, a sieci ciepłownicze mają być rozbudowywane w odpowiednich lokalizacjach zgodnie z zapotrzebowaniem, w tym z wykorzystaniem ciepła odpadowego z produkcji wodoru.
- (15) Regionalne trasy rurociągów do transportu ciepła do lokalnych sieci ciepłowniczych mają pierwszeństwo przed innymi istotnymi przestrzennie zastosowaniami:
- Park Energetyczno-Technologiczny Lubmin - Greifswald
 - Park Energetyczno-Technologiczny Lubmin - Wolgast Północ/Południe z odgałęzieniem Uznam. (Z)
- (16) Aby promować e-mobilność, w regionie należy zapewnić kompleksową i przyjazną dla użytkownika infrastrukturę ładowania. Obejmuje to zapewnienie odpowiednich obszarów dla publicznie dostępnej infrastruktury ładowania.

Uzasadnienie

Dostępność bezpiecznych, przystępnych cenowo i zróżnicowanych dostaw energii jest ważnym warunkiem dalszego rozwoju regionu. Aby wnieść znaczący wkład w transformację energetyczną w Niemczech, udział odnawialnych źródeł energii w dostawach energii elektrycznej, ciepła i mobilności w regionie planowania Pomorza Przedniego powinien wynosić 100% do 2035 roku.

Do 2030 roku co najmniej 80 procent energii elektrycznej zużywanej w Niemczech ma pochodzić z odnawialnych źródeł energii. Aby stworzyć warunki przestrzenne dla dalszej ekspansji lądowej **energetyki wiatrowej** wymaganej do tego celu, ustawa o wymaganiach obszarowych dla energetyki wiatrowej przewiduje wiążące cele obszarowe dla krajów związkowych. § 3 ust. 1 ustawy o wymogach obszarowych dla energetyki wiatrowej w połączeniu z załącznikiem 1 określa wiążące wartości wkładu obszarowego w formie celów dla poszczególnych krajów związkowych, które łącznie wynoszą 2 procent powierzchni kraju związkowego. Cel dla Meklemburgii-Pomorza Przedniego wynosi 2,1 procent powierzchni kraju związkowego do 2032 roku. Stowarzyszenie Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego ma wnieść 2,1 procent powierzchni w regionie planowania Pomorza Przedniego. Niniejszy Regionalny Program Rozwoju Przestrzennego dla Pomorza Przedniego ma na celu osiągnięcie celu 2,1 procent w regionie planowania Pomorza Przednie do 2027 roku.

Wymogi prawne ustawy z dnia 20 lipca 2022 r. o zwiększeniu i przyspieszeniu ekspansji lądowych elektrowni wiatrowych (Federalny Dziennik Ustaw / BGBl. I, str. 1353) prowadzą do zmiany systemu planowania. Ta zmiana systemu spowoduje przejście od planowania wykluczającego do planowania

pozytywnego. Decydujące są teraz prawne wartości wkładu obszarowego i wynikające z nich cele obszarowe.

Dla uzasadnienia planu oznacza to, że plan musi jedynie pozytywnie określać obszary, na których projekty energetyki wiatrowej mogą być realizowane na uprzywilejowanych zasadach. Zakres planu może być ograniczony wyłącznie do obszarów wyznaczonych dla projektów energetyki wiatrowej i nie musi już obejmować strefy wyłączonej. Oznacza to, że uzasadnienie planistyczne może odnosić się do znacznie mniejszego obszaru.

Gdy tylko cele obszarowe zostaną osiągnięte wraz z wyznaczeniem obszarów energii wiatrowej, uprzywilejowany status turbin wiatrowych na niewyznaczonym obszarze nie będzie już miał zastosowania. Wnioski o budowę turbin wiatrowych poza wyznaczonymi obszarami energii wiatrowej będą następnie oceniane jako „inne projekty” zgodnie z § 35 ust. 2 niemieckiego kodeksu budowlanego i mogą być zatwierdzane indywidualnie dla każdego przypadku, jeśli interes publiczny nie zostanie naruszony.

W celu zapewnienia, że obszary mogą być w pełni zaliczone do wartości wkładu obszarowego zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o wymogach dotyczących obszarów energii wiatrowej, przy wyznaczaniu obszarów energii wiatrowej w regionalnych programach rozwoju przestrzennego w odniesieniu do umiejscowienia łopat wirnika elektrowni wiatrowych, należy zastrzec, że nie muszą one znajdować się na wyznaczonym obszarze („obszary na zewnątrz wirnika”). Przy wyznaczaniu obszarów energii wiatrowej nie należy wprowadzać przepisów ograniczających wysokość turbin wiatrowych, ponieważ w przeciwnym razie nie byłyby one zaliczane do obszarów kwalifikujących się zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wymaganiach dotyczących obszarów energii wiatrowej.

W celu realizacji celów obszarowych w czterech regionach planowania, Ministerstwo Gospodarki, Infrastruktury, Turystyki i Pracy określiło kryteria wykluczenia dla wyznaczenia obszarów priorytetowych dla turbin wiatrowych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 2023 r. w celu ustanowienia jednolitych, wiążących kryteriów dla obszarów lądowej energetyki wiatrowej w całym kraju związkowym. Kryteria te są wiążące dla regionalnych stowarzyszeń planistycznych.

Kryteria wyłączenia

1. Odległość od zabudowań

1.1. 1000 metrów od obszarów o funkcjach mieszkalnych, rekreacyjnych, turystycznych i zdrowotnych, zgodnie z §§ 30 i 34 niemieckiego kodeksu budowlanego

Przy wyznaczaniu obszarów energii wiatrowej należy zachować odległość 1000 metrów od budynków mieszkalnych na obszarach osadniczych z funkcją mieszkalną i rekreacyjną, które są klasyfikowane jako obszary wewnętrzne zgodnie z prawem budowlanym, tj. zgodnie z §§ 30 lub 34 niemieckiego kodeksu budowlanego. Wynika to z faktu, że dalsza ekspansja odnawialnych źródeł energii może odnieść sukces tylko wtedy, gdy utrzymana zostanie akceptacja społeczna. Szczególnie wrażliwe zastosowania na obszarach o funkcjach rekreacyjnych, turystycznych i zdrowotnych również wymagają odległości ochronnej 1000 metrów z wyżej wymienionych powodów.

1.2. 800 metrów od domów jednorodzinnych i podzielonych osiedli na obszarach zewnętrznych (§ 35 niemieckiego kodeksu budowlanego)

Na obszarach zewnętrznych turbiny wiatrowe są uprzywilejowane zgodnie z § 35 ust. 1 nr 5 niemieckiego kodeksu budowlanego. Dozwolone sposoby użytkowania powinny być co do zasady tolerowane względem siebie. Fakt ten został uwzględniony poprzez ustalenie minimalnej odległości od budynków mieszkalnych na 800 metrów.

2. Ochrona przyrody, krajobrazu, lasów i wrzosowisk

2.1. Rezerwy przyrody, parki narodowe

Rezerwy przyrody to prawnie wiążące obszary wyznaczone zgodnie z § 23 federalnej ustawy o ochronie przyrody z dnia 29 lipca 2009 r. (Federalny Dziennik Ustaw I str. 2542), ostatnio znowelizowaną przez art. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2022 r. (Federalny Dziennik Ustaw I str. 1362, 1436) I s. 1362, 1436), w których wymagana jest szczególna ochrona przyrody i krajobrazu. Obszary te powinny rozwijać się w sposób maksymalnie pozbawiony ingerencji człowieka. Obok parków narodowych, rezerwy należą do najsurowszych kategorii obszarów ochrony przyrody i krajobrazu. Zgodnie z § 23 ust. 2 zdanie 1 niemieckiej federalnej ustawy o ochronie przyrody, zabronione są wszelkie działania mogące prowadzić do niszczenia, uszkodzenia lub zmiany rezerwatu przyrody lub jego składników. Ze względu na unormowany tymi przepisami bezwzględny zakaz zmian, tereny te są również wyłączone z korzystania z energii wiatrowej i dlatego nie podlegają wyznaczaniu obszarów energii wiatrowej. Parki narodowe to określone przepisami prawa, jednolicie chronione, wielkoobszarowe, w dużej mierze nieodróżnicowane obszary o szczególnym charakterze, z których większość spełnia wymogi obszaru ochrony przyrody i z których większość znajduje się w stanie, na który wpływ człowieka był niewielki lub żaden (art. 24 ust. 1 niemieckiej federalnej ustawy o ochronie przyrody). Mają one być chronione jako obszary ochrony przyrody zgodnie z § 24 ust. 3 federalnej ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzenia w sprawie trzech parków narodowych Vorpommersche Boddenlandschaft, Jasmund i Müritz przewidują bezwzględne zakazy stawiania obiektów budowlanych.

2.2. Rezerwy biosfery

Rezerwy biosfery służą ochronie na dużą skalę naturalnych i kulturowych krajobrazów o wysokiej wartości przyrodniczej oraz zachowaniu, rozwojowi i przywróceniu różnorodności gatunków i biotopów, które historycznie rosły w ich obrębie (§ 25 ust. 1 federalnej ustawy o ochronie przyrody). Zgodnie z § 25 ust. 3 federalnej ustawy o ochronie przyrody są one podzielone na strefy podstawowe, pielęgnowane i rozwojowe, podlegające stopniowanej ochronie. Federalna ustawa o ochronie przyrody nie zawiera żadnych przepisów dotyczących sposobu organizacji stopniowanej ochrony w rezerwach biosfery. W przypadku trzech rezerwatów biosfery UNESCO, tj. Südost-Rügen (Rugia Południowo-Wschodnia), jezioro Schaalsee oraz Flusslandschaft Elbe (Krajobraz rzeki Łaby) w Meklemburgii-Pomorzu Przednim, ustawy i rozporządzenia krajowe ustanawiające rezerwy biosfery przewidują rozmaite ograniczenia. O ile we wszystkich trzech obszarach biosfery obowiązują bezwzględne zakazy budowy w strefach podstawowych i pielęgnowanych, ustawa o rezerwacie biosfery Łaby z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dziennik Rozporządzeń i Ustaw Meklemburgii-Pomorza Przedniego / GVOBl. M-V, str. 30) wyraźnie przewiduje możliwość udzielenia wyjątku przez właściwy organ ochrony przyrody. Jednak ze względów ostrożności i standaryzacji strefy rozwoju rezerwatów biosfery są również wyłączone z wyznaczania obszarów energii wiatrowej w całym kraju związkowym.

2.3. Obszary leśne o dużym lub wyjątkowym znaczeniu ze względu na ich funkcję ochronną i rekreacyjną oraz przyległe obszary leśne o powierzchni 500 hektarów lub większej, leśne pule kompensacyjne i odpowiednie pod względem przestrzennym obszary zalesiania zastępczego

Las pełni ważne funkcje użytkowe, ochronne i rekreacyjne, dlatego należy go chronić i zwiększać jego powierzchnię (§ 1 ust. 1 niemieckiej federalnej ustawy o lasach, § 1 ust. 2 ustawy o lasach kraju związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie). W rozporządzeniu w sprawie oceny funkcji lasów w ramach środków przekształcania lasów i rekompensat leśnych w kraju związkowym Meklemburgia - Pomorze Przednie (rozporządzenie w sprawie oceny funkcji lasów z dnia 17 grudnia 2021 r., Dziennik Rozporządzeń i Ustaw Meklemburgii-

Pomorza Przedniego / GVOBl. M-V str. 1808) lasy kraju związkowego przypisano do pięciu kategorii, z których każda opiera się na określonych kryteriach w odniesieniu do ich funkcji leśnych zgodnie z § 1 ust. 2 niemieckiej ustawy o lasach. Podstawa oceny funkcji lasu jest dostępna dla całego obszaru i jest obecnie dostępna dla władz leśnych w leśnym systemie geoinformacyjnym (Forst-GIS GAIA-MV). Na podstawie tej oceny, lasy o dużym lub wyjątkowym znaczeniu (kategorie od 3 do 5) są, ze względu na ich funkcje ochronne i rekreacyjne, wyłączone z wyznaczania obszarów energii wiatrowej. Ponadto przyległe obszary leśne o powierzchni 500 hektarów lub większej, a także pule kompensacji leśnej i obszary ponownego zalesiania zastępczego wyznaczone w celu zrekompensowania negatywnych skutków przekształcenia lasów nie mogą być planowane wraz z obszarami energii wiatrowej. Gwarantuje to, że obszary leśne o wysokiej wartości ekologicznej, o specjalnych funkcjach ochronnych lub o dużym znaczeniu dla rekreacji będą nadal wolne od wykorzystania energii wiatrowej bez ograniczeń i będą zabezpieczone w odniesieniu do ochrony przed pożarami lasów i innymi negatywnymi skutkami obecności elektrowni wiatrowych na obszarach leśnych. Ze względu na efekt obszarowy, większe obszary leśne (500 hektarów lub więcej ciągłego obszaru leśnego) spełniają szczególnie ważne funkcje ekosystemu. Obejmują one na przykład ochronę różnorodności biologicznej, zapewnienie siedlisk dla gatunków ssaków o dużych wymaganiach w zakresie użytkowania gruntów, zachowanie charakterystycznych struktur krajobrazu i ochronę klimatu poprzez regulację regionalnego klimatu i bilansu wodnego krajobrazu, a także magazynowanie dwutlenku węgla. Na tych dużych przyległych obszarach leśnych kategorii 1 i 2 funkcji ochronnej i rekreacyjnej, turbiny wiatrowe mogą być stawiane aż do skraju lasu, tak że wirniki mogą unosić się do 120 metrów ponad lasem. Z kolei obszary leśne poza wyżej wymienionymi obszarami nie są wyłączone z wyznaczania obszarów energetyki wiatrowej. Preferowana powinna być rozbudowa istniejących obszarów energetyki wiatrowej z istniejącym zagospodarowaniem (droga, linia energetyczna).

2.4. Prawnie chronione biotopy o powierzchni 5 hektarów lub większej

Prawnie chronione biotopy podlegają kompleksowej ochronie na mocy prawa ochrony przyrody ze względu na ich istotne znaczenie dla równowagi ekologicznej danego obszaru. Zgodnie z § 30 ust. 2 federalnej ustawy o ochronie przyrody istnieje zakaz niszczenia i ingerowania, który jest uzupełniony i skonkretyzowany w § 20 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody Meklemburgii-Pomorza Przedniego. Nie wyklucza to jednak planowania dla małych obszarów (< 5 hektarów) przez nadrzędne planowanie obszaru energetyki wiatrowej. Zgodność z obszarami chronionymi musi być wówczas zapewniona poprzez odpowiedni wybór lokalizacji, środki kompensacyjne itp. w trakcie wydawania zezwolenia na kontrolę emisji. Prawnie chronione biotopy muszą być już odpowiednio wymienione w uzasadnieniu do planowania regionalnego.

2.5. Europejskie ostoje ptaków

Europejskie ostoje ptaków (obszary specjalnej ochrony ptaków) to obszary o wyjątkowym znaczeniu dla ochrony ptaków, które zostały wybrane i objęte ochroną zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2020, s. 7), ostatnio zmienioną rozporządzeniem (UE) 2019/1010 (Dz.U. L 170 z 25.6.2019, s. 115) (zwaną dalej „dyrektywą ptasią UE”). Podobnie jak obszary siedliskowe flory i fauny, są one częścią europejskiego systemu obszarów chronionych Natura 2000. Ostoje ptaków są wybierane ze względu na szczególnie zagrożone gatunki ptaków wymienione w załączniku I do dyrektywy ptasiej UE. Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej UE, „najbardziej odpowiednie obszary pod względem liczby i powierzchni” mają zostać uznane za obszary chronione. W Niemczech kraje związkowe są prawnie odpowiedzialne za wybór, wyznaczenie i zgłaszanie ostoi ptactwa. Meklemburgia - Pomorze Przednie zgłosiła dotychczas Komisji Europejskiej 61 takich ostoi. Rozporządzenie w sprawie

obszarów Natura 2000 z dnia 12 lipca 2011 r. (Dziennik Rozporządzeń i Ustaw Meklemburgii-Pomorza Przedniego / GVOBl. M-V str. 462), zostało ostatnio zmienione art. 1 rozporządzenia z dnia 5 lipca 2021 r. (GVOBl. M-V s. 1081), przenosi te obszary do prawa krajowego. Na zdecydowanej większości ostoi ptaków w Meklemburgii-Pomorzu Przednim budowa elektrowni wiatrowych z dużym prawdopodobieństwem doprowadziłaby do znacznego pogorszenia stanu tych gatunków ptaków wymienionych w odpowiednich celach ochrony ze względu na występowanie gatunków ptaków zagrożonych kolizją, a tym samym do niedopuszczalności projektu. Ostoje ptaków w UE mają również wyjątkowe znaczenie dla przywrócenia właściwego stanu ochrony gatunków ptaków, które są obecnie zagrożone. Ostoje ptaków w UE muszą zatem pozostać wolne od planowania obszarów energii wiatrowej.

2.6. Priorytetowe obszary ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu

W priorytetowych obszarach ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu należy przyznać pierwszeństwo ochronie przyrody i utrzymania krajobrazu przed innymi istotnymi przestrzennie roszczeniami dotyczącymi użytkowania gruntów zgodnie z rozdziałem 6.1 ust. 6 załącznika „Krajowy program zagospodarowania przestrzennego Meklemburgii-Pomorza Przedniego” do rozporządzenia w sprawie krajowego programu zagospodarowania przestrzennego z dnia 27 maja 2016 r. (Dziennik Rozporządzeń i Ustaw Meklemburgii-Pomorza Przedniego / GVOBl. M-V str. 322, 872).

2.7. Głębokie torfowiska o powierzchni 5 hektarów lub większej

Gleby bogate w węgiel, zwłaszcza torfowiska, są bardzo istotne dla klimatu. Im głębsze torfowisko, tym większa ilość gazów cieplarnianych wiązanych w glebie. Ingerencje strukturalne, takie jak budowa elektrowni wiatrowych, niszczą gleby torfowe i uwalniają gazy szkodliwe dla klimatu. W szczególności torfowiska głębokie muszą być w szczególny sposób chronione i wyłączone z zabudowy turbinami wiatrowymi. Torfowiska o głębokości 1,20 metra lub większej są klasyfikowane jako głębokie. Torfowiska o głębokości 1,20 metra lub większej i wielkości 5 lub więcej hektarów muszą być zatem wolne od planowania elektrowni wiatrowych.

3. Ochrona gatunkowa

3.1. Bliskie zasięgi lęgowych gatunków ptaków zagrożonych kolizją

Zdefiniowane obszary zbliżenia lęgowych gatunków ptaków zagrożonych kolizją zgodnie z załącznikiem 1 sekcja 1 federalnej ustawy o ochronie przyrody muszą pozostać wolne od wyznaczania obszarów energii wiatrowej – pod warunkiem, że regionalne stowarzyszenia planistyczne otrzymają aktualne informacje w terminie przez nie określonym (data graniczna). W tym przypadku ustawodawca federalny zakłada szczególnie wysokie istniejące ryzyko i sformułował szczególnie wysokie wymagania w odniesieniu do zagwarantowania wymogów ochrony. Wyznaczenie wdraża nowe federalne normy prawne poprzez czwartą ustawę zmieniającą federalną ustawę o ochronie przyrody z dnia 20 lipca 2022 r. (Federalny Dziennik Ustaw I s. 1362, 1436).

3.2. Centralny obszar testowy orlika krzykliwego

W przypadku orlika krzykliwego centralny obszar oceny zgodnie z załącznikiem 1 sekcja 1 federalnej ustawy o ochronie przyrody ma pozostać wolny od wyznaczania obszarów energii wiatrowej, pod warunkiem, że regionalne stowarzyszenia planistyczne otrzymają aktualne informacje w terminie, który zostanie przez nie określony (data graniczna). Spośród lęgowych gatunków ptaków zagrożonych kolizją, dla których dostępne są dane ogólnokrajowe, orlik krzykliwy jest gatunkiem o najwyższej kategorii zagrożenia według Czerwonej Listy Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Czerwonej Listy Niemiec. Gatunek jest sklasyfikowany jako kategoria 1 (zagrożony wyginięciem) dla Meklemburgii-Pomorza Przedniego, a także w

całym kraju. Należy również spodziewać się dalszego pogorszenia stanu ochrony populacji tego gatunku. Oprócz znacznie zwiększonego ryzyka zabicia i zranienia, które można również założyć dla centralnego obszaru oceny, orlik krzykliwy jest również uważany za szczególnie wrażliwy na zakłócenia. Na tym tle gatunek ten charakteryzuje się szczególnie wysoką odpornością przestrzenną.

4. Wody

4.1. Wody śródlądowe wszystkich rzędów

Jeziora i ciek wodne muszą pozostać wolne od wyznaczania obszarów energii wiatrowej. Budowa elektrowni wiatrowych w zbiornikach wodnych już na etapie budowy spowodowałaby znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko, które wykracza poza skutki zwykle związane z lądowymi turbinami wiatrowymi (np. wprowadzanie materiałów do zbiorników wodnych, zmiany warunków przepływu). Wyłączenie obejmuje również korytarze rozwoju cieków wodnych. Są one przede wszystkim wymagane do osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego lub dobrego potencjału ekologicznego zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, a także służą zapewnieniu ciekom wodnym odpowiedniej przestrzeni do przystosowania się do ewentualnych powodzi pod względem szerokości koryta i krzywizny biegu. Wyznaczenie obszaru rozwoju cieku wodnego w programie działań lub planie zarządzania staje się wiążące dla wszystkich władz po opublikowaniu zgodnie z § 130a ust. 4 ustawy wodnej kraju związkowego (Landeswassergesetz). Ponieważ przestrzeń wykorzystywana do budowy elektrowni wiatrowych nie byłaby już dostępna dla cieku wodnego w celu jego rozwoju, korytarze rozwoju cieków wodnych muszą być wyłączone z wyznaczania obszarów energii wiatrowej.

4.2. Chronione obszary zalewowe, w tym ochrona przeciwpowodziowa i przybrzeżna z pasami ochronnymi po obu stronach.

Stawianie turbin wiatrowych jest zabronione na obszarach zalewowych, które są dotknięte powodziami o średnim prawdopodobieństwie zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego Państwowego Urzędu Środowiska, Ochrony Przyrody i Geologii Meklemburgii Pomorza Przedniego. Obszary te służą bezpośrednio do ochrony przed powodziami i falami sztormowymi i muszą być zabezpieczone w celu ochrony życia i zdrowia, a także istotnych dóbr materialnych. W zakresie, w jakim istotne przestrzennie plany, działania, projekty, funkcje i sposoby użytkowania na tych obszarach mają negatywny wpływ na ochronę przeciwpowodziową, należy je wykluczyć.

4.3. Wewnętrzne strefy ochronne (strefy I i II) obszarów ochrony wody pitnej i obszarów priorytetowych dla wody pitnej

Zasoby wód podziemnych powinny być trwale zabezpieczone jako naturalna podstawa życia dla opartego na potrzebach i stabilnego zaopatrzenia ludności i gospodarki w wodę pitną i przemysłową o odpowiedniej jakości. Ze względu na zasadę ostrożności, budowa turbin wiatrowych w zlewni i w węższej strefie ochronnej (strefy I i II) obszarów ochrony wody pitnej, w obszarach priorytetowych dla wody pitnej określonych w regionalnych programach rozwoju przestrzennego, jest niedozwolona.

5. Infrastruktura

5.1. Nieruchomości i obiekty wojskowe, w tym ich obszary chronione

Nieruchomości Bundeswehry wykorzystywane do celów wojskowych nie mogą być wykorzystywane do eksploatacji turbin wiatrowych (nie są dostępne do planowania), jeśli są one wymagane do innych służbowych celów Bundeswehry, w szczególności ze względu na obronę narodową. Zgodnie z § 1 ust. 2 ustawy o obszarach ochronnych, obszary ochronne służą ochronie i utrzymaniu skuteczności obiektów obronnych.

5.2. Lotniska (porty lotnicze i lądowiska, w tym obszary ochronne)

Lotniska w rozumieniu § 6 ust. 1 ustawy o ruchu lotniczym służą określonemu celowi z pierwotnie dostępnym obszarem do tego celu i dlatego nie są dostępne do wykorzystania na potrzeby energii wiatrowej. Obszary ochronne lotnisk są również wyłączone z wykorzystania energii wiatrowej zgodnie z § 12 i § 17 niemieckiej ustawy o ruchu lotniczym (LuftVG). Obszary ochronne służą bezpieczeństwu ruchu lotniczego.

5.3. Radar pogodowy i profiler wiatru, w tym odległość ochronna 5 kilometrów

Aby uniknąć zakłóceń w radarze pogodowym, mogących mieć negatywny wpływ na jakość prognoz pogody, w trakcie oceny planowania stosuje się odległość ochronną wynoszącą 5 kilometrów. Turbiny wiatrowe mogą powodować znaczną utratę danych z powodu odbić, cieniowania i fałszywych ech na profilerach wiatru oraz powodować zakłócenia, które mają zauważalny negatywny wpływ na funkcjonowanie profilera wiatru. Z tego powodu w trakcie oceny planowania stosowana jest odległość ochronna wynosząca 5 kilometrów.

5.4. Obszary priorytetowe dla zabezpieczenia surowców

Obszary priorytetowe dla zabezpieczenia surowców muszą być wolne od korzystania z energii wiatrowej. W celu pokrycia długoterminowego zapotrzebowania gospodarki na surowce należy zabezpieczyć surowce występujące w pobliżu powierzchni, takie jak piasek, żwir i glina. Ponadto wyznaczone obszary priorytetowe dla zabezpieczenia surowców charakteryzują się klasą bezpieczeństwa 1 zgodnie z mapą surowców przypowierzchniowych w Meklemburgii-Pomorzu Przednim w skali 1:50 000 z ramowymi planami operacyjnymi już zatwierdzonymi zgodnie z prawem górniczym i dlatego mają duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego regionu. Obszary, na których wydobywanie w ramach priorytetowych obszarów zabezpieczenia surowców zostało już zakończone, są zasadniczo odpowiednie do wykorzystania energii wiatrowej, pod warunkiem, że nie ma innych planów dalszego wykorzystania.

Kryteria ograniczeń

Ministerstwo Gospodarki, Infrastruktury, Turystyki i Pracy Meklemburgii-Pomorza Przedniego wydało w dniu 12.04.2023 r. techniczne zarządzenie nadzorcze regulujące tzw. kryteria rozważania i instrukcje wykonawcze dotyczące planowania obszarów energii wiatrowej. W dalszej części termin „kryterium rozważania” jest używany jako synonim terminu „kryterium ograniczenia”. Stowarzyszenie Planowania Regionalnego postanowiło zastosować kryteria z dekretu o nadzorze technicznym. Ponadto Stowarzyszenie Planowania Regionalnego uwzględniło dalsze kryteria ograniczające (nr 5 – 8).

1. Unikanie znacząco szkodliwego obejmowania osiedli

W ramach planowania zapobiegawczego należy unikać wyznaczania obszarów energii wiatrowej prowadzącego do nieuzasadnionego obejmowania obszarów zamieszkałych. Obejmowanie obszarów może mieć miejsce, gdy są one otoczone przez duże, przylegające do siebie farmy wiatrowe lub przez kilka pojedynczych farm wiatrowych. Szkodliwy efekt otaczania występuje, jeśli miejsce zamieszkałe jest w taki sposób otoczone turbinami wiatrowymi i turbiny te są wizualnie postrzegane jako wyraźnie widoczne, wizualnie zamknięte tło obejmujące obszar zamieszkały (Naczelny Sąd Administracyjny w Magdeburgu, decyzja z dnia 16 marca 2012 r., 2 L 2/11). w rozumieniu jego „zamknięcia”

Ocena w indywidualnych przypadkach musi opierać się na ekspertyzie Ministerstwa Energii, Infrastruktury i Cyfryzacji Meklemburgii-Pomorza Przedniego w sprawie otaczania osiedli przez elektrownie wiatrowe (2021). Obszar brany pod uwagę przy badaniu wpływu otoczenia wynosi 2,5 kilometra od skraju miejsca zamieszkałego, w oparciu o wizualną percepcję turbin wiatrowych w pionowym polu widzenia człowieka. Możliwe oddziaływanie otaczające można przyjąć wtedy, jeśli planowane lub istniejące turbiny wiatrowe tworzą całkowity kąt otaczania większy niż 120 stopni w

stosunku do poziomego pola widzenia człowieka wynoszącego 180 stopni w jednym kierunku obserwacji.

Jeśli próg ten zostanie przekroczony w odniesieniu do danego miejsca zamieszkałego, indywidualna ocena potencjalnego obszaru powinna wykazać, czy należy spodziewać się wyraźnie widocznego i zamkniętego tła otaczającego obszar zamieszkały, co mogłoby prowadzić do zagrożeń i uciążliwości dla mieszkańców. Ocena w poszczególnych przypadkach składa się z kilku etapów. Przedstawia ona i ocenia rzeczywisty oczekiwany efekt otaczania w kontekście lokalnym. Warunki lokalne mogą przyczynić się do zmniejszenia efektu otaczania. Warunki lokalne obejmują topografię terenu, przestrzennie efektywne struktury drzewiaste, budynki mieszkalne i komercyjne, a także istniejące wcześniej czynniki obciążające, takie jak maszty, linie energetyczne i silosy.

Jeśli do tego czasu nie można wykluczyć wpływu na otoczenie, zaleca się przeprowadzenie indywidualnej oceny przypadku w oparciu o wizualizację. Instrukcje dotyczące profesjonalnego tworzenia wizualizacji fotograficznych w kontekście planowania energetyki wiatrowej znajdują się w wytycznych opublikowanych w imieniu Specjalistycznej Agencji ds. Lądowej Energetyki Wiatrowej, Centrum Kompetencji ds. Ochrony Przyrody i Transformacji Energetycznej (Fachagentur Windenergie an Land, Kompetenzzentrum für Naturschutz und Energiewende) oraz Agencji Energii i Ochrony Klimatu Kraju Związkowego Meklemburgii-Pomorze Przednie (Landesenergie- und Klimaschutzagentur Mecklenburg-Vorpommern). Dobre praktyki zawodowe w zakresie wizualizacji turbin wiatrowych” (kwiecień 2021 r., <https://www.leka-mv.de/fachstandard-visualisierung/>).

Jeśli wynik tej indywidualnej oceny wykaże, że obszar jest otoczony, należy przeprowadzić ogólną ocenę środowiska przestrzennego w celu ustalenia, czy przy wyznaczeniu obszaru energii wiatrowej przeważa nadrzędny interes publiczny (§ 2 niemieckiej ustawy o odnawialnych źródłach energii). Należy również wziąć pod uwagę możliwe środki mające na celu uniknięcie lub zminimalizowanie wpływu na otoczenie. Możliwe optymalizacje można osiągnąć poprzez dostosowanie układu potencjalnego obszaru energii wiatrowej (mniejsze i bardziej zwarte obszary energii wiatrowej mają mniejszy potencjał otaczania, a także pozwalają uniknąć tworzenia barier w krajobrazie).

2. Możliwość integracji z siecią

Kryterium rozważania ma na celu również wykorzystanie nowych obszarów energii wiatrowej, planowanych tak, aby wytwarzana na nich energia elektryczna mogła być w przyszłości zużywana, magazynowana lub przesyłana. Celem jest umożliwienie dostosowania i harmonizacji obszarów energii wiatrowej z konsumpcją, magazynowaniem, rozbudową sieci i lokalnym tworzeniem wartości. Obowiązki operatorów sieci odpowiedzialnych za tzw. „wąskie gardła” pozostają w mocy.

Energia elektryczna wytwarzana z odnawialnych źródeł energii jest w większości wprowadzana do sieci i przesyłana. Jednakże, w pewnych okolicznościach, odpowiedzialni operatorzy sieci mogą poddać to preferencyjne zasilanie ograniczeniom szczytowym i, w razie potrzeby, tymczasowo całkowicie je ograniczyć, jeśli moce sieci nie są wystarczające do przesłania całkowitej ilości wytworzonej energii elektrycznej.

W związku z tym przy wyznaczaniu obszarów energii wiatrowej musi być brana pod uwagę odpowiednia infrastruktura sieciowa, zgodnie z sekcją 2 niemieckiej ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Istotne dla decyzji w wyniku rozważania może być to, że na obszarze energii wiatrowej istnieje już lub będzie istnieć w przyszłości odpowiednia infrastruktura sieci elektroenergetycznej, tak aby obszar energii wiatrowej mógł być efektywnie rozwijany z odpowiednią infrastrukturą sieci elektroenergetycznej w obrębie całego systemu.

„Odpowiednia” odnosi tutaj do technicznie wymaganego poziomu napięcia oraz do wolnych lub przyszłych dostępnych mocy w celu włączenia energii elektrycznej z nowych turbin wiatrowych do

sieci, przy czym nie chodzi tu o synchronizację wytwarzania i zużycia. Ocena musi raczej określać, czy w perspektywie długoterminowej nie można przewidzieć lokalnego zużycia lub odbioru energii elektrycznej w sensie jej magazynowania i/lub transportu.

Odbywa się to podczas procesu planowania w porozumieniu z odpowiednim operatorem sieci.

3. Kluczowe obszary turystyczne

Kluczowe obszary turystyczne to obszary o wysokiej podaży turystycznej i wysokim popycie turystycznym w gminach i ich częściach. Turystyka ma ogromne znaczenie dla wyników gospodarczych i zatrudnienia w Meklemburgii-Pomorzu Przednim. Zgodnie z klauzulą programową 4.6 (6) LEP M-V 2016, interesy turystyki nie powinny być naruszane przez inne użytkowanie danych obszarów. Należy jednak zauważyć, że energetyka wiatrowa i turystyka nie wykluczają się wzajemnie. Większość kluczowych obszarów turystycznych można już znaleźć na obszarach objętych kryteriami wyłączenia, ponieważ podstawowe kryteria wyznaczania kluczowych obszarów turystycznych oznaczają, że są one często związane z zabudową. Kluczowe obszary turystyczne znajdują się zatem w szczególności w obszarach kryteriów wyłączenia dla obszarów osadniczych, w tym w strefach separacji. W odniesieniu do istniejących już innych kluczowych obszarów turystycznych, w ramach procesu równoważenia zgodnie z § 2 ustawy o odnawialnych źródłach energii należy zbadać indywidualnie, czy nadrzędny interes publiczny w zakresie wykorzystania energii odnawialnej może, w drodze wyjątku, mieć pierwszeństwo przed interesami kluczowych obszarów turystycznych. Dla tej oceny ważne może być rozważenie, czy dany obszar jest intensywnie wykorzystywany w turystyce ze znacznie wyższym niż przeciętny popytem turystycznym i wysoką podażą turystyczną i nie znajduje się na terenie z dala od obszarów mieszkalnych, ale w absolutnie głównym obszarze, np. przy promenadach nadmorskich.

4. Wymagany minimalny rozmiar obszaru energii wiatrowej 35 hektarów

Aby osiągnąć efekt koncentracji, obszary energii wiatrowej powinny mieć minimalną powierzchnię 35 hektarów. Służy to koncentracji lokalizacji turbin.

W oparciu o obecne rozmiary nowoczesnych turbin można założyć, że na obszarze tej wielkości mogą zostać postawione w sposób spójny przestrzennie co najmniej trzy turbiny wiatrowe, przy efektywnym wykorzystaniu terenu i z uwzględnieniem głównego kierunku wiatru.

Łączenie turbin w skupiska służy akceptacji, która jest niezbędna dla transformacji energetycznej, która może ucierpieć, jeśli na obszarach wiejskich powstanie zbyt wiele pojedynczych turbin. Będzie to również regularnie musiało być traktowane priorytetowo przy rozważaniu przeważającego interesu publicznego w ekspansji energetyki wiatrowej, ponieważ właśnie temu ma to służyć.

Specyfikację należy postrzegać jako wartość orientacyjną, od której w indywidualnych przypadkach można dokonywać odstępstw na podstawie odpowiednich rozważań w ramach podejmowanej decyzji. Dotyczy to w szczególności budowy innowacyjnych instalacji (prototypów, innowacyjnych konstrukcji technologii energetycznych do lokalnego zużycia lub magazynowania) lub odpowiednich obszarów dla regionalnego zaopatrzenia gmin lub obszarów przemysłowych i handlowych. Struktury osadnicze i ochrona gatunkowa w okręgu Pomorze Przednie-Rugia utrudniają spełnienie warunku minimalnej wielkości 35 ha, przy założeniu osiągnięcia równego podziału między powiatami (patrz punkt 8). Z tego powodu uwzględniono również mniejsze obszary o powierzchni 20 ha lub większej.

Jeśli potencjalny obszar energii wiatrowej o powierzchni co najmniej 35 hektarów jest podzielony na kilka części przez strukturę liniową (np. drogi, zbiorniki wodne, korytarze linii energetycznych), części obszaru muszą być traktowane jako całkowity obszar przy obliczaniu minimalnej wielkości.

5. Obszary zarezerwowane dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu zgodnie z Regionalnym Planem Rozwoju Przestrzennego Pomorza Przedniego 2010

Na obszarach zastrzeżonych dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu, funkcje przyrody i krajobrazu mają otrzymać szczególną wagę i szczególną ochronę. Zasadniczo na obszarach chronionych możliwe są różne sposoby użytkowania i funkcje; w szczególności mają one wyjątkowe znaczenie dla rekreacji człowieka na łonie natury. Na Pomorzu Przednim obszary chronionej przyrody i krajobrazu obejmują obszary Natura 2000, obszary sieci biotopów w węższym znaczeniu, obszary z przewagą lasów o wysokiej wartości przyrodniczej, których zarządzanie podlega specjalnym przepisom ochronnym, tymczasowo zabezpieczone obszary ochrony przyrody zgodnie z § 17 ustawy landu Meklemburgia - Pomorze Przednie o wykonaniu federalnej ustawy o ochronie przyrody (NatSchAG M-V).

Wymienione obszary mają szczególną wartość dla ochrony przyrody, co zostało potwierdzone przez zgłoszenie i potwierdzenie jako obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (obszary FFH) lub przez włączenie obszarów z eksperckiego planu ramowego krajobrazu do Regionalnego Planu Rozwoju Przestrzennego Pomorza Przedniego.

6. Obszary zarezerwowane na zabezpieczenie surowców zgodnie z Regionalnym Planem Rozwoju Przestrzennego Pomorza Przedniego 2010

W obszarach zarezerwowanych dla zabezpieczenia surowców szczególną wagę należy przywiązywać do długoterminowego zabezpieczenia i wydobycia surowców znajdujących się blisko powierzchni. Nie powinny być one użytkowane w sposób, który znacząco utrudniłby lub uniemożliwił wydobycie.

7. Parki naturalne

Zgodnie z § 27 niemieckiej federalnej ustawy o ochronie przyrody (BNatSchG), parki przyrody służą zachowaniu, rozwojowi lub przywróceniu krajobrazu charakteryzującego się różnorodnym użytkowaniem oraz różnorodnością gatunków i biotopów. W tym celu należy dążyć do długoterminowego użytkowania gruntów w sposób przyjazny dla środowiska. Parki przyrody służą również zrównoważonemu użytkowaniu gruntów, rozwojowi atrakcyjnych wiosek dostosowanych do krajobrazu, ochronie, utrzymaniu i rozwojowi różnorodnej flory i fauny oraz rozwojowi ich obszarów rekreacyjnych i turystyki opartej na krajobrazie.

8. Obszary energii wiatrowej powinny być rozmieszczone tak równomiernie, jak to możliwe w obu powiatach regionu planowania

Jeśli w każdym powiecie ma zostać osiągnięty 2,1% udział gruntów pod obszary energii wiatrowej, to ok. 8300 ha będzie potrzebnych pod obszary energii wiatrowej w powiecie Pomorze Przednie-Greifswald i ok. 6800 ha w powiecie Pomorze Przednie-Rugia.

Rozróżnia się **systemy fotowoltaiczne** do wytwarzania energii elektrycznej oraz systemy solarne do wytwarzania energii cieplnej. W dużej mierze naziemne systemy energii słonecznej są planowane i instalowane na terenach nieutwardzonych, co prowadzi do zwiększonego zużycia gruntów. W celu zminimalizowania dalszego zużycia, zwłaszcza gruntów rolnych, naziemne systemy solarne powinny być instalowane na terenach utwardzonych, takich jak opuszczone osiedla mieszkaniowe, parkingi, tereny poprzemysłowe lub obszary przekształcone z terenów komercyjnych, transportowych, mieszkalnych i wojskowych. Ponadto instalacje solarne powinny być instalowane przede wszystkim w, przy i na dachach oraz zewnętrznych powierzchniach ścian budynków lub ekranów akustycznych lub wzdłuż infrastruktury, takiej jak autostrady federalne i główne linie kolejowe.

Wykorzystanie **surowców odnawialnych** staje się coraz ważniejsze. Obejmuje to na przykład produkcję biodiesla z rzepaku, termiczne wykorzystanie słomy i drewna lub wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w biogazowniach. Korzystne warunki w regionie, takie jak wystarczający

potencjał gruntów pod uprawę surowców odnawialnych, wolne obszary przemysłowe i krótkie trasy transportowe, powinny być w większym stopniu wykorzystywane. Uprawa roślin do produkcji energii nie powinna kolidować z produkcją żywności i paszy dla zwierząt.

Odpady mogą być wykorzystywane do odzyskiwania energii w procesach termicznych i biologicznych. Głównymi strumieniami materiałów są odpady komunalne, głównie typowe odpady z gospodarstw domowych. Inne istotne frakcje to paliwa zastępcze, odpady drzewne, bioodpady, osady ściekowe i odpady niebezpieczne. Zoptymalizowany odzysk energii z odpadów powinien być zintegrowany, zdecentralizowany i oparty na ciepłe. Oznacza to, że odpady są wykorzystywane tam, gdzie powstają. W takim punkcie powstawania z reguły możliwe jest również efektywne wykorzystanie ciepła. Różne zakłady dostarczające i usuwające odpady mogą wykorzystywać synergię w zintegrowanym działaniu (np. spalarnia odpadów – oczyszczalnia ścieków – system przetwarzania bioodpadów), zmniejszając w ten sposób koszty i optymalizując korzyści ekologiczne.

Rozwój odnawialnych źródeł energii może w znacznym stopniu przyczynić się do zwiększenia **regionalnej wartości dodanej** poprzez otwarcie nowych obszarów działalności i biznesu dla firm w danym landzie. Prowadzi to do tworzenia dodatkowych, wysoko wykwalifikowanych miejsc pracy, a także może mieć pozytywne oddziaływanie finansowe w innych obszarach. Małe i średnie lokalne firmy mogą również odnieść korzyści, na przykład jako usługodawcy lub dostawcy w zakresie podłączania, instalacji i konserwacji turbin wiatrowych. Wynikająca z tego wartość dodana i łańcuchy wartości przynoszą korzyści regionowi. Oprócz wpływów z podatku handlowego, władze lokalne mogą generować dochody poprzez dzierżawę gruntów komunalnych w celu finansowania usług świadczonych w interesie publicznym. Ekspansja powinna być zorganizowana w taki sposób, aby gminy, w których produkuje się dużo energii wiatrowej i słonecznej, mogły również czerpać korzyści z produkcji energii. W szczególności dotyczy to bezpośrednich korzyści finansowych, wartości dodanej i miejsc pracy. Niezbędną akceptacją dla ekspansji odnawialnych źródeł energii można poprawić, wspierając tworzenie spółdzielni energetycznych, lokalnych parków wiatrowych i słonecznych itp. Partycypacja umożliwia godzenie konfliktów w zakresie planowania przestrzennego.

Rosnące wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii doprowadzi w przyszłości do coraz bardziej zdecentralizowanej dystrybucji produkcji i zużycia energii elektrycznej. W rezultacie wymagania dotyczące **infrastruktury sieci** elektroenergetycznych rosną zarówno w przypadku sieci przesyłowych, jak i dystrybucyjnych. Rozbudowa, odnowa i optymalizacja sieci elektroenergetycznych są niezbędne, aby sprostać zmieniającym się wymaganiom dotyczącym obciążenia i zapewnić bezpieczne dostawy energii, a także możliwość jej eksportu. W przypadku sieci dystrybucyjnych niezbędne dostosowania można w dużej mierze przeprowadzić poprzez odnowienie i modernizację istniejących linii, co obejmuje również modernizację istniejących linii 220 kV do 380 kV. Ze względu na rosnące znaczenie źródeł energii, takich jak wodór, metan, LNG itp., odpowiednia infrastruktura sieciowa staje się coraz bardziej istotna. Istniejące sieci gazociągów mają być dalej rozbudowywane, dostosowywane i modernizowane zgodnie z zapotrzebowaniem, aby nadal spełniać wymagania w przyszłości. Odnowienie istniejących systemów gazociągów powinno mieć pierwszeństwo przed budową nowych, aby zminimalizować dalsze zużycie gruntów przez nowe korytarze tras. Ogólnoniemiecka sieć wodorowa ma szczególne znaczenie w tym kontekście, ponieważ pełni funkcję ponadregionalnej sieci transportowej wodoru. Tworzy ona podstawowe ramy przyszłej infrastruktury wodorowej. Obecne modelowanie przewiduje całkowitą długość sieci wynoszącą 11 200 kilometrów, co obejmuje około 60 procent istniejących rurociągów gazu ziemnego, które mogą nadal pozostać wykorzystywane poprzez konwersję. W celu uzupełnienia sieci gazociągów konieczna jest jednak budowa nowego północno-wschodniego połączenia między Rostockiem a Lubminem. Nowy rurociąg zapewni ważny impuls rozwojowy dla regionu planowania Pomorze Przednie. Lokalizacje energetyczne Rostocku i Lubmina zostaną wzmocnione dzięki ich funkcji punktów zasilania wodorem. Ponadto, istnieje potencjał dla przemysłu związanego z wodorem do zlokalizowania wzdłuż tras, na przykład poprzez połączenie Trójkąta Pomorskiego i parków

przemysłowych Berlin/Szczecin. W drugim etapie planowane jest utworzenie sieci dystrybucyjnych w celu zorganizowania przesyłu wodoru na rynki regionalne i lokalne.

Rosnące wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zmiany w zużyciu energii i rosnące wymagania w zakresie ochrony klimatu wymagają zrównoważonego dostosowania całego systemu energetycznego. Oprócz sieci, kluczową rolę w optymalizacji transformacji odgrywa również **magazynowanie energii**.

Region energetyczny Pomorze Przednie posiada już infrastrukturę składającą się z różnych magazynów. Konieczna jest jej dalsza rozbudowa. Nie chodzi tu tylko o systemy magazynowania energii elektrycznej. Odpowiednie technologie magazynowania są również wymagane do magazynowania ciepła, gazu i biomasy. Systemy magazynowania są niezbędne do stabilnej i bezpiecznej pracy sieci oraz do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa dostaw, a tym samym do udanej transformacji energetycznej. Lokalizacja magazynów energii elektrycznej powinna być dostosowana do miejsc jej wytwarzania i znajdować się na przykład w pobliżu farm wiatrowych i słonecznych lub punktów przyłączenia do sieci.

Przy przyszłym udziale energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w sieci elektroenergetycznej przekraczającym 80%, zapotrzebowanie na długoterminowe magazynowanie rośnie. Ze względu na gęstość energii, systemy magazynowania wodoru i metanu w połączeniu ze składowiskami podziemnymi są tutaj szczególnie odpowiednie. Zasadniczo mają one wysokie obciążenie przyłączeniowe, co oznacza, że będą przede wszystkim podłączone do sieci przesyłowej i będą głównie przechowywać nadwyżki energii wiatrowej. Przy bardzo wysokim udziale odnawialnej energii elektrycznej w sieci, wytwarzanie energii elektrycznej znacznie przekroczy zapotrzebowanie na nią. Zwiększy to przyszłe zapotrzebowanie na ujemną moc bilansującą, a tym samym na systemy sprzyjające łączeniu sektorów. Należą do nich systemy magazynowania energii typu power-to-gas, power-to-heat lub power-to-liquid, a także pompy ciepła i jednostki chłodzące lub pojazdy hybrydowe i w pełni elektryczne oraz inne przetwarzalne obciążenia, np. w przemyśle.

Punkt przyłączenia do sieci Lubmin ma służyć jako jedna z lokalizacji dla systemu magazynowania energii power-to-gas. Kolejne przyłącze do zasilania może zostać utworzone do istniejących gazociągów w tym miejscu. Lokalizacje, w których istnieją już większe sieci ciepłownicze, można rozważyć pod kątem budowy magazynów energii elektrycznej i ciepła. Instalacja typu power-to-liquid może być zaprojektowana jako centralny zakład wytwarzania wodoru (H₂) z podłączonym magazynem H₂ będącym częścią infrastruktury stacji tankowania H₂, jaka ma powstać w regionie. Może również dostarczać wodór innym klientom.

Lubmin stał się ważną w skali kraju i Europy lokalizacją energetyczną i punktem przyłączenia do sieci ze względu na zalety połączenia morskiego (port przemysłowy) i integrację energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych typu offshore. Obszar energetyczny Lubmina charakteryzuje się łączeniem i wyładunkiem pierwotnego źródła energii, jakim jest gaz, a także korytarzami rurociągów do wyładunku, transformacji i przesyłu energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Dalszy rozwój tego miejsca poprzez utworzenie przedsiębiorstw przemysłowych, w szczególności zajmujących się produkcją i dystrybucją wodoru, wygeneruje nowe miejsca pracy i będzie promować dobrobyt w regionie. W tym celu na terenie byłej elektrowni jądrowej w Lubminie ma zostać zainstalowane bezpośrednie połączenie z infrastrukturą sieci wodorowej do zasilania i pozyskiwania wodoru.

Celem wyznaczenia **tras ciepłowniczych** jest poprawa zrównoważonych dostaw energii, zmniejszenie emisji CO₂ i promowanie rozwoju gospodarczego regionu. Magistrale ciepłownicze umożliwiają efektywne wykorzystanie i dystrybucję ciepła ze źródeł odnawialnych oraz ciepła odpadowego z przemysłu. Ukierunkowana promocja i rozbudowa ciepłociągów obniża koszty energii i zwiększa atrakcyjność regionu dla inwestycji i firm. Przyczynia się to do tworzenia regionalnych sieci i współpracy między gminami, dostawcami energii i firmami. Preferowana lokalizacja Lubmina jest

punktem wyjścia dla regionalnych i ponadregionalnych dostaw energii. W przyszłości produkcja wodoru ma odbywać się w planowanej tam fabryce. Ciepło będące produktem ubocznym tego procesu będzie następnie transportowane do regionu rurociągami. Działania te wspierają długoterminowe cele ochrony klimatu i zrównoważonego rozwoju regionalnego. Rurociąg ciepłowniczy między miejscowościami Lubmin i Greifswald istniał już wcześniej, dopóki nie został zlikwidowany pod koniec NRD. Linia zasilająca między tymi dwoma miastami została również zdemontowana po zakończeniu dostaw ciepła. Nowa trasa jest obecnie planowana po tej dawnej trasie.

Z myślą o celu stworzenia miliona publicznie dostępnych i wolnych od dyskryminacji punktów ładowania do 2030 r., Niemcy mają stać się światowym liderem rynku **e-mobilności**. Szczególną uwagę należy zwrócić na optymalną integrację infrastruktury ładowania z systemem elektroenergetycznym (rynkiem energii elektrycznej i siecią elektroenergetyczną). W szczególności należy wzmocnić mobilizację i prokonkurencyjne zapewnienie odpowiednich obszarów dla publicznie dostępnej infrastruktury ładowania. Wspierane będzie tworzenie regionalnych lub lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego z udziałem odpowiednich podmiotów sektora prywatnego. W tym kontekście lokalne obszary mają być wyznaczone w gminach i, w razie potrzeby, zabezpieczane poprzez zmiany w planach zagospodarowania przestrzennego, tworzenie planów rozwoju lub statutów dotyczących miejsc parkingowych. Należy również wziąć pod uwagę zintegrowane podejście do różnych rodzajów transportu, na przykład w centrach mobilności z infrastrukturą ładowania. W szczególności obszary przy węzłach transportowych, takich jak stacje kolejowe, parkingi park & ride, stacje mobilności, centralne dworce autobusowe i parkingi pasażerskie muszą być szybko udostępnione do budowy infrastruktury ładowania. W transporcie dalekobieżnym elektryczne ciężarówki wymagają specjalnej infrastruktury o szczególnie dużej mocy ładowania. Wyzwania w zakresie dostępności przestrzeni i dostępnych mocy przyłączeniowych sieci są często znacznie większe niż w przypadku infrastruktury ładowania samochodów osobowych. Wymagania te należy uwzględnić na wczesnym etapie planowania.

5.4 Oświata i infrastruktura społeczna

5.4.1 Oświata

- (1) Region planowania Pomorze Przednie ma być dalej rozwijany jako region edukacyjny z szeroką gamą współczesnych programów nauczania.
- (2) Priorytetowymi lokalizacjami dla szkół ogólnokształcących są lokalizacje centralne. **(Z)**
- (3) Priorytetowymi lokalizacjami dla szkół zawodowych są wspólne centra regionalne i centra średniej wielkości. **(Z)**
- (4) Priorytetowymi lokalizacjami dla placówek kształcenia ustawicznego i kształcenia dorosłych są wspólne ośrodki regionalne oraz ośrodki średniej wielkości. **(Z)**
- (5) Programy szkolnictwa wyższego na Uniwersytecie w Greifswaldzie i Uniwersytecie w Stralsundzie muszą być chronione i dalej rozwijane dzięki nowym, przyszłościowym kursom szkoleniowym. **(Z)**

Integracja uniwersytetów z innymi instytucjami edukacyjnymi i badawczymi, a także z gospodarką regionu ma zostać rozszerzona i przyczynić się do tworzenia wartości regionalnej.

- (6) We wszystkich częściach regionu planowania przedszkola powinny mieć wystarczającą liczbę miejsc i znajdować się blisko lokalizacji zamieszkania.

Uzasadnienie

Uzasadnienie zostanie przedstawione później.

5.4.2 Zdrowie

- (1) Należy zapewnić skuteczną opiekę medyczną we wszystkich częściach regionu planowania. Oprócz ambulatoryjnej i szpitalnej opieki zdrowotnej należy rozwijać i rozszerzać usługi telemedycyny i mobilnej opieki zdrowotnej. W tym celu należy stworzyć odpowiednie warunki.
- (2) Priorytetowymi lokalizacjami dla placówek opieki zdrowotnej są lokalizacje centralne. **(Z)**
- (3) Ambulatoryjna opieka medyczna dla danego obszaru lokalnego musi być zapewniona we wszystkich lokalizacjach centralnych.

W ośrodkach średniej wielkości należy zapewnić ambulatoryjną specjalistyczną opiekę medyczną dla danego obszaru średniej wielkości.

Kompleksowa ambulatoryjna specjalistyczna opieka medyczna dla regionu planowania Pomorze Przednie musi być zapewniona we wspólnym centrum regionalnym.

W tym celu należy zapewnić niezbędny sprzęt w łatwo dostępnych miejscach w lokalizacjach centralnych.

- (4) Klinika uniwersytecka w Greifswaldzie pełni funkcję kliniki specjalistycznej dla regionu planowania Pomorze Przednie oraz wschodniej części landu Meklemburgia - Pomorze Przednie. **(Z)**
- (5) Lokalizacje szpitali z ich stacjonarnymi i częściowo stacjonarnymi usługami opieki medycznej we wspólnym centrum regionalnym, w średnich ośrodkach i w Karlsburgu muszą zostać utrzymane. **(Z)**

Telemedycyna ma zostać wykorzystana do zwiększenia zasięgu w całym regionie. W tym celu należy stworzyć odpowiednie warunki.

- (6) Profilaktyka medyczna i rehabilitacja mają być zapewnione przez sieć wydajnych placówek.
- (7) We wszystkich podobszarach regionu planowania szybka pomoc w nagłych wypadkach musi być zagwarantowana przez sieć służb ratowniczych. **(Z)**

Lokalizacja śmigłowca ratunkowego Christoph 47 w Greifswaldzie ma zostać zabezpieczona i rozwinięta jako centrum ratownictwa lotniczego zgodnie z jego funkcjami.

Kompleksowa opieka w nagłych wypadkach musi być zagwarantowana przez lokalizacje centrów ratunkowych zgodnie z przepisami ustawowymi.

Uzasadnienie

Uzasadnienie zostanie przedstawione później.

5.4.3 Kwestie społeczne

- (1) Obiekty i szeroki zakres usług opieki, wsparcia i pomocy dla dzieci i młodzieży powinny być zapewnione we wszystkich częściach regionu planowania.

- (2) We wspólnym ośrodku regionalnym i w ośrodkach średniej wielkości powinny być zapewnione udogodnienia w zakresie usług rodzinnych i pomocy w sytuacjach konfliktowych.
- (3) Usługi stacjonarne, dzienne i ambulatoryjne dla osób starszych i niepełnosprawnych mają być świadczone we wszystkich podobszarach, głównie w lokalizacjach centralnych. Powinny one być ukierunkowane na wymagania planów opieki społecznej i opieki nad osobami starszymi w danych powiatach. Nowe lokalizacje placówek powinny być zintegrowane z obszarami miejskimi.
- (4) Usługi opieki pielęgniarstwa dla domu, osób starszych i chorych, a także usługi uzupełniające mają być oferowane w całym kraju. Opieka nad osobami niepełnosprawnymi ma zostać ustanowiona i rozszerzona w całym kraju poprzez zróżnicowany system placówek dla osób niepełnosprawnych. Placówki opieki mają być zlokalizowane głównie w miejscach zintegrowanych z obszarami miejskimi.

Uzasadnienie

Uzasadnienie zostanie przedstawione później.

5.4.4 Sport

- (1) We wszystkich podobszarach regionu planowania należy zapewnić możliwość korzystania z obiektów i ofert zabawy, sportu i ćwiczeń w akceptowalnej odległości.
- (2) Lokalizacje obiektów sportowych powinny być wybierane tak, aby były łatwo dostępne i mogły być wykorzystywane przez różne grupy użytkowników.
- (3) Naturalne tereny sportowe i do ćwiczeń, które nie są powiązane z obiektami, powinny zostać zabezpieczone.

Uzasadnienie

Sport, zwłaszcza masowy, pełni wyjątkową funkcję w społeczeństwie. Wnosi istotny wkład w promocję zdrowia, sensowne spędzanie wolnego czasu, interakcje społeczne i integrację. Dlatego konieczne jest zapewnienie dostępu do obiektów sportowych jak najszerzej grupie ludności.

Obiekty sportowe są szczególnie efektywne, jeśli mogą być wykorzystywane przez szkoły sportowe, kluby sportowe, grupy sportów zdrowotnych i osoby prywatne.

Podczas lockdownu związanego z pandemią koronawirusa stało się jasne, jak ważne są przestrzenie publiczne dla aktywności sportowej, ćwiczeń i zachowania zdrowia.

6. Rozwój przestrzeni naturalnej

6.1 Ochrona środowiska i przyrody

- (1) W celu ochrony naturalnych podstaw życia, naturalne zasoby gleby, wody, klimatu, powietrza, flory i fauny w ich funkcjonalnej i regeneracyjnej zdolności oraz ich dynamicznej interakcji powinny być chronione, a tam, gdzie to konieczne, przywracane, utrzymywane i rozwijane.
- (2) Zapotrzebowanie na wykorzystanie zasobów naturalnych powinno być skoordynowane w taki sposób, aby zachować funkcjonowanie ekosystemu.
- (3) Ochrony przyrody i utrzymanie krajobrazu na obszarach dla nich priorytetowych muszą mieć pierwszeństwo w stosunku do innych istotnych przestrzennie zastosowań. W zakresie, w jakim przestrzennie plany, działania, projekty, funkcje i sposoby użytkowania na tych obszarach mają negatywny wpływ na ochronę przyrody i utrzymanie krajobrazu, należy je wykluczyć. **(Z)**
- (4) Na obszarach zastrzeżonych dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu, funkcje przyrody i krajobrazu powinny otrzymać szczególną wagę. Należy to wziąć pod uwagę przy rozważaniu planów, działań i projektów o znaczeniu przestrzennym.
- (5) Aby chronić i rozwijać naturalne podstawy życia, promować różnorodność biologiczną oraz stabilizować i poprawiać stan ekologiczny regionu, istniejące duże struktury zintegrowane mają być dalej rozwijane, a tworzenie sieci ma być kontynuowane w celu utworzenia systemu sieci biotopów.

Przy odpowiednim ukształtowaniu możliwe jest krzyżowanie się infrastruktury.

- (6) Funkcje nierozproszonych otwartych przestrzeni w krajobrazie, w szczególności ich znaczenie dla gatunków wrażliwych na niekorzystne czynniki, powinny być brane pod uwagę przy planowaniu infrastruktury.
- (7) Rodzime gatunki zwierząt i roślin, zwłaszcza rzadkie i zagrożone, powinny zostać zachowane poprzez ochronę, utrzymanie i rozwój ich siedlisk. Funkcja obszarów odpoczynku i żerowania dla migrujących gatunków zwierząt powinna być zachowana poprzez odpowiednie działania.

Uzasadnienie

Naturalne podstawy życia obejmują glebę, wodę, powietrze, florę i faunę, krajobraz oraz warunki klimatyczne. Mogą one być wykorzystywane w sposób zrównoważony tylko wtedy, gdy ich zdolność do efektywnego funkcjonowania jest brana pod uwagę przy wdrażaniu projektów. Uwzględnienie podstawowych funkcji przyrody i krajobrazu we wszystkich istotnych przestrzennych planach i działaniach, w zestawieniu z innymi wymogami zagospodarowania terenu, zapewnia rozwój gospodarczy i osadniczo-strukturalny Pomorza Przedniego, spełniający wymogi zrównoważonej ochrony efektywnych zasobów naturalnych.

Wielkoskalowy system sieci ekologicznej jest zabezpieczony na poziomie planowania przestrzennego poprzez wyznaczenie obszarów centralnych jako priorytetowych dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu. Są one uzupełniane i integrowane przez obszary zastrzeżone.

W regionie planowania znajdują się duże i przylegające do siebie obszary o wyjątkowym znaczeniu dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu. Spośród nich, na podstawie danych Państwowej Agencji Środowiska, Ochrony Przyrody i Geologii (2018), do obszarów priorytetowych w zakresie ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu przypisano następujące obszary:

- a. parki narodowe,
- b. rezerваты przyrody,
- c. główne tereny obszarów o znaczeniu reprezentatywnym dla kraju (Krajobraz Doliny Piany/Peenetallandschaft, Krajobraz Zatokowy Rugii Wschodniej/Ostrügensche Boddenlandschaft oraz Krajobraz Lasów Pomorza Północno-Przedniego/Nordvorpommersche Waldlandschaft),
- d. obszary o niezakłóconym rozwoju naturalnym:
 - przybrzeżne słone bagna z naturalnym systemem zalewania, w tym wrzosowisko wydmore Hiddensee,
 - niemal naturalne odcinki wybrzeża,
 - słabo/umiarkowanie osuszone mokradła zbliżone do naturalnych lub renaturalizowane mokradła,
 - niemal naturalne trzcinowiska, torfowiska, obszary zamulone i wrzosowiska,
 - odcinki cieków wodnych zbliżone do naturalnych,
 - jeziora zbliżone do naturalnych,
 - nieużytkowane lasy zbliżone do naturalnych,
- e. obszary > 5 ha z użytkowaniem służącym utrzymaniu ich charakteru,
 - lekko osuszone / renaturalizowane wrzosowiska z podmokłymi łąkami (> 20 ha),
 - obszary trawiaste o silnym wpływie wody z typowymi zbiorowiskami roślinnymi wilgotnych, ekstensywnie użytkowanych trwałych użytków zielonych (> 5 ha),
 - suche, ubogie w składniki odżywcze tereny, otwarte krajobrazy (> 20 ha).

Zgodnie z eksperckim planem ramowym krajobrazu dla Pomorza Przedniego i programem eksperckim krajobrazu kraju związkowego, region planowania ma duże i przylegające obszary o wyjątkowym i szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu. Spośród nich następujące są sklasyfikowane jako obszary zastrzeżone dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu:

- a. Natura 2000 – ostoje ptaków w UE (SPA),
- b. Natura 2000 – obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (obszary FFH),
- c. obszary sieci biotopów w węższym znaczeniu,
- d. tymczasowo zabezpieczone obszary ochrony przyrody zgodnie z § 17 ustawy o ochronie przyrody Meklemburgii-Pomorza Przedniego (NatSchAG M-V),
- e. obszary, na których przeważają lasy zbliżone do naturalnych o wysokiej wartości przyrodniczej, których zarządzanie podlega specjalnym przepisom ochronnym.

Wyznaczenie tych obszarów jako zastrzeżonych obszarów ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu zapewnia, że mogą one nadal pełnić swoją funkcję w ekosystemie.

Rozważając plany i środki o znaczeniu przestrzennym, należy również wziąć pod uwagę rolnictwo, leśnictwo, gospodarkę surowcami i inne funkcje na obszarach zastrzeżonych dla ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu.

Pomorze Przednie posiada wyjątkowe walory krajobrazowe i różnorodność, a także rzadkie i zagrożone gatunki zwierząt i roślin. Typowa rodzima flora i fauna może zostać zachowana w dłuższej perspektywie, jeśli odpowiednie siedliska będą rozwijane i utrzymywane.

Typowymi siedliskami, niezbędnymi dla przetrwania rzadkich i zagrożonych gatunków, znajdującymi się na Pomorzu Przednim, są:

- zatoki i zalewy,
- wietrzne równiny pływowe, strefy płytkiej wody, nadmorskie głązy i skaliste plaże,
- otulina wybrzeża z klifami, wydmami, wałami brzegowymi, jeziorami plażowymi,
- słone bagna i inne tereny zalewowe,
- lasy zbliżone do naturalnych,
- ciek wodne zbliżone do naturalnych,
- trzcinowiska i trzciny,
- głębokie i rozległe torfowiska (w dolinach rzek i dorzeczach),
- inne torfowiska i siedliska podmokłe,
- ubogie i suche użytki zielone oraz
- obszary odpoczynku i żerowania północnych ptaków wędrownych.

Nierozczłonkowane otwarte przestrzenie krajobrazowe mają szczególne znaczenie dla sieci biotopów i są charakterystyczne dla krajobrazu Pomorza Przedniego. Niektóre gatunki zwierząt, które są wrażliwe na niekorzystne czynniki, w szczególności gatunki wymienione w załącznikach do Dyrektywy Siedliskowej i Dyrektywy Ptasiej UE, Federalnego Rozporządzenia o Ochronie Gatunków oraz Czerwonych List, są zależne od zachowania nierozczłonkowanych otwartych przestrzeni krajobrazowych.

6.1.1 Krajobraz

- (1) Różnorodność, charakter i piękno krajobrazu powinny być chronione, utrzymywane i rozwijane. Charakterystyczna rzeźba terenu i struktury definiujące krajobraz, takie jak zbiorniki wodne, niemal naturalne lasy, formy roślinności i uprawy zależne od miejsca i sposobu użytkowania, powinny być zachowane i dalej rozwijane.
- (2) Należy zapewnić zrównoważone użytkowanie rolne i leśne w celu zachowania krajobrazu kulturowego. Preferowane powinny być obszary zapewniające usługi ekologiczne przy jednoczesnym ograniczeniu intensywności upraw.

Typowy krajobraz powinien zostać w dużej mierze zachowany i nie powinien ulegać niekorzystnym zmianom. Znaczące elementy krajobrazu kulturowego powinny zostać zachowane, utrzymane i zintegrowane z rozwojem krajobrazu.

- (3) Typowe struktury krajobrazu powinny zostać zachowane, utrzymane i połączone w sieć biotopów. Krajobrazy z niewielką ilością struktur powinny zostać wzbogacone o elementy krajobrazu, biorąc pod uwagę istniejące zagospodarowanie terenu.
- (4) Lasy powinny spełniać swoje funkcje ekologiczne w sieci biotopów poprzez zrównoważoną gospodarkę leśną. Biorąc pod uwagę istniejące użytkowanie gruntów i charakterystyczne tereny otwarte, udział lasów na Pomorzu Zachodnim ma zostać zwiększony przy pomocy gatunków drzew odpornych na zmiany klimatu.
- (5) Działania w zakresie utrzymania i rozwoju koncentrują się na wodach przybrzeżnych i strefach nadbrzeżnych, torfowiskach wymagających regeneracji, a także jeziorach i ciekach wodnych.

W szczególności obszary z deficytami ekologiczno-funkcjonalnymi powinny zostać objęte działaniami w zakresie utrzymania i rozwoju.
- (6) Środki kompensacyjne i środki na rzecz rozwoju przyrody i krajobrazu mają być wdrażane z uwzględnieniem interesów użytkowania rolniczego i wzmocnienia funkcji rekreacyjnej.

Uzasadnienie

Ochrona, utrzymanie oraz rozwój przyrody i krajobrazu zachowują ich typową regionalną różnorodność, charakter i piękno. Rzeźba terenu, struktury charakteryzujące krajobraz oraz metody budowy osiedli i budynków są również ważne dla poczucia domu, edukacji ekologicznej i rekreacji związanej z krajobrazem. Niekorzystne ingerencje w przyrodę i krajobraz muszą być zatem oceniane pod kątem ich konieczności, a ich wpływ ograniczany. O ile jest to wykonalne, wymagają one kompensacji poprzez odpowiednie środki ochrony przyrody i utrzymania krajobrazu.

Krajobrazy kulturowe powinny stanowić podstawę zrównoważonego rolnictwa i leśnictwa, rekreacji na łonie natury i na wsi oraz turystyki zorientowanej na krajobraz (patrz Rozdział 4.7 Kultura i krajobrazy kulturowe). Formy użytkowania i zagospodarowania, które ograniczają intensywność zarządzania częściami krajobrazu ze względu na usługi ekologiczne, wymagają w niektórych przypadkach finansowania publicznego.

Wyspy i wody zatoki, równiny lodowcowe i pagórkowate krajobrazy, wrzosowiska, torfowiska i łąki, niemal naturalne lasy oraz niemal naturalne doliny rzeczne i obszary nizinne należą do najważniejszych obszarów krajobrazu zbliżonego do naturalnego.

Lasy zbliżone do naturalnych w znacznym stopniu przyczyniają się do utrzymania ekologicznych funkcji krajobrazu i ochrony naturalnych podstaw życia. Lasy o charakterze zbliżonym do naturalnego pełnią funkcje użytkowe, ochronne i rekreacyjne. Ponadto lasy są klimatycznie skutecznymi obszarami kompensacyjnymi, siedliskami rzadkich gatunków zwierząt i roślin oraz ekologicznie ważnymi elementami sieci biotopów. Działają jako filtry wody i powietrza, zwłaszcza pod drzewami liściastymi powstaje wiele dobrych wód gruntowych. Celem jest zatem zwiększenie liczby dostosowanych do klimatu lasów liściastych i mieszanych (patrz rozdział 4.5 Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo).

Wody przybrzeżne i strefy nadbrzeżne, torfowiska wymagające regeneracji, a także jeziora i ciek wodne mają ogromne znaczenie dla równowagi krajobrazowej oraz mają znaczenie gospodarcze i

społeczne. Są to elementy kształtujące tożsamość w bogatym w wodę i morskim regionie planowania. Obszary priorytetowe dla działań konserwacyjnych i rozwojowych obejmują te obszary, w których przywrócenie i poprawa jakości wody oraz funkcji siedliskowych krajobrazu są pilnie wymagane ze względu na deficyty jakościowe i funkcjonalne.

Ze względu na zmieniające się warunki klimatyczne i wzrost liczby ekstremalnych zdarzeń, kwestie kontroli erozji stają się coraz ważniejsze. Często oczyszczane krajobrazy, brzegi rzek i tereny zalewowe powinny być wzbogacone o elementy strukturalne, biorąc pod uwagę wymagania ochrony przed erozją i użytkowników gruntów. Elementy strukturalne są ważną formą ochrony krajobrazu, szczególnie jako zabezpieczenie przed erozją wietrzną. Struktury roślinne typowe dla krajobrazu powinny być zachowane, utrzymywane i rozwijane.

6.1.2 Wody

- (1) Zrównoważone użytkowanie jednolitych części wód ma na celu utrzymanie lub poprawę jakości wody oraz osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego.

W naturalnych wodach powierzchniowych należy zezwolić na samodynamiczny rozwój.

- (2) Zasoby wód podziemnych powinny być wykorzystywane w ramach naturalnego poziomu zasilania, ich funkcji ekologicznych oraz ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio od nich zależnych.

Należy unikać planowania, środków, przedsięwzięć, funkcji i sposobów użytkowania, które prowadzą do pogorszenia stanu lub trwałego obniżenia poziomu wód podziemnych. **(Z)**

- (3) W miarę możliwości należy eliminować lub minimalizować wprowadzanie substancji odżywczych i zanieczyszczeń do wód powierzchniowych, przybrzeżnych lub gruntowych, zarówno w sposób rozproszony, jak i bezpośredni.

- (4) Należy wzmocnić funkcję jednolitych części wód w ogólnokrajowej sieci biotopów.

Należy unikać planowania, środków, przedsięwzięć, funkcji i sposobów użytkowania, które pogarszają jakość wody i ciągłość wód powierzchniowych jako siedliska rodzimej fauny rybnej. **(Z)**

- (5) Aby zapewnić zasilanie wód podziemnych, uszczelnianie gruntów powinno być ograniczone do minimum i należy podjąć środki w celu podniesienia poziomu wód podziemnych. W miarę możliwości należy unikać planowania i działań prowadzących do obniżenia poziomu wód gruntowych oraz zmian w ich ilości i jakości.

- (6) O ile ze względów funkcjonalnych nie są wymagane wyjątki, budynki na obszarach zewnętrznych powinny być wznoszone lub znacznie rozbudowywane wyłącznie w prawie określonej odległości od linii brzegowej zbiorników wodnych, wybrzeży zewnętrznych i zatok. Plaża, wał brzegowy, wydma i nadbrzeżny las ochronny powinny być wolne od budowli.
- (7) Wody powierzchniowe powinny zostać włączone do sieci biotopów. W szczególności istotne ekologicznie zbiorniki wodne wraz z ich brzegami, starorzeczami i terenami zalewowymi powinny zostać zachowane jako naturalne siedliska zwierząt i roślin, a w razie potrzeby odtworzone. Wody powierzchniowe, które są ważne dla wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej, powinny być brane pod uwagę we wszystkich planach.
- (8) Zachowanie i przywrócenie naturalnego wyglądu i funkcji ekologicznych zbiorników wodnych musi być brane pod uwagę we wszystkich planach. Środki kompensacyjne powinny być wdrażane w miarę możliwości w celu osiągnięcia dobrego stanu cieków wodnych.
- (9) Wody w rejonie Darß-Zingster Boddenkette mają zostać ekologicznie zrekultywowane.

Uzasadnienie

Wody i wybrzeża są jednym z najcenniejszych zasobów naturalnych regionu planowania i muszą być rozpatrywane w całości. Mają one ogromne znaczenie ekologiczne dla ochrony dzikich gatunków zwierząt i roślin, ale są również czynnikiem ekonomicznym (drogi wodne, rybołówstwo, wydobywanie surowców, zaopatrzenie w wodę, woda chłodząca itp.) oraz istotną częścią krajobrazu rekreacyjnego.

Zróznicowane krajobrazy wodne służą jako siedlisko dla typowych zbiorowisk biotycznych oraz do regeneracji i stabilizacji bilansu wodnego. Ze względu na złożone wzajemne powiązania, stanowią one równowagę między spływem wód powierzchniowych, równowagą gleby i wód gruntowych, retencją wody na danym obszarze i dynamiką cieków wodnych. Wraz z wodami stojącymi, torfowiskami i mokradłami w dolinach rzecznych stanowią ważny regulator bilansu wodnego. Te różnorodne interakcje i rola zbiorników wodnych jako korytarzy migracyjnych i dyspersyjnych prowadzą do najbogatszych gatunkowo siedlisk. Zbiorniki wodne działają jako centralne elementy sieci biotopów. Ciągłość cieków wodnych i możliwe zakłócenia spowodowane przez konstrukcje poprzeczne wymagają zatem większej uwagi. Dalszy rozwój na brzegach utrudniłby również dostęp do cieków wodnych dla ogółu społeczeństwa, a także dla gospodarki wodnej, kontroli katastrof i służb ratowniczych.

Rozwój na obszarach dotkniętych wzrostem poziomu morza oraz na obszarach przybrzeżnych i przeciwpowodziowych jest zatem ograniczony poprzez priorytetowe i zarezerwowane obszary ochrony wybrzeża i przeciwpowodziowej. (patrz rozdział 6.2 Ochrona wybrzeża i ochrona przeciwpowodziowa)

Woda jest istotną podstawą życia społeczeństwa. Dostępność wód podziemnych w wystarczającej ilości i wysokiej jakości jest nieodzownym warunkiem stabilnych dostaw wysokiej jakości, niezanieczyszczonej wody pitnej dla ludności. Nadmierny pobór wody i pogorszenie jej jakości z powodu powszechnego wprowadzania substancji rozproszonych obciążają bilans wodny i zależne od

niego siedliska. Szczególnie w częściach krajobrazu silnie uzależnionych od wody, takich jak torfowiska, bagna, kamieniołomy, mokradła i inne tereny podmokłe, obniżenie poziomu wód gruntowych prowadzi do zmian warunków siedliskowych, a tym samym do trwałych szkód dla flory i fauny zależnej od wysokiego poziomu wód gruntowych.

Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych (zgodnie z §§ 5 i 6 niemieckiego rozporządzenia w sprawie wód powierzchniowych) oraz dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych (zgodnie z §§ 4 i 7 niemieckiego rozporządzenia w sprawie wód podziemnych) jest kluczowym celem Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) UE i ochrony przyrody. Jednocześnie służą one zapewnieniu zrównoważonego bilansu wodnego krajobrazu, prewencyjnej ochronie przeciwpowodziowej i wsparciu mechanizmów samooczyszczania. Wymaga to zintegrowanego uwzględnienia wszystkich obszarów związanych z wodą. Aby osiągnąć „dobry stan ekologiczny”, cieki wodne wymagają korytarza rozwoju.

W planowaniu przestrzennym i wykorzystaniu środków publicznych na kompensację i środki zastępcze, szczególną uwagę można zwrócić na jednolite części wód, które są istotne dla wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Odmulenie i odtworzenie wód przybrzeżnych Darß-Zingster Bodden ma ogromne znaczenie. Odbudowa będzie miała pozytywny wpływ na jakość wody, bioróżnorodność, rybołówstwo i turystykę.

6.1.3 Gleba, tereny, klimat i powietrze

- (1) Wydajność i funkcjonalność gleb musi być chroniona jako podstawa życia i ochrony klimatu. **(Z)**
- (2) Powinny być one chronione przed zanieczyszczeniami, a zwłaszcza akumulacją zanieczyszczeń.
- (3) Szkodliwa dla klimatu degradacja gleb torfowych, utrata próchnicy i erozja gleby, uszczelnianie i zagęszczanie gleby powinny zostać ograniczone do minimum.
- (4) Należy zachować naturalne funkcje gleby i jej funkcję jako archiwum historii naturalnej i kulturowej.
- (5) Działania wykorzystujące tereny powinny być zgodne z zasadą ekonomicznego wykorzystania gruntów.

Należy wzmocnić środki na rzecz ponownego wykorzystania gruntów, priorytetu wewnętrznego rozwoju obszarów osadniczych, zarządzania terenami zanieczyszczonymi, recyklingu gruntów i łączenia zastosowań.

- (6) Potencjał torfowisk w zakresie ochrony klimatu ma zostać wykorzystany na obszarach zarezerwowanych dla ochrony klimatu.

Na obszarach zarezerwowanych dla ochrony klimatu, wrzosowiska mają być ponownie nawadniane z uwzględnieniem interesów rolnictwa.

- (7) Redukcja emisji gazów cieplarnianych ma być zapewniona poprzez odpowiednie środki techniczne i infrastrukturalne, w szczególności w obszarach energetyki, budownictwa, transportu i rolnictwa.

Należy również opracować odpowiednie środki adaptacji do zmian klimatu.

- (8) Naturalne warunki utrzymania i poprawy lokalnych warunków klimatycznych i higieny powietrza mają być chronione przede wszystkim na obszarach osadniczych i uwzględniane we wszystkich istotnych przestrzennie planach, działaniach, projektach, funkcjach i zastosowaniach.

Gdy obszary są wykorzystywane pod inwestycje budowlane, należy unikać negatywnego wpływu na kompensację klimatyczną, a w szczególności na warunki wymiany powietrza.

Duże obszary chronione i obszary turystyczne mają być chronione jako strefy o wysokiej czystości powietrza.

Uzasadnienie

W obszarze konfliktu między zapotrzebowaniem na użytkowanie a potrzebą ochrony, ograniczony i nieodnawialny zasób gleby musi być wykorzystywany w taki sposób, aby mógł spełniać swoje funkcje w sposób możliwie nieograniczony i niezagrożony.

Gleba stanowi podstawę życia ludzi, roślin i zwierząt. Jest podstawą produkcji żywności i, jako obszar bazowy, podstawą rozwoju osadnictwa, infrastruktury i gospodarki. Erozja i niektóre metody upraw mogą prowadzić do zniszczenia lub uszkodzenia gleby. Nadmierne nawożenie zanieczyszcza oraz degraduje gleby i zbiorniki wodne. Z tego powodu należy promować formy uprawy, które mają na celu zwiększenie i utrzymanie żyzności gleby. Niektóre sposoby użytkowania mogą wymagać ograniczenia. Aby zachować żyzność gleby, dobre i produktywne gleby są chronione przez planowanie przestrzenne (patrz Rozdział 4.5 Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo).

Uszczelnienie gleby i pogorszona zdolność gleby do zatrzymywania wody prowadzą do zwiększonego i przyspieszonego spływu powierzchniowego wody opadowej, co skutkuje zmniejszonym zasilaniem wód gruntowych, obniżeniem poziomu wód gruntowych i ryzykiem częstszych powodzi.

W interesie przyszłych pokoleń należy unikać masowego uszczelniania i dewastacji dobrych i żyznych gleb. Z tego powodu wykorzystanie istniejących obszarów budowlanych, późniejsze wykorzystanie terenów przemysłowych lub innych nieużywanych już obszarów zabudowanych, wykorzystanie skażonych terenów i zagęszczenie istniejących budynków powinno mieć pierwszeństwo przed wykorzystaniem nowych gruntów. (patrz rozdział 4.1 Rozwój osadnictwa)

Zmiany klimatu stanowią poważne wyzwanie społeczne. Cele i zasady regionalnego programu rozwoju przestrzennego Pomorza Przedniego zapewniają wsparcie planistyczne dla państwowych koncepcji i środków ochrony klimatu i adaptacji na poziomie regionalnym, pod warunkiem, że są one sformułowane przestrzennie.

Wyznaczenie obszarów zarezerwowanych dla ochrony klimatu podkreśla duży zasięg zdegradowanych, w większości osuszonych torfowisk jako największego pojedynczego emitera na Pomorzu Przednim. Ta kategoria przestrzenna odnosi się do różnych możliwości ochrony klimatu. Oprócz działań renaturalizacyjnych obejmują one również dostosowanie użytkowania rolniczego do paludikultury. Przekształcanie powinno być ułatwiane za pomocą środków wsparcia.

Oprócz efektywnego klimatycznie magazynowania substancji i funkcji regulacji chemicznej w równowadze naturalnej, torfowiska pełnią funkcje regulujące bilans wodny krajobrazu. Szczególną formą torfowisk są przybrzeżne torfowiska zalewowe. Oprócz funkcji wymienionych powyżej, nienaruszone i nieuszkodzone przybrzeżne torfowiska zalewowe przyczyniają się również do oczyszczania wód przybrzeżnych poprzez wchłanianie, przekształcanie i rozkładanie składników odżywczych i zanieczyszczeń wody podczas powodzi.

Z wyjątkiem większych miast, region objęty planowaniem ma niski poziom zanieczyszczenia powietrza ze względu na niewielką gęstość przemysłu i zaludnienia. Zanieczyszczenie powietrza ma bezpośredni wpływ na zdrowie ludności, może też powodować szkody w rolnictwie i leśnictwie, a także w zbiornikach wodnych. Jest to również kryterium przydatności obszarów dla turystyki i lokalnej rekreacji.

Dla zachowania i poprawy bioklimatu i klimatu lokalnego, lasy, a zwłaszcza rozległe drzewostany, zagajniki i tereny podmokłe na obszarach rolniczych, wody powierzchniowe i wrzosowiska, a także miejskie tereny zielone mają ogromne znaczenie jako czynniki regulujące klimat. Zrównoważone współdziałanie tych elementów krajobrazu może korzystnie wpływać na warunki regeneracji powietrza (wytwarzanie i dostarczanie świeżego powietrza, utrzymanie czystości powietrza i filtrowanie pyłów) oraz na ochronę przed określonymi szkodami klimatycznymi (burze).

Obszary komercyjne i mieszkalne generalnie zanieczyszczają powietrze unoszącymi się w powietrzu zanieczyszczeniami i pyłem. Korytarze świeżego powietrza służą do dostarczania niezanieczyszczonych mas powietrza do obszarów zamieszkałych. Łączą one osiedla z obszarami powstawania zimnego i świeżego powietrza, które ze względu na swoje właściwości biotopowe są odpowiednie do wzbogacania powietrza w tlen i wodę, filtrowania zanieczyszczeń powietrza i pyłu oraz chłodzenia powietrza. Korytarze świeżego powietrza nie powinny być zamykane przez obszary zabudowane i komunikacyjne ani przez zalesianie, tak by umożliwić wymianę powietrza między obszarami zamieszkałymi a otaczającym je obszarem.

6.2 Ochrona wybrzeża i ochrona przeciwpowodziowa

- (1) Na obszarach priorytetowych dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej wszystkie plany i działania muszą być podporządkowane tymże wymogom. W zakresie, w jakim istotne przestrzennie plany, działania, projekty, funkcje i sposoby użytkowania na tych obszarach mają negatywny wpływ na ochronę wybrzeża i przeciwpowodziową, należy je wykluczyć. (Z)

- (2) Na obszarach zarezerwowanych dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej należy przywiązywać szczególną wagę do ochrony wybrzeża i prewencyjnej ochrony przeciwpowodziowej. Należy to uwzględnić we wszystkich istotnych przestrzennie planach, działaniach, projektach, funkcjach i zastosowaniach.

Z wyjątkiem portów i przemysłu morskiego, na obszarach zarezerwowanych dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej nie będzie budowana infrastruktura krytyczna ani obiekty o znaczeniu przestrzennym.

- (3) Osady zagrożone powodzią na zewnętrznych i wewnętrznych wodach przybrzeżnych mają być chronione przed skutkami spiętrzeń sztormowych i podnoszenia się poziomu morza za pomocą działań i konstrukcji służących ochronie wybrzeża. W tym celu należy również opracować i wdrożyć strategie mające na celu zmniejszenie potencjału szkód dla wszystkich osób mieszkających na obszarach zagrożonych powodzią w perspektywie długoterminowej.
- (4) Zgodnie z § 3 nr 13 niemieckiej ustawy o gospodarce wodnej (WHG), przestrzeń w zlewniach za budowlami przeciwpowodziowymi, która będzie wymagana z punktu widzenia gospodarki wodnej do późniejszego wzmocnienia budowli przeciwpowodziowych, musi być wolna od sprzecznych zastosowań i funkcji. W tej samej mierze przestrzeń wymagana do przeniesienia wału przeciwpowodziowego z punktu widzenia gospodarki wodnej musi być wolna od sprzecznych zastosowań i funkcji. **(Z)**
- (5) Niezabudowane obszary, które zostaną trwale zalane przez przewidywany wzrost poziomu morza, powinny pozostać wolne od zabudowy.
- (6) Tam, gdzie środki ochrony wybrzeża i przeciwpowodziowej nie są wymagane do ochrony obszarów zabudowanych, należy w miarę możliwości zezwolić na naturalną dynamikę wód i wybrzeża. Obszary zalewowe w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego powinny zostać zachowane.
- (7) Wzdłuż cieków wodnych należy utworzyć wystarczające obszary retencyjne. **(Z)**

Uzasadnienie

Obszary priorytetowe dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej obejmują obszary ochrony wybrzeża określone w rejestrze wodnym Meklemburgii - Pomorza Przedniego:

1. Fischland (Heim Lebensfreude Dierhagen do Rehhagen/Vordarß); długość wybrzeża: 17,7 km; szerokość obszaru chronionego: teren między linią wody a wydumą lub wałem brzegowym
2. Ahrenshoop/lokalizacja miejscowości (wysoki brzeg do początku wału brzegowego); długość wybrzeża: 1,5 km; szerokość obszaru chronionego: pas 300 m po stronie lądu od linii wodnej

3. Zingst (Bernsteinweg Prerow do Sundische Wiese); długość wybrzeża: 13,4 km; szerokość obszaru chronionego: teren między linią wody a wydumą lub wałem brzegowym
4. Hiddensee (cała wyspa)
5. Dranske (Dranske do Buger Hals); długość wybrzeża: 3,5 km; szerokość obszaru chronionego: pas 200 m po stronie lądu od linii wodnej
6. Schaabe/Rugia (od pola namiotowego Altenkirchen do Glowe); długość wybrzeża: 10,9 km; szerokość obszaru chronionego: cały obszar wybrzeża
7. Lobberort do Thiessow; długość linii brzegowej: 8,2 km; szerokość obszaru chronionego: pas 200 m po stronie lądu od linii wodnej
8. Zinnowitz do Bansin; długość linii brzegowej: 21,5 km; szerokość obszaru chronionego: pas 200 m po stronie lądu od linii wodnej

Z drugiej strony, obszary zalewowe Trebel (Grimmen) i Uecker (Torgelow) wyznaczone w regionie planowania zgodnie z federalną ustawą wodną są wyznaczone jako obszary priorytetowe dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej. Nie ma to wpływu na ważność przepisów prawnych federalnej ustawy wodnej.

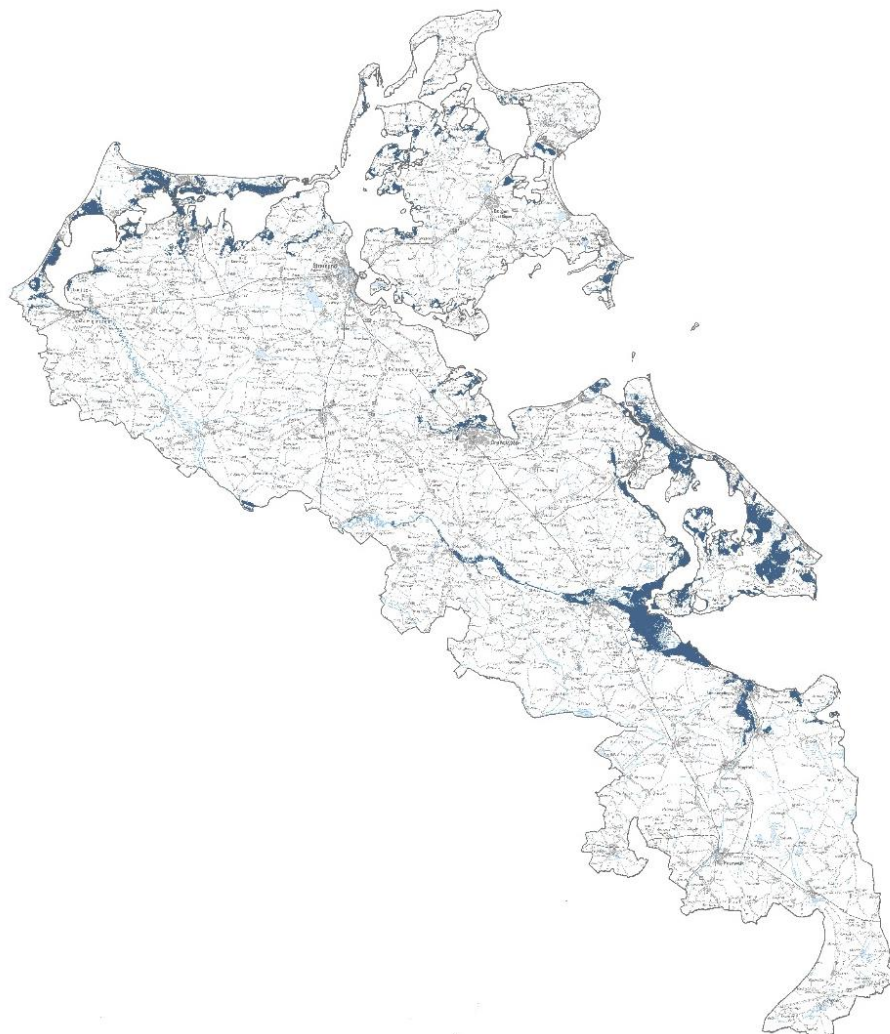
Obszary te mają ogromne znaczenie dla ochrony życia i zdrowia, a także znaczących dóbr materialnych.

W regionie planowania obszary zarezerwowane dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej obejmują obszary, które znalazłyby się pod wodą w przypadku powodzi o niskim prawdopodobieństwie lub zdarzenia ekstremalnego zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego LUNG (2019). W głębi lądu zdarzenie to odnosi się do 200-letniego okresu powtarzalności i założenia, że ochrona przeciwpowodziowa zawiedzie. Na wybrzeżu do tego zdarzenia dodaje się naddatek klimatyczny w wysokości 50 cm do przewidywanego wzrostu poziomu morza. Obszary śródlądowe, które nie są narażone na odpowiednie powodzie, ale są dotknięte wzrostem poziomu morza o 50 cm, są również uwzględnione w obszarach zarezerwowanych dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej.

Obszary te są potencjalnie i faktycznie zagrożone spiętrzeniami sztormowymi i powodziami, nawet przy istniejących i funkcjonujących systemach ochrony wybrzeża i przeciwpowodziowej. Planowanie i działania na tych obszarach muszą zatem uwzględniać zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia związane z możliwymi spiętrzeniami sztormowymi i powodziami w procesie planowania i znajdować odpowiednie rozwiązania. Należy zauważyć, że ze względu na podnoszący się poziom mórz na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, wydatki publiczne na ochronę obszarów zabudowanych wzrosną, jeśli obawy dotyczące ochrony wybrzeża nie zostaną odpowiednio uwzględnione.

Na Rysunek 10 pokazano, które obszary znajdą się na stałe pod wodą w przypadku podniesienia się poziomu morza o 50 cm:

Rysunek 10: Skutki wzrostu poziomu morza o 50 cm w regionie planowania

Wyznaczenie obszarów zarezerwowanych dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej ma przede wszystkim charakter prewencyjny. Wyznaczenie obszarów zarezerwowanych dla ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej informuje wszystkie organy odpowiedzialne za planowanie o istniejących zagrożeniach związanych z falami sztormowymi i powodzią oraz daje im możliwość odpowiedniego reagowania na zagrożenia.

To zapobiegawcze podejście wykracza poza podejście oparte na ryzyku zalecane przez Federalny Plan Zagospodarowania Przestrzennego Ochrony Przeciwpowodziowej, ponieważ nie tylko odnosi się do wrażliwości istniejących zastosowań, ale także obejmuje istniejące otwarte przestrzenie, które mają być wolne od nowych zastosowań. Wszystkie istniejące rodzaje użytkowania zagrożone powodzią, które są pokazane na mapach ryzyka powodziowego, są również objęte mapami zagrożenia powodziowego, a zatem są zintegrowane z zarezerwowanymi obszarami ochrony wybrzeża i ochrony przeciwpowodziowej.

Istniejące zabezpieczenia dla obszarów zabudowanych w dolnym biegu cieków powierzchniowych (np. na rzekach Ryck, Piana i Wkra) są zabezpieczeniami przybrzeżnymi, ponieważ chronią przed skutkami fal sztormowych na Bałtyku, które powodują cofanie się wody do rzek płynących z niskim nachyleniem.

Spójne obszary zabudowane to zabudowane miejscowości, w których fale sztormowe mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkających tam ludzi, a także powodować szkody w mieniu i dobrach kultury. Obszary te wymagają szczególnej ochrony. Ponieważ poziom Morza Bałtyckiego wciąż rośnie,

zaleca się opracowanie i wdrożenie strategii, które zmniejszą potencjał szkód na tych obszarach w perspektywie długoterminowej.

Zachowanie naturalnej dynamiki wybrzeża i terenów zalewowych na odcinkach wybrzeża, które nie pełnią żadnej funkcji w ochronie terenów zabudowanych, jest zgodne z zasadą oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi. Ponadto linia brzegowa pozostawiona siłom natury ma duże znaczenie ekologiczne i jest ważnym elementem atrakcyjnego krajobrazu. Paragraf 89 ustawy o wodach kraju związkowego Meklemburgia - Pomorze Przednie wyklucza zabudowę na obszarach zagrożonych cofaniem się wybrzeża. Dotyczy to również obszarów śródlądowych.

Przewidywane procesy zmian klimatycznych doprowadzą między innymi do zmian w ilości i rozkładzie opadów. W szczególności intensywne opady deszczu mogą prowadzić do powodzi wzdłuż cieków wodnych. Konieczne jest zatem przeanalizowanie wymaganego drenażu przeciwpowodziowego, który obejmuje również planowanie obszarów retencyjnych.

7. Planowanie pod poziomem gruntu

7.1 Podziemne planowanie przestrzenne

Podczas planowania i wdrażania działań należy zwrócić uwagę na złoża węglowodorów i solanki lub solanki termalnej warte wydobycia, a także na możliwość tworzenia podziemnych magazynów. Należy promować projekty wykorzystania głębokiego i przypowierzchniowego potencjału geotermalnego.

Uzasadnienie

Poszukiwanie, wydobycie i wykorzystanie surowców podziemnych zajmuje zazwyczaj niewiele miejsca. Oddziaływania przestrzenne mogą wynikać z integracji miejsca wydobycia z infrastrukturą techniczną, z procesów transportowych oraz z emisji hałasu i gazów.

Solanka i solanka termalna mogą również w istotny sposób przyczynić się do zastąpienia paliw kopalnych, szczególnie w przypadku zaopatrzenia budynków w ciepło. Rozszerzenie kompatybilnego przestrzennie wykorzystania solanki termalnej do wytwarzania energii ma zatem ogromne znaczenie dla przemysłu energetycznego.

7.2 Ochrona zasobów wody pitnej

- (1) W obszarach zarezerwowanych dla wody pitnej (zdefiniowanych na podstawie kryteriów przedstawionych na Rysunek 11) należy przywiązywać szczególną wagę do ochrony wody pitnej. Na obszarach zarezerwowanych dla wody pitnej wszystkie plany i działania powinny być koordynowane w taki sposób, aby zminimalizować szczególnie znaczenie tych obszarów dla ochrony wody pitnej.
- (2) W całym regionie planowania, a w szczególności w podregionach, w których występuje niedobór wody, należy podjąć działania mające na celu zwiększenie zasobów wód podziemnych.

Uzasadnienie

Ze względu na warunki naturalne i klimatyczne, a także szkody antropogeniczne, w regionie planowania występuje kilka obszarów z problemami z zaopatrzeniem w wodę pitną: obszar Fischland - Darß - Zingst, obszar Franzburg - Grimmen, Hiddensee oraz fragmenty wyspy Rugii, wyspa Uznam oraz obszar Ueckermünde - Torgelow - Eggesin. Zabezpieczenie obecnie eksploatowanych zasobów wody o jakości wody pitnej jest konieczne w celu ochrony ograniczonych zasobów wody pitnej, szczególnie na tych obszarach, ale także w całym regionie planowania pod względem jej dostępności i jakości.

Zaopatrzenie w wodę pitną w regionie planowania Pomorze Przednie jest zapewnione przede wszystkim przez czerpanie z wód podziemnych. Oszczędne korzystanie z zasobów wód podziemnych w pobliżu punktu konsumpcji, gromadzenie i wykorzystywanie wody przemysłowej oraz pozyskiwanie wody przemysłowej z wód powierzchniowych i filtratu brzegowego może przyczynić się do stabilnego zaopatrzenia w wodę pitną.

W celu ochrony zasobów wody pitnej przed szkodliwymi wpływami i zanieczyszczeniem, **obszary zarezerwowane dla wody pitnej** są zdefiniowane i pokazane na mapie regionalnego programu rozwoju przestrzennego Pomorza Przedniego w skali 1 : 100 000.

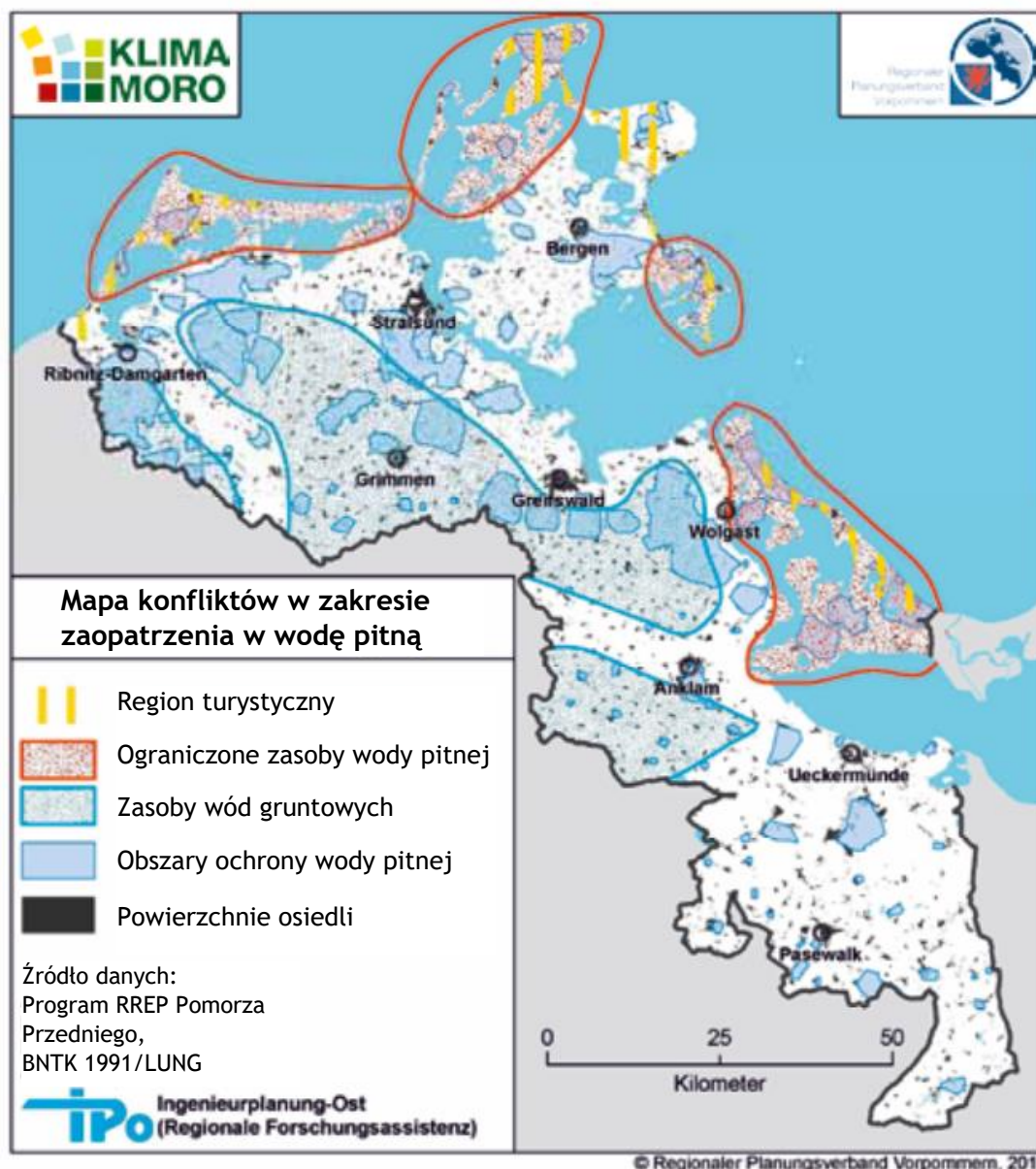
Na obszarach, na których występują problemy z zaopatrzeniem, popyt w sezonie turystycznym powoduje szczególne utrudnienia. Nadmierny sezonowy pobór wody może prowadzić do negatywnych skutków dla ludzi i środowiska. W tym miejscu rozwój osadnictwa osiąga swoje granice, jeśli nie można zagwarantować dostaw wody pitnej za pomocą środków technicznych.

Rysunek 11: Kryteria wyznaczania obszarów zarezerwowanych dla wody pitnej

- Obszary z „potencjalnie nadającymi się do wykorzystania zasobami o dobrej czerpalności i jakości” na mapie zasobów wód podziemnych Meklemburgii - Pomorza Przedniego (stan na 2012 r.)
- Obszary zarezerwowane dla ochrony wody pitnej z planu zagospodarowania przestrzennego na rok 2016

Mapa z modelowego projektu planowania przestrzennego adaptacji regionu planowania do zmian klimatu (KlimaMORO, 2009–2013) ilustruje to wyzwanie.

Rysunek 12: Mapa konfliktów w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną

Zasoby wody pitnej wymagają również ochrony we wschodnich częściach regionu planowania i na obszarach przybrzeżnych, gdzie użytkowe warstwy wodonośne nie są lub są tylko w niewielkim stopniu chronione przed zanieczyszczeniami przenikającymi na dużych obszarach przez warstwy wierzchnie.

Środki zwiększające ilość wody, które należy podjąć w szczególności na obszarach z niedoborem wody, mogą obejmować na przykład zalesianie lasami liściastymi, ponowne nawadnianie lub renaturalizację wrzosowisk lub bądź lepsze zarządzanie rowami melioracyjnymi. Więcej informacji można znaleźć w raporcie końcowym projektu badawczego „Regionale Grundwassernutzung im Klimawandel” (Regionalne wykorzystanie wód podziemnych w kontekście zmian klimatu, RegWaKlim, 2016–2018), w który Stowarzyszenie Planowania Regionalnego Pomorza Przedniego było zaangażowane jako partner projektu.

7.3 Zabezpieczanie surowców znajdujących się blisko powierzchni ziemi

- (1) Surowce znajdujące się w pobliżu powierzchni (piasek, żwir, glina, wapno i kreda) muszą być zabezpieczone, aby pokryć długoterminowe zapotrzebowanie gospodarki na surowce.
- (2) Na obszarach priorytetowych dla zabezpieczenia surowców (zdefiniowanych na podstawie kryteriów przedstawionych na Rysunek 13) wydobywanie surowców ma pierwszeństwo przed innymi planami, działaniami i projektami o znaczeniu przestrzennym. Na tych obszarach należy wykluczyć zastosowania, które uniemożliwiają wydobywanie. **(Z)**
- (3) Obszary zarezerwowane dla zabezpieczenia surowców (zdefiniowane na podstawie kryteriów przedstawionych na Rysunek 14) to obszary o szczególnych funkcjach dla zabezpieczenia złóż o znaczeniu gospodarczym. Wszelkie plany, działania i projekty o znaczeniu przestrzennym muszą być rozważone i skoordynowane w taki sposób, aby obszary te nie ucierpiały w jak największym stopniu ze względu na ich szczególne znaczenie dla długoterminowego zabezpieczenia surowców.
- (4) Podczas wydobywania surowców i zabezpieczania złóż należy przestrzegać planów rozwoju gmin.
- (5) Wydobywanie surowców powinno być prowadzone w taki sposób, aby zminimalizować związany z tym wpływ na środowisko oraz inne sektory gospodarki. Szczególnie w przypadku wydobywania na mokro, należy wziąć pod uwagę ochronę wód gruntowych i unikać ich uszkodzenia. Obszary górnicze po wydobywaniu surowców powinny zostać przywrócone do naturalnego stanu lub zrehabilitowane i odpowiednio wykorzystane.

Uzasadnienie

W regionie występują rozległe złoża żwiru, piasku, gliny, wapna, kredy oraz torfu, z których część jest wysokiej jakości. Zabezpieczenie tych zasobów mineralnych do celów gospodarczych wymaga, aby obszary z cennymi złożami i złożami nie były zajmowane przez inne rodzaje użytkowania gruntów.

Po wydobyciu zasobów soli podziemny magazyn Moeckowberg będzie oferował możliwości logistycznego uzupełnienia istniejących i planowanych ponadregionalnych gazociągów do transportu na duże odległości poprzez magazynowanie gazów. Dalsza eksploracja złóż płynnych i gazowych węglowodorów ma znaczenie gospodarcze dla regionu planowania.

We wszystkich planach i działaniach o znaczeniu przestrzennym w ramach procesu równoważenia z innymi roszczeniami użytkowymi należy dołożyć starań, aby zapewnić uwzględnienie wymagań związanych z poszukiwaniem i wydobyciem surowców. Program Rozwoju Przestrzennego Kraju Związkowego Meklemburgia-Pomorze Przednie (LEP M-V 2016) nr 7.3 (1) stanowi, że obszary priorytetowe i zarezerwowane dla zabezpieczenia surowców mają zostać zdefiniowane w celu zabezpieczenia i wydobycia surowców znajdujących się blisko powierzchni. Podstawą techniczną w tym zakresie jest mapa surowców znajdujących się blisko powierzchni ziemi w Meklemburgii - Pomorzu Przednim („Karte oberflächennaher Rohstoffe Mecklenburg-Vorpommern”, KOR 50) opublikowana przez Krajowy Urząd Środowiska, Ochrony Przyrody i Geologii Meklemburgii - Pomorza Przedniego w 2005 roku. Zawiera on obszerne dane na temat przestrzennego rozmieszczenia surowców w Meklemburgii - Pomorzu Przednim. Informacje na temat geologicznego rozmieszczenia surowców, przydatności surowców dla budownictwa, przestrzennego rozmieszczenia przyznanych praw górniczych oraz wartości bezpieczeństwa złóż, wystąpień i obszarów potencjalnej eksploatacji przedstawiono w czterech modułach. Ocena KOR 50 dla regionu planowania Pomorza Przedniego ujawnia następującą sytuację dla poszczególnych surowców:

Żwir i piasek: w regionie planowania występuje stosunkowo niewiele złóż żwiru i piasku, w szczególności niewiele rozległych. Również złoża są bardzo ograniczone. Ze względu na ich znaczenie gospodarcze, złoża i występowanie są zazwyczaj uwzględniane jako obszar zarezerwowany dla zabezpieczenia surowców, pod warunkiem, że nie ma dla nich ważnych powodów przeciwnych.

W regionie planowania istnieją tylko trzy obszary o wysokim potencjale, które należą do klas ochrony 1 i 2. Co więcej, obszary te zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię (maksymalnie 50 ha każdy). Oznacza to, że w ostatnich latach w regionie planowania zbadano bardzo niewiele nowych złóż. Trzy obszary należące do klas ochrony 1 i 2 są również uwzględnione jako obszary zarezerwowane dla ochrony surowców.

Rozmieszczenie obszarów w regionie planowania o klasie 3 jest bardzo nierównomierne. Tereny w tej klasie ochrony są bardziej rozpowszechnione na półwyspie Darß-Zingst, na południowy wschód od Barth, w dolinie Trebel, na mierzajach wyspy Rugii, na piaszczystym obszarze na południe od Ziesebruch, na wyspie Uznam, w południowej części powiatu Ostvorpommern, ale szczególnie w obszarze zbiornika zaporowego przy Zalewie Szczecińskim w Puszczy Wkrzańskiej. Istnieje kilka powodów, dla których takie obszary nie są chronione w planowaniu regionalnym. Oprócz powszechnego regionalnego rozmieszczenia tych obszarów i częstego zajmowania obszarów chronionych i / lub lasów, nie ma również rozpoznawalnej potrzeby gospodarczej, aby przywiązywać większą wagę do tych obszarów w celu zabezpieczenia surowców.

Obszary o potencjale zabezpieczenia żwiru i piasku w kategoriach 4 i 5 nie są istotne dla celów planowania regionalnego. Ze względu na ich stan eksploracji, szerokie rozmieszczenie regionalne i masowe występowanie, można je pominąć przy zabezpieczaniu surowców na poziomie planowania regionalnego.

Glina: złoża i miejsca występowania gliny są rozmieszczone w regionie w sposób nieregularny. Powierzchnia złóż lub miejsc występowania wynosi zazwyczaj od 30 do 100 ha. W regionie planowania nie wydobywa się obecnie gliny z żadnego ze złóż.

Z jednym wyjątkiem (Hinrichshagen, powiat Vorpommern-Greifswald), obszary klas od 1 do 3 znajdują się bezpośrednio w sąsiedztwie złóż i występowania gliny.

Złoża i miejsca występowania gliny, a także obszary o klasach od 1 do 3 są uwzględnione jako obszary zastrzeżone w celu zabezpieczenia surowców. Nawet jeśli obecnie nie ma widocznej potrzeby wydobycia, wysokiej jakości złoża gliny są cennym zasobem gospodarczym, który należy wziąć pod uwagę przy zagospodarowaniu terenu.

Wapno: w regionie planowania występuje pięć obszarów z wapieniem. Są one rozmieszczone w następujący sposób: złoża Promoisel, Wittenfelde i Goldberg/Lancken-Dubnitz (powiat Vorpommern-Rügen), pagórkowaty obszar na wschód od miejscowości Kröslin oraz złożo Löcknitz-Mewegen (powiat Vorpommern-Greifswald). Obecnie eksploatowane są złoża w Promoisel i Wittenfelde. Procedura planowania przestrzennego dla wydobycia złoża Goldberg/Lancken-Dubnitz została pomyślnie zakończona w 2005 roku.

Torf: mapa KOR 50 pokazuje tylko jedno złożo torfu w regionie planowania. Znajduje się ono w pobliżu Bad Sülze (powiat Vorpommern-Rügen) i jest obecnie eksploatowane na podstawie zatwierdzonego głównego planu operacyjnego.

Pomimo rozległych obszarów torfowisk, nie ma dalszych praw górniczych ani znanych projektów wydobycia torfu.

W regionie planowania zabezpieczonych jest około 391 000 ton surowców z zarezerwowanymi terenami występowania żwiru i piasku. Z perspektywy planowania regionalnego sensowne jest znaczne przekroczenie wymagań regionalnych, jako że:

- prognozy popytu są zawsze obciążone niepewnością,
- dane KOR 50 są częściowo oparte na szacunkach dotyczących stanu zapasów,
- analiza nie zawiera wyraźnego rozróżnienia między piaskiem ze żwirem a samym piaskiem, w związku z czym ewentualne zmniejszenie obszarów zarezerwowanych na zabezpieczenie surowców wiązałoby się z ryzykiem pominięcia złóż wysokiej jakości w porównaniu ze złożami średniej jakości, oraz
- wydobycie złóż oraz wydobycie w miejscach występowania surowców jest specyficzne dla danego miejsca i nie może być zróżnicowane przestrzennie w planowaniu jak inne projekty ze względu na to, że jest nieruchome. Powoduje to potrzebę ochrony złóż wysokiej jakości przed stałą konkurencją o wykorzystanie w dłuższej perspektywie, bardziej niż pozwala na to ocena potrzeb w horyzoncie czasowym planowania regionalnego

Rysunek 13: Kryteria wyznaczania obszarów priorytetowych dla zabezpieczenia surowców zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego landu Meklemburgia - Pomorze Przednie (2016)

Złoża o jakości surowców budowlanych (BWK) klasy 1 i 2 na podstawie mapy surowców znajdujących się blisko powierzchni ziemi („Karte oberflächennaher Rohstoffe” KOR 50) w Krajowym Urzędzie Środowiska, Ochrony Przyrody i Geologii Meklemburgii-Pomorza Przedniego (LUNG M-V)

Złożo wapna Goldberg/Lancken-Dubnitz, które ma zatwierdzony ramowy plan operacyjny, spełnia to kryterium i jest wyznaczone jako obszar priorytetowy dla zabezpieczenia surowców ze względu na jego regionalne znaczenie gospodarcze.

Rysunek 14: Kryteria wyznaczania obszarów zarezerwowanych dla zabezpieczenia surowców zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego landu Meklemburgia - Pomorze Przednie (2016)

Miejsca występowania surowców o jakości surowców budowlanych (BWK) klasy 1 i 2 na podstawie mapy surowców znajdujących się blisko powierzchni ziemi („Karte oberflächennaher Rohstoffe” KOR 50) w Krajowym Urzędzie Środowiska, Ochrony Przyrody i Geologii Meklemburgii-Pomorza Przedniego (LUNG M-V)

Wyznaczenie obszarów zastrzeżonych do zabezpieczenia surowców nie podlega jeszcze ostatecznemu rozpatrzeniu wraz z innymi wymogami dotyczącymi zagospodarowania terenu, ale wskazuje, w szczególności z perspektywy długoterminowego zabezpieczenia złóż wartych wydobycia, że inne plany i działania mogą co prawda uniemożliwiać bądź utrudniać wydobycie złóż w perspektywie krótkoterminowej, ale nie na stałe.

Wyznaczenie obszarów priorytetowych i zastrzeżonych w celu zabezpieczenia surowców nie oznacza, że projekty wydobycia nie mogą być zatwierdzane poza tymi obszarami.

Oddziaływania spowodowane wydobyciem surowców na obszarze kopalni odkrywkowych oraz niekorzystne skutki wynikające z dystrybucji wydobytych surowców mogą obciążać osady, zwłaszcza obszary mieszkalne, pogarszać sytuację rolnictwa i leśnictwa przez osiadanie wód gruntowych, degradację gleby i korzystanie z dróg polnych/leśnych, a także kolidować z interesami ochrony wody pitnej i ochrony przyrody.

Hałas, emisje zanieczyszczeń powietrza i pyłów, degradacja gruntów i zanieczyszczenie ruchu ograniczają się do okresu eksploatacji kopalni odkrywkowej. Możliwy wpływ górnictwa odkrywkowego na wody podziemne jest na ogół trwały i zmienia przynajmniej lokalne warunki wód podziemnych poprzez wcinanie się w warstwy wodonośne, usuwanie warstw ochronnych, zmianę kierunku przepływu wód podziemnych, szybkość parowania lub stosowanie substancji zanieczyszczających wodę (oleje, paliwa). Wymogi ochrony wody pitnej w strefie ochronnej 3 muszą być zatem szczególnie brane pod uwagę przy rozważaniu projektów górniczych na obszarach ochrony wody pitnej.

Kopalnie odkrywkowe zawsze wiążą się z rozległymi zmianami w ekosystemie. Zmieniają one również struktury biotopów i warunki gospodarowania w okresie po wydobyciu. **Rekultywacja i renaturalizacja** (w miarę możliwości w formie naturalnej sukcesji) lub inne wykorzystanie terenów pokopalnianych tak szybko, jak to możliwe, może ograniczyć niekorzystne zmiany w krajobrazie w czasie i zmniejszyć straty, które występują zarówno dla późniejszego zarządzania, jak i dla ekosystemu.

Niezbędne środki kompensujące wpływ na ekosystem mogą polegać na późniejszym wykorzystaniu opuszczonej kopalni odkrywkowej do ochrony przyrody (sukcesja).

Renaturyzacja obejmuje wszystkie środki, które są odpowiednie do wyeliminowania i zminimalizowania istniejących i przyszłych negatywnych skutków eksploatowanej kopalni odkrywkowej dla ekosystemu. Rekultywacja oznacza działania, które przywracają obszar eksploatowanej kopalni odkrywkowej do takiego stanu, że możliwe jest jego gospodarcze wykorzystanie. Pomyślna rekultywacja obejmuje również, przynajmniej częściowo, działania renaturalizacyjne.

Projekty wydobycia surowców mogą mieć znaczący wpływ na zabytki, zwłaszcza archeologiczne. Dlatego podczas prowadzenia wszelkich prac poszukiwawczych i wydobywczych należy przestrzegać ustawowych przepisów dotyczących ochrony zabytków. Zalecana jest współpraca z odpowiednimi organami odpowiedzialnymi za ochronę zabytków.